OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT

Bijlage 3: Redengevende beschrijvingen van potentiële monumenten in het buitengebied van Reusel-De Mierden

Inhoud

Lage Mierde, Akkerstraat 1 2
Lage Mierde, Braakhoek 3 5
Lage Mierde, Braakhoek 5 7
Reusel, Mariakapel Burgemeester Willekenslaan 9
Hooge Mierde, De Baan 5 11
Reusel, Hoekse kapel De Buizerd 13
Hooge Mierde, De Gagel 9, 9a, 7a 15
Hulsel, Kapel Sint Willibrordus De Hoef 20
Lage Mierde, Draaiboom 54-56 22
Lage Mierde, Dunse dijk 5 25
Lage Mierde, Elzenstraat 8 29
Lage Mierde, Veldkapel Gijsestraat 11 32
Lage Mierde, Gijsestraat 11 34
Hooge Mierde, Hoogstraat 2 38
Hooge Mierde, Hoogstraat 9 41
Hooge Mierde, Hoogstraat 14, 14a 44
Hooge Mierde, Hoogstraat 27 47
Reusel, Kattenbos 4 50
Reusel, Kattenbos 10 53
Hulsel, Kerkweg 2 56
Hulsel, Kruisdijk, achter Vooreind 15 58
Hooge Mierde, Kuilenrode 9 60
Hooge Mierde, Kuilenrode 15 62
Hooge Mierde, St. Corneliuskapel Kuilenrode 65
Hooge Mierde, Langvoort 4 67
Reusel, Poolse kapel Mierdseweg/Lage Mierdsedijk 69
Lage Mierde, Mispeleind 3 71
Lage Mierde, Neterselsedijk 34A 74
Hooge Mierde, Prins Hendriklaan 2 77
Hooge Mierde, Smidsstraat 9 81
Hooge Mierde, Smidsstraat 13 83
Hooge Mierde, Smidsstraat 19 86
Reusel, Turnhoutseweg 9, 11, 13, 17, 19, 21 en 23 89
Reusel, Turnhoutseweg 14 91
Reusel, Turnhoutseweg 18 93
Reusel, Turnhoutseweg 27 95
Reusel, Turnhoutseweg 49 98
Reusel, straatmeubilair Turnhoutseweg 50 100
Reusel, Turnhoutseweg 56 (voorheen 54) 102
Reusel, Vloeieind 3 en 5 104
Lage Mierde, Vloeieind 7/9 107

Lage Mierde, Akkerstraat 1

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Lage Mierde 5094CG
Straat + Huisnr.	:	Akkerstraat 1
Naam	:	langgevelboerderij
Kadastrale aanduiding	:	
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	Langgevelboerderij
Huidige functie	:	Woonhuis
Bouwjaar	:	XXa met mogelijk oudere kern in het schuurgedeelte
Bouwstijl	:	landelijke bouwkunst
Architect	:	onbekend
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, V. Delmee B.Sc.
Datum beschrijving	:	maart 2020
Datum foto's	:	februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.topotijdreis.nl beeldbank.cultureelerfgoed.nl www.bhic.nl Literatuur: Uilkema, een historisch boerderij-onderzoek. Boerderij-onderzoek in Nederland 1914-1934. Deel 1(1991)–E.L. van Olst

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	ja
		Quickscan monumenten	
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd	

Situering

De boerderij is gelegen aan de westzijde van het Vloeieind, een buurtschap van een 25tal boerderijen en een oliemolen, met driehoekige pleinen, de plaatsen. De structuur van de buurt dateert grotendeels uit de Late Middeleeuwen (1250-1500), toen de oudtijds verspreide bewoning zich verplaatste naar de randen van de akkercomplexen en oude alleengelegen hoeven of "einzelhöfe" werden opgesplitst en uitgroeiden tot buurtschappen. Vloeieind ligt in de ruimte tussen enkele oude akkers, waardoor die driehoeken, de plaatsen ontstonden. Het dankt zijn naam waarschijnlijk aan de ligging tussen twee stromen.
Het bebouwingsbeeld met overwegend langgevelboerderijen dateert met name uit de periode 1875-1950, maar er zijn ook meerdere zeer oude panden aanwezig. De plaatsen zijn onverhard. Op de plaatse van Vloeieind met Hoenderhoek lag een verdwenen waterpoel (brand- en/of veedrinkpoel). Hier zijn nog vreemde steilranden links en rechts van het Vloeieind vanaf de Mariakapel tot bijna aan de rotonde aanwezig. Kenmerkend is verder de kassei- en klinkerbestrating. De structuur van het

geheel dateert in eerste aanleg mogelijk nog uit de late middeleeuwen (1250-1500). De bestrating met gebakken klinkers dateert deels uit de periode 1890-1940, maar is deels ook van recentere datum. Aan de westzijde kent het buurtschap nog een zichtrelatie met een oude akker met een esdek. Hoewel de wegenstructuur van het buurtschap zelf grotendeels onveranderd is, is het belang van de verschillende wegen wel veranderd door veranderde verbindingen met de omliggende dorpen en buurtschappen. Zo is uit de eerste kadastrale kaart van 1832 af te leiden, dat de verbinding van Lage Mierde met Reusel en Hulsel over Vloeieind liep via de Akkerstraat en de westelijke driehoekige plaatsen in plaats van via de Draaiboom. De oostelijke driehoek leidde via de Tinnen Pot naar Mispeleind en via de Gijsestraat naar de zuidoostelijk gelegen brug over de Raamsloop.

Ontstaansgeschiedenis

De boerderij stamt volgens de kadastrale gegevens uit 1928. Echter blijkt uit de eerste kadastrale kaart dat op deze plek al in 1832 een hallenhuis, type hoekgevelboerderij, stond met losse schuur. Uit topografische kaarten blijkt dat deze plek sindsdien ononderbroken bebouwd is geweest en staat vanaf medio 1900 een langgevelboerderij ingetekend. De huidige vorm van een langgevelboerderij met aan de linkerzijde een dieper schuurgedeelte onder een laag doorgetrokken dak met wolfseinden en de nok dwars op de straat doet vermoeden, dat het oorspronkelijke hallenhuis, of de oorspronkelijke schuur is opgenomen in het schuurgedeelte van de huidige langgevelboerderij.
De kadastrale aanduiding van 1928 kan gerelateerd zijn aan een grootschalige verbouwing in dat jaar, zoals bijvoorbeeld een (gedeeltelijke) verstening van de gevels.

Beschrijving

Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt en beschrijft de typering en hoofdvorm.
De boerderij is van het langgeveltype onder een zadeldak met aan de linker zijde een dwarsbeuk onder een laag doorgetrokken dak met wolfseinden. Het dak is gedeeltelijk met riet gedekt, voorzien van nokvorsen en aan de onderzijde gedeeltelijk met rode Oud Hollandse pannen. Op de nok staan aan de rechterzijde twee schoorstenen, die het woon- en stalgedeelte markeren. De voor- en rechterzijgevel zijn van rode baksteen in kruisverband. De linker zijgevel is wit gepleisterd.
De karakteristieke indeling van woonhuis, stal en schuurgedeelte is bij deze boerderij nog duidelijk herkenbaar. Geheel rechts bevindt zich het woongedeelte met in de voorgevel een entree, die aan weerszijden wordt geflankeerd door 6-ruits schuiframen voorzien van luiken. Links hiervan zijn twee stalramen aangebracht met daarnaast de staldeuren en daarnaast weer de schuurdeuren over de gehele hoogte van de gevel. Links van de schuurdeuren is de gevel blind uitgevoerd.
De lage linkerzijgevel is voorzien van een staldeur en twee stalramen.
De rechterzijgevel wordt afgesloten door een bloktandlijst en is voorzien van enkele 6-ruits ramen.

Erfinrichting met aan- en bijgebouwen / objecten:

Het erf is zonder obstakels en verhard met klinkers, waardoor het staldeel goed bereikbaar is.
Aan- en bijgebouwen zijn niet beschreven. De waarden hiervan zijn onbekend.

Interieur:

Het interieur is niet onderzocht. De verwachting is dat door de hoge ouderdom een historische kern met waardevolle interieurwaarden aanwezig zullen zijn, zoals de constructie en plattegrond.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

- Het geheel bezit hoge cultuurhistorische waarde als onderdeel van het oude buurtschap Vloeieind en vanwege de mogelijke aanwezigheid van een authentieke oude constructie in het interieur van de voormalige schuur. Indien aanwezig zou dit het pand ook hoge zeldzaamheidswaarde geven als een van de oudste onderdelen van het oude buurtschap Vloeieind.
- Het pand heeft cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van de sociaal-economische en agrarische ontwikkeling van het gehucht Vloeieind.

- Het pand is een getuige van de landelijke leefwijze waarbij landbouwers letterlijk van hun land leefden.

Architectuurhistorische waarde

- Het pand heeft architectuurhistorische waarde vanwege de ambachtelijke traditionele landelijke bouwkunst waarvan de karakteristieke kenmerken herkenbaar zijn, zoals de sobere langwerpige hoofdvorm met woon-, stal- en schuurdeel.
- Het pand heeft bouwhistorische waarde, door zijn materialisatie en als uitdrukking van een langgevelboerderij uit het eerste kwart van de twintigste eeuw. De bouwhistorische waarde van het schuurgedeelte is mogelijk zeer hoog en heeft ook zeldzaamheidswaarde door mogelijk hoge ouderdom en aanwezige historisch kern/constructieve elementen in het interieur.
- De boerderij is van architectuurhistorisch belang binnen de typologische ontwikkeling van de Kempische langgevelboerderij
- Het pand heeft geen storende wijzigingen ondergaan sinds de verbouwing tot woonboerderij, waardoor in het interieur nog historische constructies, muurdelen en details kunnen worden aangetroffen.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemble-waarde

- Het pand heeft zeer hoge stedenbouwkundige waarde vanwege de ensemblewerking met de overige langgevelboerderijen aan het Vloeieind en de zichtbare ligging op de kop van een van de plaatsen van het gehucht.
- De boerderij met het erf heeft hoge landschappelijke waarde vanwege de functionele en ruimtelijke relatie met het omliggende landschap. De historische samenhang met de oude landweg de Akkerstraat is herkenbaar. Deze leidt op korte afstand naar akkers in het buitengebied.
- De boerderij en erf met wei- en landbouwgronden vormden één leefomgeving. De boerderij is zo een (voorbeeld van een) doorleefde plek waarbij alle onderdelen zich op een natuurlijke manier tot elkaar verhouden.

Akkerstraat 1 (Foto: Odzob; V. Delmee, 2020)

Lage Mierde, Braakhoek 3

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Lage Mierde 5094 BJ
Straat + Huisnr.	:	Braakhoek 3
Naam	:	Langgevelboerderij, verbouwing Jos. Bedaux
Kadastrale aanduiding	:	
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	Langgevelboerderij, na verbouwing woonhuis
Huidige functie	:	Vakantieboerderij de Hertenhoeve
Bouwjaar	:	Eerste helft negentiende eeuw,1966-1968 (verbouwing)
Bouwstijl	:	Romantisch traditionalisme
Architect	:	Onbekend, Jos. Bedaux (verbouwing)
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, drs Hélène Damen maart 2020
Datum foto's	:	februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.josbedaux.nl Literatuur: C. Leenen, *Jos. Bedaux architect (1910-1989)*, Rotterdam 2010, 210.

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	ja
		Quickscan monumenten	nee
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd	

Situering

De negentiende-eeuwse boerderij is gelegen in het buitengebied van Lage Mierde aan de Braakhoek, een van oorsprong klein gehucht bestaande uit twee groepjes boerderijen, respectievelijk 4 en 8 stuks, aan de oostzijde van een groot openakker gebied. De structuur dateert grotendeels uit de Late Middeleeuwen (1250-1500), toen de oudtijds verspreide bewoning zich verplaatste naar de randen van de akkercomplexen. Het buurtschap Braakhoek is met lintbebouwing verbonden met Mispeleind.

Ontstaansgeschiedenis

De negentiende-eeuwse langgevelboerderij is eind jaren zestig door architect Jos. Bedaux in opdracht van zijn vriend, de toenmalige staatssecretaris van Volksgezondheid A. J. H. (Louis) Bartels, op geheel eigen wijze verbouwd tot woonhuis. Bedaux verving de ramen, plaatste openslaande tuindeuren en voorzag vensters en tuindeuren van houten luiken. Hij voegde een nieuwe hoofdentree toe en plaatste dakkapellen. Momenteel is de boerderij in gebruik als vakantieboerderij.

Beschrijving

Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt en beschrijft de typering en hoofdvorm worden. De oorspronkelijke boerderij is van het langgeveltype met een topgevel aan de voorzijde en een schilddak gedeeltelijk bedekt met riet en bakstenen gevels op lichtgrijs gestucte plint. Het huis verkeert met uitzondering van de voordeur nog in de staat waarin Bedaux de boerderij in de jaren zestig verbouwde en bezit de typische Bedaux buitenlamp.

Aan- en Bijgebouwen / objecten: Deze zijn niet beschreven. De waarden hiervan zijn onbekend.

Het interieur: Het interieur is niet beschreven. De aanwezigheid van interieurwaarden wat betreft constructie, plattegrond, inrichting en decoratie wordt verwacht maar is onbekend.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

- Het pand bezit cultuurhistorische waarde als onderdeel van het gehucht Braakhoek en als voorbeeld van een door Jos. Bedaux in de jaren zestig verbouwde oude boerderij tot woonhuis in en om Lage Mierde.

Architectuurhistorische waarde

- Het pand heeft architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een door Jos. Bedaux in de jaren zestig verbouwde langgevelboerderij in Lage Mierde. Eind jaren zestig en begin jaren zeventig voorzag Bedaux in opdracht van vrienden diverse versleten langgevelboerderijen in en om Lage Mierde van een geheel eigen ‘Bedaux-gezicht’.
- Het pand heeft architectuurhistorische waarde vanwege de betekenis van het werk van architectenfamilie Bedaux voor de ontwikkeling van de Naoorlogse bouwkunst in Noord-Brabant, en vanwege het feit dat het hier gaat om twee door Jos. Bedaux getransformeerde langgevelboerderijen op korte afstand van elkaar.
- Het pand heeft geen storende wijzigingen ondergaan sinds de verbouwing door Bedaux, waardoor in het interieur nog historische constructies, muurdelen en details kunnen worden aangetroffen.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemble waarde

- Het pand heeft stedenbouwkundige waarde vanwege de situering aan de weg en ensemblewerking met de overige langgevelboerderijen aan het Braakhoek. De ensemble waarde wordt tevens vergroot door de aanwezigheid van een tweede door Bedaux getransformeerde boerderij aan Braakhoek 5.
- Het pand en zijn erfinrichting heeft landschappelijke waarde als onderdeel van het agrarische gehucht Braakhoek en overgang naar het landschap.

Braakhoek 3, Lage Mierde, februari 2020 (ODZOB, foto V. Delmee)

Lage Mierde, Braakhoek 5

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Lage Mierde 5094 BJ
Straat + Huisnr.	:	Braakhoek 5
Naam	:	Langgevelboerderij, verbouwing Jos. Bedaux
Kadastrale aanduiding	:	
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	Langgevelboerderij
Huidige functie	:	Woonhuis
Bouwjaar	:	Eerste helft negentiende eeuw,1970-1971 (verbouwing)
Bouwstijl	:	Romantisch traditionalisme
Architect	:	Onbekend, Jos. Bedaux (verbouwing)
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, drs Hélène Damen
Datum beschrijving	:	maart 2020
Datum foto's	:	februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.josbedaux.nl Literatuur: C. Leenen, *Jos. Bedaux architect (1910-1989)*, Rotterdam 2010, 221

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	ja
		Quickscan monumenten	nee
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd	

Situering

De negentiende-eeuwse boerderij is gelegen in het buitengebied van Lage Mierde aan de Braakhoek, een van oorsprong klein gehucht bestaande uit twee groepjes boerderijen, respectievelijk 4 en 8 stuks, aan de oostzijde van een groot openakker gebied. De structuur dateert grotendeels uit de Late Middeleeuwen (1250-1500), toen de oudtijds verspreide bewoning zich verplaatste naar de randen van de akkercomplexen. Het buurtschap Braakhoek is met lintbebouwing verbonden met Mispeleind.

Ontstaansgeschiedenis

De negentiende-eeuwse langgevelboerderij is begin jaren zeventig algeheel verbouwd door architect Jos. Bedaux in opdracht van mevrouw E. Oldendorff-Bartels, familie van de voormalig staatssecretaris van volksgezondheid A. J. H. (Louis) Bartels, die eerder het pand aan Braakeind 3 door Bedaux liet verbouwen. Bedaux verving ook hier de ramen, plaatste openslaande tuindeuren en voegde dakkapellen en een verlaagd dakvenster toe.

Beschrijving

Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt en beschrijft de typering en hoofdvorm. De oorspronkelijke boerderij is van het langgeveltype onder met riet gedekt afgewolfd zadeldak (wolfsdak) met een schoorsteen op beide hoeknokken. De gevels zijn van baksteen. Rechts naast de voordeur

(met deels houten deur en erboven een 12-ruits raam) bevindt zich de karakteristieke buitenlamp van Bedaux. Zowel links als rechts van de voordeur bevinden zich geromantiseerde 20-ruits ramen met verdeling voorzien van functionele luiken.
Aan- en Bijgebouwen / objecten: Deze zijn niet beschreven. De waarden hiervan zijn onbekend.

Het interieur: Het interieur is niet beschreven. De aanwezigheid van interieurwaarden betreffende de constructie, plattegrond, inrichting en decoratie wordt wel verwacht maar is onbekend.

Waardering
Cultuurhistorische waarde

Het pand bezit cultuurhistorische waarde als onderdeel van het gehucht Braakhoek en als voorbeeld van een door Jos. Bedaux verbouwde oude boerderij tot woonhuis in de omgeving van Lage Mierde.

Architectuurhistorische waarde

- Het gehele pand met ommuring heeft architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een door Jos. Bedaux verbouwde langgevelboerderij in Lage Mierde. Eind jaren zestig en begin jaren zeventig voorzag Bedaux in opdracht van vrienden diverse versleten langgevelboerderijen in en om Lage Mierde van een geheel eigen ‘Bedaux-gezicht’.
- Het pand heeft architectuurhistorische waarde vanwege de betekenis van het werk van architectenfamilie Bedaux voor de ontwikkeling van de Naoorlogse bouwkunst in Noord-Brabant.
- Het pand is een voorbeeld van het late werk van Bedaux, waarin hij teruggrijpt op romantische, traditionele stijlelementen uit zijn beginperiode.
- Het pand heeft geen storende wijzigingen ondergaan na de verbouwing van Bedaux, waardoor in het interieur nog historische constructies, muurdelen en details kunnen worden aangetroffen.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemble waarde

- Het pand heeft stedenbouwkundige waarde vanwege de ensemblewerking met de eveneens door Bedaux getransformeerde boerderij aan Braakhoek 3 en de boerderij aan Braakhoek 1 en als voorbeeld van erfbebouwing van het gehucht Braakhoek.
- Het pand en zijn erfinrichting heeft landschappelijke waarde als onderdeel van het agrarische gehucht Braakhoek en overgang naar het landschap.

Braakhoek 5, Lage Mierde, februari 2020 (ODZOB, foto V. Delmee)

Reusel, Mariakapel Burgemeester Willekenslaan

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Reusel 5541 NA
Straat + Huisnr.	:	Burgemeester Willekenslaan
Naam	:	Mariakapel
Kadastrale aanduiding	:	
Eigenaar	:	
Oorspronkelijke functie	:	wegkapel
Huidige functie	:	Idem
Bouwjaar	:	Ca. 1950
Bouwstijl	:	
Architect	:	
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, drs Hélène Damen
Datum beschrijving	:	maart 2020
Datum foto's	:	februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl jozefvanderheijden-foto.blogspot.com/2018/08/kapelletjes-in-de-kempen-deel-1.html www.sintclemens.eu/reusel/ www.kapelleninbrabant.nl

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	nee
		Quickscan monumenten	nee
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd:	

Situering

De kleine Mariakapel is gelegen aan de Burgemeester Willekenslaan tegenover D'n Ouwe Brandtoren.

Ontstaansgeschiedenis

De kleine veldkapel is in de jaren vijftig van de vorige eeuw opgericht als dankbetuiging aan de heilige maagd Maria voor de terugkeer van vijftig Reuselse soldaten uit Indonesië. Het initiatief hiertoe was afkomstig van Toon Moeskops. Omdat pastoor Van Mierop de bouw van een Mariakapel overbodig vond – de parochiekerk bood voldoende mogelijkheden voor Mariaverering – timmerde de tien jaar oude jongen thuis een kleine kapel met gipsen Mariabeeld en spijkerde deze aan het einde van de Lange Dijk tegen een boom. In de loop der tijd werd het Mariabeeld vervangen door een ander exemplaar. Het oorspronkelijke kapelletje werd door timmerman Dries Wigman verbeterd en verplaatst naar de Burgemeester Willekenslaan.

Beschrijving

De Mariakapel bestaat uit een eenvoudig houten bouwsel op palen met zadeldak. Onder het dak bevindt zich het Mariabeeld met kind in een boogvormige nis met blauwe achtergrond. Boven de nis staat de inscriptie: “Maria – Bij Ons”.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

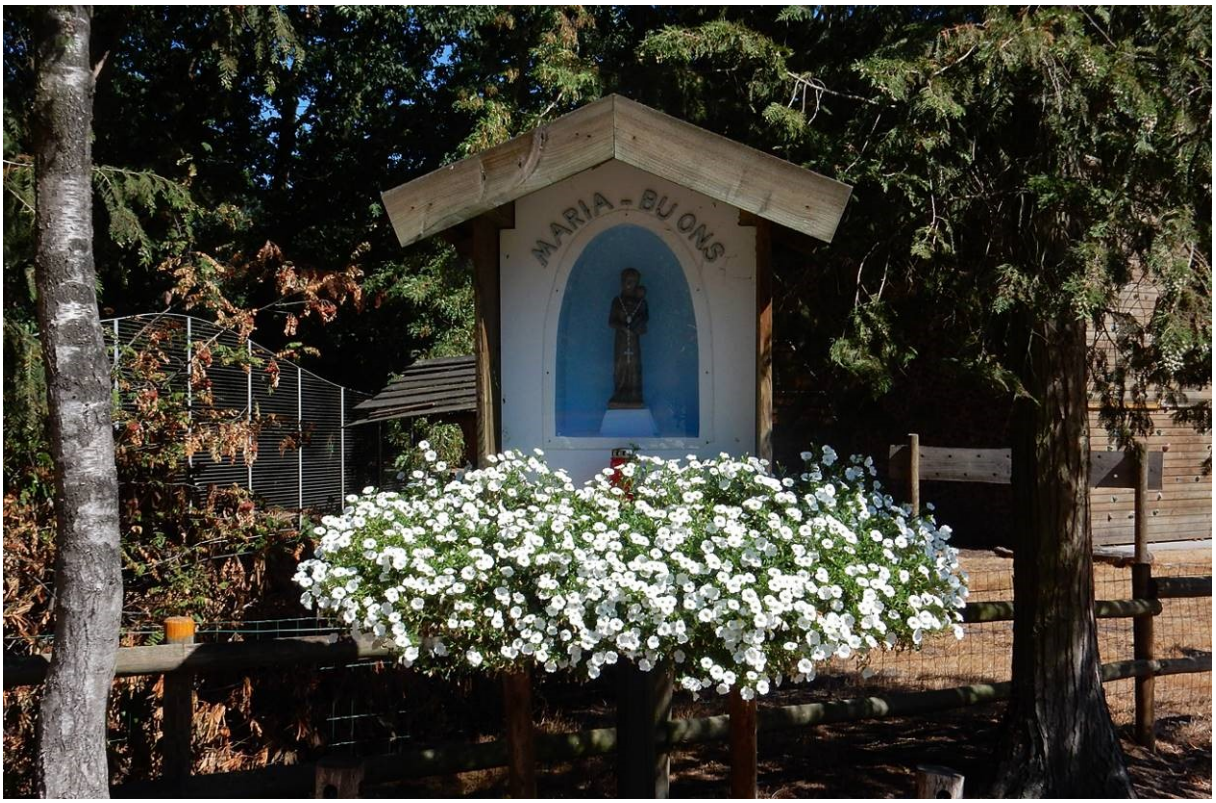
- De Mariakapel is van cultuurhistorische waarde als uiting van de geestelijke Rooms Katholieke ontwikkeling van Reusel in de naoorlogse periode, die gekenmerkt wordt door een bloeiende Mariaverering.
- De kapel is tevens van belang als typologisch voorbeeld van een herdenkingskapeltje uit de Wederopbouwperiode en de ‘politionele acties’ in Indonesië

Kunsthistorische waarde

- De kapel heeft architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een eenvoudige landelijke wegkapel uit de wederopbouwperiode.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemble waarde

- De kapel heeft vanwege de situering een landschappelijke waarde als onderdeel van het Brabantse landschap.

Mariakapel Burgemeester Willekenslaan, Reusel (foto https://jozefvanderheijden-foto.blogspot.com/2018/08/kapelletjes-in-de-kempen-deel-1.html)

Hooge Mierde, De Baan 5

Algemene gegevens	
Gemeente :	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode :	Hooge Mierde 5095 AC
Straat + Huisnr. :	De Baan 5
Naam :	
Eigenaar :	Particulier
Oorspronkelijke functie :	Boerderij
Huidige functie :	Woonhuis met boerderij
Bouwjaar :	1922
Bouwstijl :	Landelijke bouwkunst
Architect :	
Beschreven door :	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, M. Arch. Liz Dewitte
Datum beschrijving :	februari 2020
Datum foto's	februari 2020
Literatuur/bronnen :	Websites: www.erfgoedkaart.nl https://atlas.odzob.nl/portal/apps/webappviewer/index.html?id=740c0e3f87ca42a58afb73832663c J. van Gisbergen, *Myrtha. Een blik in het verleden van Hooge Mierde*, Hooge Mierde 1982

Procedure :	Stap	datum
	Opgenomen in M.I.P.	ja
	Quickscan monumenten	
	Geïnventariseerd door	
	Voorgedragen voor plaatsing:	
	Aangewezen als:	
	Geregistreerd:	

Situering

De boerderij is gelegen ten midden van de velden aan de rand van het gehucht Kuilenrode, een buurtschap van een twintigtal boerderijen. De structuur van het gehucht dateert grotendeels uit de Late Middeleeuwen (1250-1500). Kuilenrode bestaat uit boerderijen die verspreid liggen in een cluster rondom de voormalige hofstede van Kuilenrode, die gelegen was aan de Poppelsedijk 1a en 3. Het open groen agrarische landschap is beeldbepalend voor het gehucht. De wegen hebben deels kassei- en klinkerbestrating en worden afgezoomd door bomenrijen. Het gehucht wordt gekenmerkt door oude beplanting en hagen. Via een zandpad doorde velden is het gehucht Kuilenrode bereikbaar.
De Baan loopt van het gehucht rondom de Smidsstraat in de richting van de weilanden en bossen rondom de Twisseltsebaan.

Beschrijving
Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt waardoor niet alle gevels en evenmin het interieur volledig beschreven zijn.
De boerderij van het langgeveltype is haaks op de weg ingepland. Woon-, stal- en schuurdeel liggen achter elkaar langsheen het erf onder een zadeldak met rode pannen afgedekt. De lange gevel aan de zijde van het erf heeft een cementeerde plint. Voordeur met bovenlicht tussen twee ramen. In het stal- en schuurdeel zitten getoogde stalramen en poorten.
Aan de achterzijde een bijbouw met lessenaarsdak en zadeldak.
Het interieur bezit vermoedelijk cultuurhistorische waarde. De verwachting is dat de plattegrond van het gebouw ongewijzigd is.

Waardering
Cultuurhistorische waarde

- Het pand heeft cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van de sociaal-economische en agrarische ontwikkeling binnen Hooge Mierden in het begin van de 20ste eeuw.
- De boerderij is van cultuurhistorisch belang voor de typologische ontwikkeling van de langgevelboerderij.
- Het pand is een getuige van de landelijke leefwijze.

Architectuurhistorische waarde

- De boerderij heeft architectuurhistorische waarde vanwege de landelijke bouwkunst waarvan de karakteristieke kenmerken herkenbaar zijn. De sobere langwerpige hoofdvorm met woon-, stal- en schuurdeel en gesloten dakvlak is kenmerkend en beleefbaar. De hoofdvorm en materialisering is nog gaaf.
- De bij- en aanbouwen hebben geen architectuurhistorische waarde maar maken qua massa onderdeel uit van het ensemble van hoofdgebouw en erf.

Landschappelijke ensemble waarde

- Het pand met de bij- en aanbouwen hebben hoge landschappelijke waarde vanwege de ensemblewerking met het omliggende landschap. De historische samenhang met het boerenerf en de bijgebouwen is herkenbaar.
- De boerderij met wei- en landbouwgronden vormen één leefomgeving. De boerderij is zo een uitdrukking van een geleefde site waarbij alle onderdelen zich op een natuurlijke manier tot elkaar verhouden.
-

De Baan 5, Hooge Mierde, februari 2020 (ODZOB, foto V.Delmee)

Reusel, Hoekse kapel De Buizerd

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Reusel 5541 NL
Straat + Huisnr.	:	De Buizerd/Goordijk
Naam	:	'Hoekse Kapel De Buizerd'
Kadastrale aanduiding	:	
Eigenaar	:	
Oorspronkelijke functie	:	Wegkapel
Huidige functie	:	Idem
Bouwjaar	:	1993
Bouwstijl	:	Nvt
Architect	:	nvt
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, drs Hélène Damen
Datum beschrijving	:	maart 2020
Datum foto's	:	februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.topotijdreis.nl www.kapelleninbrabant.nl

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	nee
		Quickscan monumenten	ja
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd:	

Situering

De Hoekse kapel is gelegen aan de Buizerd op de hoek met de Goordijk.

Ontstaansgeschiedenis

De kleine Mariakapel is in 1993 op initiatief van Jan Hoeks gebouwd ter nagedachtenis aan zijn moeder. De kapel staat op de plek, waar zij als moeder van 12 kinderen tijdens haar leven regelmatig naartoe ging om rust te vinden en te bidden. De inscriptie "ere wie ere toekomt" is een verwijzing naar haar. Het Mariabeeld in de kapel is afkomstig uit de Belgische bedevaartsplaats Scherpenheuvel.

Beschrijving

De Hoekse kapel bestaat uit een kleine Mariakapel opgetrokken uit kiezelstenen en bekroond met een klein zadeldak. De kleine kapel wordt geflankeerd door twee banken en is via een bruggetje bereikbaar.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

- De kapel is van recente datum, maar past binnen de bouwtraditie van vele kleine wegkapellen in de Brabantse Kempen.
- De kapel heeft cultuurhistorische waarde vanwege de uiting van het religieuze katholieke leven en de Mariaverering in de tweede helft van de twintigste eeuw in de Brabantse Kempen.

Kunsthistorische waarde

- De kapel heeft enige kunsthistorische waarde als voorbeeld van een sober vormgegeven wegkapel in de Kempen aan het einde van de twintigste eeuw.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemble waarde

- De kapel heeft vanwege de situering landschappelijke waarde als onderdeel van het Brabantse landschap.

Hoekse kapel, Buizerd, Reusel (foto https://www.mariakapellen.nl/reusel.htm)

Hooge Mierde, De Gagel 9, 9a, 7a

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Hooge Mierde 5095 AC
Straat + Huisnr.	:	De Gagel 9, 9a en 7a
Naam	:	
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	Boerderij
Huidige functie	:	Woonhuis (9 &9a) en schuur met horecafunctie (7a)
Bouwjaar	:	Sinds 1890 opgenomen in het kadaster
Bouwstijl	:	Landelijke bouwkunst Ambachtelijk-traditionele streek-eigen bouwtrant
Architect	:	
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, M. Arch. Liz Dewitte
Datum beschrijving	:	februari 2020
Datum foto's		februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: bit.ly/erfgoedkaart J. van Gisbergen, *Myrtha. Een blik in het verleden van Hooge Mierde*, Hooge Mierde 1982 Th. Ign. Welvaarts, *Reusel, naar de archieven van Postel's abdij,* 1877, pag. 84 (archief van de abdij van Postel)

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	ja
		Quickscan monumenten	
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd:	

Situering

Oud hoevecomplex gelegen in het buitengebied aan de rand van het dorp Hooge Mierde tussen de landweg De Gagel die in de richting van Reusel loopt en de landweg Langvoort die in de richting van Hulsel loopt. Het landbouwgebied rondom het landgoed wordt op oude historische kaarten "De Rijtjens" genoemd. De bouwlanden waren omzoomd door hagen en lagen aan de rand van de Hongerensche Heide. Aan de oostzijde van het gebied ligt het dal van de rivier de Aa.

De hoeve ligt op een groot rechthoekig perceel, deels van een schansmuur voorzien, wat afzijdig in de akkers en is bereikbaar via een lusvormige toegangsweg met twee inritten vanaf De Gagel. Dit lusvormig pad over het erf staat ook in verbinding met de inrit van de boerderij aan de Langvoort 4. Vermoedelijk was dit vroeger de hoofdtoegang tot het hoevecomplex. Vanaf de huidige inrit bij De Gagel 9 komt men eerst bij de kopse gevel van een losstaande schuur. Daarachter verborgen ligt een woonhuis. Hierdoor is het woonhuis niet zichtbaar vanaf de landweg.

Ontstaansgeschiedenis

Uit de literatuur is bekend dat in de 17de eeuw de meeste boerderijen hallenhuizen waren. Een hallenhuis was een huis onder een driebeukige dakconstructie (drie beuken in de lengte, twee kleine zijbeuken en een grote middenbeuk) waarbij woongedeelte en stal samen één grote ruimte vormden

rondom een centrale haard. De scheiding tussen woon- en stalgedeelte bevond zich ter hoogte van het middelste gebint. Hier was een scheidingswand en een schouw aanwezig. In de stal stonden de koeien die te eten kregen uit dezelfde pot als de boeren, vandaar de benaming potstal. In de korte gevel zat de toegangspoort tot de potstal.
De opslag van het koren en de dorsvloer waren doorgaans ondergebracht in een losstaande schuur. De Vlaamse schuur is een schuurtype dat in de provincie Noord-Brabant en in de Antwerpse Kempen voorkomt. Dit schuurtype is in gebruik geweest bij middeleeuwse abdijen, zoals de abdij van Postel of Averbode. De schuren waren driebeukig met in de middenbeuk de tasruimte, waar hooi en stro werd opgeslagen. Eén zijbeuk deed dienst als opslagruimte voor de landbouwwerktuigen en de andere bijvoorbeeld voor het huisvesten van schapen. Via inspringende toegangsdeuren waardoor wagens naar binnen konden rijden door de langsdeel kon de oogst worden opgetast.
Vermoedelijk gaat het hier om een pachthoeve van de abdij van Postel onder de Heerlijkheid van Reusel. Hiervan zijn in 1877 zes hoeven beschreven: Ten Poole, Eyndhout, Ten Brogel, de Ruwenbocht-hoeve, Ten Lou Hoeve of Ten Love.

Beschrijving

De Gagel 7a:
Hoofdvorm
Rechthoekige “Vlaamse schuur” met langsdeel, in de verbrede zijbeuk, onder een laag rieten schilddak. In de beide kopgevels zit een dubbele toegangspoort ter plaatse van het langsdeel. De toegangspoorten hadden vroeger een beschildering (vermoedelijk rood-wit van het Hertogdom Brabant). Driebeukige langsschuur van vijf traveeën. Voormalige vakwerkbouw met versteende gevels die recent heropgebouwd zijn met oude baksteen. De gesloten lange noordwestgevel is voorzien van kleine ramen. De open lange zuidoostgevel met gepotdekselde delen is uitgebouwd met twee volumes onder een lessenaarsdak. In het rieten schilddak is een centraal glazen dakvlak ingebracht. De langsschuur is verbouwd tot feestlocatie.

Typering
Dit type schuur met langsdeel, een inrit die van voor naar achteren doorloopt, is kenmerkend voor Noord-Brabant en de Kempen.
In het domein Bokrijk (bij Hasselt in België) is een voorbeeld van deze schuurtypologie behouden. Die langsschuur opgebouwd uit vakwerk is afkomstig uit Mol (Zelm) in de Belgische Kempen.

Interieur
In het interieur zijn de historische gebinten behouden.
Vier dwarsgebinten dragen de gebintplaten en de nokbalk met hierop een vernieuwde rieten sporenkap. Kenmerkend hierbij is dat de dwarsgebinten asymmetrisch opgebouwd zijn. De dwarsbalk die de gebintestijlen aan elkaar verbindt is aan elke zijde anders vastgemaakt. Aan één zijde gaat de dwarsbalk door de gebintestijl heen (principe van een ankerbalkgebinte). Aan de ander zijde, ter plekke van het langsdeel, ligt de dwarsbalk in overkraging op de gebintestijl (principe van een dekbalkgebinte). Of met andere woorden ter plekke van het langsdeel is de gebintestijl meer naar binnen verplaatst om de ruimte in de zuidoostelijke zijbeuk te vergroten. Hierdoor ontstond er meer ruimte voor de dieren in de verbrede zijbeuk. De schuur is vermoedelijk gebruikt als schaapskooi. In de verbrede zijbeuk werden de dieren ondergebracht.

De Gagel 9 en 9a:
Hoofdvorm
Het langwerpig eenlaags volume onder een afgewolfd zadeldak staat in het verlengde van de langsschuur ingeplant. Het betreft een voormalige hallenhuisboerderij. Het bouwvolume is driebeukig van opzet maar sterk verbouwd. De brede middenbeuk en de smallere zijbeuken worden afgedekt door ver aflopende dakvlakken bedekt met pannen. Hierdoor ontstaan lage lange zijgevels. Centraal in de lange zijgevel zit een toegangsdeur. Op de scheiding van beide delen staat op de nok een schoorsteen. De Gagel nr. 9 deed vroeger dienst als potstal. Deze stal is nu verbouwd tot woonhuis.

In de kopse gevel van nr. 9 is een toegangsdeur met twee zijlichten ingewerkt in een centrale inrijopening. Dit is de poort van de voormalige potstal. De poortdelen zijn behouden. Op de zolderverdieping zijn boven de inrijpoort kleine raampjes behouden. In de zijgevels zitten getoogde en beluikte stalramen met een zesruitsverdeling. In het achterliggende deel (nr. 9a) zat het boerenhuis met haard.

Typering
Het hallenhuis was een veel voorkomend type. Maar door branden en vernieuwingen zijn er maar weinig voorbeelden van bewaard gebleven. Daarbij komt dat in Noord-Brabant veel boerderijen doorontwikkeld zijn tot langgevelboerderijen. Hierdoor is deze hallenhuisboerderij zeldzaam. Deze typologie doet ook een hoge ouderdom van de hele site vermoeden.

Het interieur is niet beschreven. Vermoedelijk zijn de kenmerkende elementen zoals de ankerbalkgebinten en de centrale haard nog aanwezig.

Waardering
Cultuurhistorische waarde

- Het ensemble heeft cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van de sociaal-economische ontwikkeling van de landelijke bouwkunst in Noord-Brabant en de Kempen.
- Het ensemble is een getuige van de landelijke leef- en werkwijze, waarbij landbouwers letterlijk van hun land leefden.

Architectuur- en bouwhistorische waarde

- Het ensemble heeft bouwhistorische waarde vanwege de ambachtelijke traditionele landelijke bouwkunst waarvan de karakteristieke kenmerken herkenbaar zijn. De hoofdvorm van de Vlaamse schuur met kenmerkend gebinte. Het hallenhuis als boerderijtype is in de gehele provincie Brabant zeldzaam.
- De schuur met langsdeel (7a) is van bouwhistorisch belang voor de typologische ontwikkeling van de zogenaamde “Vlaamse schuur”. Dit is een streekeigen typologie.
- Het dubbele woonhuis (9 en 9a) kan gekenmerkt worden als voormalige hallenhuisboerderij. Er hebben ingrijpende wijzigingen plaatsgevonden maar de typologie is nog herkenbaar. Houten staldeuren in de kopse gevel, kleine ramen in de zolderverdieping en kleine stalvensters in de lange zijgevel passen in het beeld.
- De bij- en aanbouwen hebben bouwhistorische waarde en maken onderdeel uit van het ensemble van hoofdgebouw en erf.

Landschappelijke en ensemblewaarde

- Het pand met de bij- en aanbouwen hebben hoge landschappelijke waarde vanwege de ensemblewerking met het omliggende landschap. De historische samenhang met het boerenerf en de bijgebouwen is herkenbaar. De boerderij ligt op een afgezonderd eigen terrein op enige afstand van de weg.
- De boerderij met wei- en landbouwgronden vormden één leefomgeving. De boerderij is zo een (voorbeeld van een) geleefde site waarbij alle onderdelen zich op een natuurlijke manier tot elkaar verhouden.

De Gagel 9 & 7a (ODZOB, erfgoedkaart)

De Gagel 9, februari 2020 (ODZOB, foto L.Dewitte)

De Gagel 7a, februari 2020 (ODZOB, foto L.Dewitte)

De Gagel 7a, 1990 (Wies v. Leeuwen, BHIC, MIP)

De Gagel 7a, Hooge Mierde, februari 2020 (ODZOB, foto L. Dewitte)

De Gagel 7a, Hooge Mierde, februari 2020 (ODZOB, foto L. Dewitte)

De Gagel 9, Hooge Mierde, februari 2020 (ODZOB, foto L. Dewitte)

De Gagel 9a & 9, februari 2020 (ODZOB, foto L.Dewitte)

De Gagel 9a, 2019 (bron:www.oozo.nl)

Hulsel, Kapel Sint Willibrordus De Hoef

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Hulsel, 5096 BJ
Straat + Huisnr.	:	De Hoef 9
Naam	:	Wegkapel Sint Willibrordus
Kadastrale aanduiding	:	
Eigenaar	:	
Oorspronkelijke functie	:	veldkapel
Huidige functie	:	Idem
Bouwjaar	:	1939
Bouwstijl	:	n.v.t.
Architect	:	n.v.t.
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, drs. Hélène Damen
Datum beschrijving	:	maart 2020
Datum foto's	:	februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.bhic.nl www.topotijdreis.nl

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	nee
		Quickscan monumenten	nee
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd:	

Situering

Het wegkapelletje bevindt zich op De Hoef in het buitengebied van Hulsel, gesitueerd in de berm van de weg voor nummer 9.

Ontstaansgeschiedenis

Sint Willibrordus is de patroonheilige van Hulsel. De relatie met Hulsel gaat terug tot de achtste eeuw, waarin in een oorkonde uit 710 over goederen, die aan Willibrordus werden geschonken, voor het eerst melding wordt gemaakt van Hulsel. De wegkapel is in 1939 op de 1200-ste sterfdag van Willibrordus opgericht door de bewoners van het buurtschap De Hoef. Het beeld in de kapel, een terracotta beeld vervaardigd door de Bossche kunstenaar P. A. (Piet) Verdonk (1901-1967), is eveneens een geschenk van de bewoners. De missionaris, die het christendom naar Nederland heeft gebracht, staat er klassiek op afgebeeld met mijter, kromstaf en een tegen de borst gedrukt kruis. Met dit beeld stelde Hulsel zich onder de bescherming van de schutspatroon van Nederland. Het wegkapelletje werd op 10 maart 1940 op Beloken Pasen (de eerste zondag na Pasen) ingezegend. Twee maanden later brak de Tweede Wereldoorlog uit. In het verleden vond er op de zondag na Pasen een jaarlijkse processie plaats naar de kapel. Het kapelletje stond oorspronkelijk aan de overkant van de weg. In 1970 is de kapel vernieuwd en verplaatst naar zijn huidige locatie.

Beschrijving

Het wegkapelletje is een eenvoudig houten bouwsel bestaande uit een houten sokkel met achterwand en een klein afdak in de vorm van een zadeldak, waaronder het heiligenbeeld van Sint Willibrordus is geplaatst. Op de houten achterwand bevindt zich aan weerszijden van het heiligenbeeld de inscriptie: ‘Opgericht door de bewoners van De Hoef op de plaats die aan Sint Willibrord heeft behoort. Anno 1939’.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

- De wegkapel heeft cultuurhistorische waarde als uitdrukking van de geestelijke ontwikkeling van vlak voor de Tweede Wereldoorlog in de Brabantse Kempen en als plek van devotie en bedevaart.

Architectuurhistorische waarde

- De kapel heeft architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een eenvoudig, zorgvuldige vormgeven, houten wegkapel.
- De kapel heeft kunsthistorische waarde vanwege de aanwezigheid van het terracotta heiligenbeeld van de Bossche beeldhouwer P.A. Verdonk.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / ensemble waarde

- De wegkapel heeft landschappelijke waarde vanwege ensemblewerking met het omliggende landschap en in relatie tot de historische bebouwing van het buurtschap De Hoef.

De kapel voor De Hoef 9, februari 2020 (ODZOB, foto V. Delmee)

Lage Mierde, Draaiboom 54-56

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Lage Mierde 5094CC
Straat + Huisnr.	:	Draaiboom 56
Naam	:	langgevelboerderij
Kadastrale aanduiding	:	
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	Langgevelboerderij
Huidige functie	:	Woonhuis
Bouwjaar	:	1900
Bouwstijl	:	landelijke bouwkunst
Architect	:	onbekend
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, V. Delmee
Datum beschrijving	:	maart 2020
Datum foto's	:	februari 2020

Literatuur/bronnen :

Websites:
www.erfgoedkaart.nl
www.topotijdreis.nl
www.beeldbank.cultureelerfgoed.nl
www.bhic.nl

Literatuur:
Uilkema, een historisch boerderij-onderzoek. Boerderij-onderzoek in Nederland 1914-1934. Deel 1 (1991)– E.L. van Olst

Procedure :

Stap	datum
Opgenomen in M.I.P.	ja
Quickscan monumenten	ja
Geïnventariseerd door	
Voorgedragen voor plaatsing:	
Aangewezen als:	
Geregistreerd	

Situering

De boerderij is gelegen aan de noordzijde van het Vloeieind, een buurtschap van een 25tal boerderijen en een oliemolen, met driehoekige pleinen, de plaatsen. De structuur van de buurt dateert grotendeels uit de Late Middeleeuwen (1250-1500), toen de oudtijds verspreide bewoning zich verplaatste naar de randen van de akkercomplexen en oude alleengelegen hoeven of "einzelhöfe" werden opgesplitst en uitgroeiden tot buurtschappen. Vloeieind ligt in de ruimte tussen enkele oude akkers, waardoor die driehoeken, de plaatsen ontstonden. Het dankt zijn naam waarschijnlijk aan de ligging tussen twee stromen. Het bebouwingsbeeld met overwegend langgevelboerderijen dateert met name uit de periode 1875-1950, maar er zijn ook meerdere zeer oude panden aanwezig. De plaatsen zijn onverhard. Op de plaatse van Vloeieind met Hoenderhoek lag een verdwenen waterpoel (brand- en/of veedrinkpoel). Hier zijn nog vreemde steilranden links en rechts van het Vloeieind vanaf de Mariakapel tot bijna aan de rotonde aanwezig. Kenmerkend is verder de kassei- en klinkerbestrating. De structuur van het geheel dateert in eerste aanleg mogelijk nog uit de late middeleeuwen (1250-1500). De bestrating met gebakken klinkers dateert deels uit de periode 1890-1940, maar is deels ook van recentere datum. Aan de westzijde kent het buurtschap nog een zichtrelatie met een oude akker met een esdek.

Hoewel de wegenstructuur van het buurtschap zelf grotendeels onveranderd is, is het belang van de verschillende wegen wel veranderd door veranderde verbindingen met de omliggende dorpen en buurtschappen. Zo is uit de eerste kadastrale kaart van 1832 af te leiden, dat de verbinding met Lage Mierde met Reusel en Hulsel over Vloeieind liep via de Akkerstraat en de westelijke driehoekige plaatsen in plaats van via de Draaiboom. De oostelijke driehoek leidde via de Tinnen Pot naar Mispeleind en via de Gijsestraat naar de zuidoostelijk gelegen brug over de Raamsloop.

Ontstaansgeschiedenis
De boerderij stamt uit 1900. Voorheen was op basis van oude kaartengeen bebouwing aanwezig op deze plek.

Beschrijving
Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt en beschrijft de typering en hoofdvorm.
De boerderij is van het langgeveltype onder een zadeldak. Het dak is gedeeltelijk met riet voorzien van nokvorsen en aan de onderzijde met gesmoorde Oud Hollandse pannen gedekt. Op de nok staan aan de linkerzijde twee schoorstenen, die het woon- en stalgedeelte markeren. De gevels zijn van lichte bruinegele baksteen in kruisverband en hebben aan de bovenzijde een tandlijst als fries.
De karakteristieke indeling van woonhuis, stal en schuurgedeelte is bij deze boerderij nog duidelijk herkenbaar. Geheel links bevindt zich het woongedeelte met in de voorgevel naast twee 6-ruits schuiframen voorzien van luiken de entree en rechts ervan nog een 6-ruits-schuifraam voorzien van luiken. Rechts hiervan zijn staldeuren aangebracht met aan weerszijden een stalraam. Daarnaast bevinden zich de schuurdeuren en rechts hiervan is de gevel blind uitgevoerd.
De rechter zijgevel is voorzien van een stalraam, staldeuren en in de topgevel een hooiluik.
Aan de achterzijde bevinden zich aanbouwen op rechthoekige grondslag. De rechter uitleg is opgetrokken in houten gepotdekselde delen.

Interieur:
Het interieur van deze in twee woningen gesplitste boerderij is niet onderzocht, maar gezien de ouderdom van de boerderij bezit het vermoedelijk nog wel cultuurhistorische waarden zoals oude (constructieve) spanten, muurdelen en elementen.

Erfinrichting
Op het perceel bevinden zich op het voorerf een drietal bomen ter hoogte van het woondeel van de vm. boerderij.
Opvallend is de aanwezigheid van een schuurberg rechtsachter de boerderij, een bijgebouw dat niet in Noord-Brabant voorkomt. Het is onduidelijk wanneer de schuurberg is gebouwd.
Andere aan- en bijgebouwen en groenelementen zijn niet beschreven. De waarden hiervan zijn onbekend.

Waardering

Cultuurhistorische waarde
- Het pand bezit hoge cultuurhistorische waarde als onderdeel van het oude buurtschap Vloeieind.
- Het pand heeft cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van de sociaal-economische en agrarische ontwikkeling van het gehucht Vloeieind.
- Het pand is een getuige van de landelijke leefwijze waarbij landbouwers letterlijk van hun land leefden.

Architectuurhistorische waarde
- Het pand heeft architectuurhistorische waarde vanwege de ambachtelijke traditionele landelijke bouwkunst waarvan de karakteristieke kenmerken herkenbaar zijn, zoals de sobere langwerpige hoofdvorm met woon-, stal- en schuurdeel.
- Het pand heeft bouwhistorische waarde, door zijn materialisatie en als uitdrukking van een langgevelboerderij uit het eerste kwart van de twintigste eeuw.

- De boerderij is van architectuurhistorisch belang voor de typologische ontwikkeling van de Kempische langgevelboerderij.
- Het pand heeft geen storende wijzigingen ondergaan sinds de verbouwing tot woonboerderij met twee woningen, waardoor in het interieur nog historische constructies, muurdelen en details kunnen worden aangetroffen.
- De schuurberg heeft beperkte architectonische waarde, aangezien het een wezensvreemd agrarisch element is in Zuidoost-Brabant.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemble waarde

- Het pand heeft zeer hoge stedenbouwkundige waarde vanwege de ensemblewerking met de overige langgevelboerderijen aan het Vloeieind.
- De boerderij heeft landschappelijke waarde vanwege de ensemblewerking met het achterliggende landschap. De boerderij ligt aan een oude landweg die gekenmerkt wordt door het behoud van de oude beplanting en een karakteristieke wegverharding. De historische samenhang met de oude landweg de Draaiboom is herkenbaar en draagt bij aan de zichtbaarheid van de boerderij.
- De boerderij met wei- en landbouwgronden vormden één leefomgeving. De boerderij is zo een uitdrukking van een doorleefde plek waarbij alle onderdelen zich op een natuurlijke manier tot elkaar verhouden.
- De bij- en aanbouwen dragen bij aan de ensemble en landschappelijke waarde en maken onderdeel uit van het totaal.

Draaiboomstraat 56, Reusel (Foto: ODZOB; V. Delmee, 2020)

Lage Mierde, Dunse dijk 5

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Lage Mierde 5094BA
Straat + Huisnr.	:	Dunse dijk 5
Naam	:	boerderij
Kadastrale aanduiding	:	
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	boerderij
Huidige functie	:	woonhuis
Bouwjaar	:	1950
Bouwstijl	:	landelijke, traditionele stijl
Architect	:	onbekend
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, V. Delmee
Datum beschrijving	:	maart 2020
Datum foto's	:	februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.topotijdreis.nl www.beeldbank.cultureelerfgoed.nl www.landgoeddeutrecht.com https://nl.wikipedia.org

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	ja
		Quickscan monumenten	ja
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd	

Situering

De boerderij is gelegen in een bijzonder omvangrijk, aaneengesloten en gevarieerd, maar coherent landgoed, gelegen aan de oostelijke en westelijke zijde van de Lage Mierdeseweg (N269), tussen Esbeek en Lage Mierde. Het landgoed wordt in het westen begrensd door de rijksgrens met België en in het oosten door de Mispeleindsche Heide. Het landgoed De Utrecht is eigendom van de gelijknamige verzekeringsmaatschappij, tegenwoordig de AMEV genaamd. Het werd als beleggingsobject ontgonnen, ontwikkeld en beheerd door de (protestante) Nederlandse Heidemij, die de boerderijen met aanpalende landerijen aan boeren verpachtte en de productiebossen exploiteerde. Het landgoed kan naar verschijningsvorm globaal in drie gebieden worden verdeeld. Karakteristiek in het relatief eenvormige westelijke gedeelte is het onregelmatige raster van ontsluitingswegen en brandgangen waarbinnen percelen productiebos zijn aangelegd van afwisselend loof- en naaldbomen. Dit gebied wordt doorsneden door enkele ontsluitingswegen met een laanbeplanting van beuk en eik.

De ontsluiting van het gebied was bij de aanvang van de ontginningswerkzaamheden vrij gebrekkig. Het dichtstbijzijnde spoorwegstation lag in Tilburg, op ruim 15 kilometer afstand. Bij de aanvang van de ontginningswerkzaamheden vormde de in 1891 aangelegde provinciale weg Tilburg-Hilvarenbeek-Reusel de enige verharde weg binnen het landgoed. Deze weg fungeerde als ontginningsbasis en vormde een centrale as door het landgoed. Verder werd het gebied doorsneden door een aantal

oudere onverharde landwegen, ondermeer de Dunsedijk. Tijdens de ontginningen werd het tracé hiervan enigszins gewijzigd. Gedurende de ontginning van het gebied werd aan het reeds bestaande wegennetwerk een aantal nieuwe wegen toegevoegd, ondermeer de Prins Hendriklaan als belangrijkste Oost-Westverbinding binnen het landgoed. De weg loopt van de Flaes tot over de Belgische grens, onder de zuidelijke uitloper van De Utrecht ten westen van de provinciale weg. Het oudste, westelijke gedeelte van deze laan werd in de jaren 1899-1903 aangelegd en heeft een deels gebogen wegbeloop. Het jongere oostelijk gedeelte heeft een overwegend recht beloop. Kleine delen van het landgoed werden volgens een strak geordende percelering ontgonnen. De hoofdlijnen van deze verkavelingen stonden haaks op de Prins Hendriklaan. In het noordelijke gedeelte wordt het aanzien van het landgoed bepaald door de Houtvesterij met de opvallende, met leien gedekte brandtoren (1905-1910), gelegen temidden van een park met waterpartij, het Arnoldspark (een arboretum aangelegd in 1941) en afwisselend bossen, graslanden en akkercomplexen. In dit gebied zijn verschillende gebouwen gerealiseerd, waaronder het vakantiehuis Rustoord (1922), een omvangrijk tweelaags gebouw dat was bestemd voor het personeel van de verzekeringsmaatschappij en dat eveneens in een park was gelegen. Tegenover dit vakantiehuis, aan de andere zijde van de Lage Mierdenseweg ligt het Arnoldspark. In het noordelijke gedeelte van het landgoed bevinden zich meerdere lanen en wegen die tevens als zichtassen fungeerden. Met uitzondering van het merendeel van de boerderijen ligt de bebouwing direct aan of in de nabijheid van de provinciale- of Lage Mierdenseweg. Dat het beekdal van de Reusel, de Herdgang en het gebied rond de vennen de Flaes en de Kleine Flaes niet is ingericht met productiebossen hing nauw samen met een cultuuromslag van de verzekeringsmaatschappij omstreeks 1920. Behalve een lucratief beleggingsobject wilde zij tevens het natuurlijke beeld van het oude Kempenlandschap bewaren en tegelijkertijd een fraai recreatiegebied creëren; een en ander hing ook nauw samen met publicitaire doeleinden. Hierdoor kreeg het landgoed een tweeledige bestemming, enerzijds economisch en anderzijds recreatief, die een ruimtelijke weerslag had. De Utrecht weerspiegelt zodoende de omslag van puur ontginning van heide tot bos, naar landschapsbehoud, zoals die in de 20ste eeuw in Noord-Brabant optrad. Het grootste deel van het landgoed werd tussen 1898 en 1940 aangekocht, ontgonnen en ingericht, de huidige verschijningsvorm is kort na 1945 tot stand gekomen toen ook de laatste gedeelten werden ontgonnen.

Het terrein was vlak en over het algemeen laag gelegen. Het reliëf en de verschillende bodemtypen waren sterk bepalend voor de inrichting van het landgoed. De laagst gelegen, natte gronden werd bebouwd met grasland, de wat hoger gelegen gronden met akkers. De hoogste en meest droge gronden waren geschikt voor bosbouw. Concentraties van landbouwgronden bevonden zich in het noordwestelijke deel van het landgoed, rond het Goor, t'Aanrijt en Het Bolgoor. Het oostelijke deel van De Utrecht omvatte naast nieuw productiebos en landbouwgrond, ook ouder bos.

Een groot deel van de gronden werd geëxploiteerd door de Heidemaatschappij. Een gedeelte werd verpacht aan boeren. Aangezien lokale boeren als niet productief werden gezien werden er pachters van elders aangetrokken meestal protestantse boeren, die met een gemiddelde grootte van circa 23 ha welvarender waren dan andere boerderijen in de streek.

De gebouwen op De Utrecht zijn opgetrokken in een uniforme, landelijke, traditionele stijl met sobere en ambachtelijke materiaalgebruik van rode baksteen, rieten daken, rode dakpannen en hout en detaillering met vensters met roedenverdeling en houten luiken. Hierbij is gebruik gemaakt van opvallende kleuren van roodwit gestreepte vlakken midden op de groene deuren, roomwitte en okerkleurige kozijnen en groene luiken met een klassiek patroon van roodwitte zogenaamde zandlopers met in het midden een geel wisselrondje.

Ontstaansgeschiedenis

Uit de kadastrale gegevens en oude kaarten blijkt, dat op de plek van de huidige boerderij geen bebouwing stond voor 1950. Het was onontgonnen terrein, dat in cultuur werd gebracht als onderdeel van het landgoed de Utrecht en in 1950 op de kruising van de Dunse dijk met de landweg van Klein Flaes naar Wellenseind werd voorzien van een boerderij.

Beschrijving
Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt en beschrijft de typering en hoofdvorm.
De boerderij bestaat uit een woonhuis met vrijstaande schuren. Het woonhuis op rechthoekige grondslag van één laag hoog onder een zadeldak met de nok dwars op de straat is opgetrokken in rode baksteen en gedekt met rode verbeterde Hollandse pannen. De gevelopeningen zijn vormgegeven in lijn met de architectuur van alle panden op het landgoed met kruiskozijnen met ramen met roedeverdeling en roodwitte luiken en deuren in een bijpassende kleurstelling.

Interieur:
Het interieur is niet onderzocht, maar gezien de ouderdom van de boerderij bezit het vermoedelijk cultuurhistorische waarden zoals oude (constructieve) spanten, muurdelen en elementen.

Aan- en Bijgebouwen / objecten:
De halfopen schuur is opgetrokken met een traditionele constructie van vijf ankerbalkgebinten onder een schilddak dat is gedekt met rode verbeterde Hollandse pannen. De wanden zijn op de begane grond opgetrokken in metselwerk met erboven gepotdekselde houten delen. De voortuin wordt gekenmerkt door een haagjesstructuur met gebogen en rechte lijnen.
Andere aan- en bijgebouwen en erfinrichting zijn niet beschreven. De waarden hiervan zijn onbekend.

Waardering
Cultuurhistorische waarde
- De boerderij en schuur bezitten cultuurhistorische waarde als onderdeel en representatief voorbeeld van de sociaal-economische ontwikkeling van het Landgoed De Utrecht. Het landgoed is een waardevol en uniek cultuurhistorisch element in de regio als bijzondere uitdrukking van een sociaal economische ontwikkeling vanaf het einde van de negentiende eeuw toen de woeste heidegrond werd omgevormd tot productiegronden.
- Het landgoed ontleent zijn cultuurhistorische en sociaaleconomische waarde aan de samenhang tussen de historisch-ruimtelijke structuur van wegen, bospercelen, akkerbouwgronden en weilanden én de aanwezigheid van een parklandschap en onontgonnen natuurlandschap.

Architectuurhistorische waarde
- De boerderij en schuur hebben architectuurhistorische waarde als gaaf bewaard voorbeeld van een in de jaren vijftig op het landgoed De Utrecht gebouwde boerderij in landelijke, traditionele stijl.
- De boerderij en schuur hebben bouwhistorische waarde door zijn materialisatie en detaillering conform de stijl op het gehele landgoed.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemble waarde
- Het geheel heeft hoge stedenbouwkundige waarde vanwege de ensemblewerking met de overige bebouwing op het landgoed De Utrecht en de zichtbare ligging aan het oude tracé de Dunse dijk op de kruising met de landweg.
- Het geheel heeft landschappelijke waarde vanwege de historische samenhang met de ontginningsgeschiedenis van het landgoed.

Dunse Dijk 5 Reusel hoofdgebouw (Foto: ODZOB; V. Delmee, 2020)

Dunse Dijk 5 Reusel; bijgebouw (Foto: ODZOB; V. Delmee, 2020)

Lage Mierde, Elzenstraat 8

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Lage Mierde 5094 EE
Straat + Huisnr.	:	Elzenstraat 8
Naam	:	Elzenhoeve
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	Boerderij
Huidige functie	:	Boerderij
Bouwjaar	:	Sinds 1850 opgenomen in het kadaster
Bouwstijl	:	Landelijke bouwkunst
Architect	:	onbekend
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, M. Arch. Liz Dewitte
Datum beschrijving	:	februari 2020
Datum foto's		februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.bhic.nl www.topotijdreis.nl

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	ja
		Quickscan monumenten	nee
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd:	

Situering

De boerderij is gelegen in het cultuurhistorisch waardevolle ensemble Wellenseind aan de Elzenstraat. Wellenseind is gelegen ten noorden van het dorp Lage Mierde op een dekzandrug tussen de twee beekdalen van de Reusel en de Raamsloop. In het gebied zijn sporen van bewoning (vuursteenvondsten) uit het Mesolithicum gevonden. In de beekdalen liggen kleine bosweitjes en langs De Reusel komt een merkwaardig "bevloeiingssysteem" met sluisjes, slootjes en hogere ruggen (rabatten) voor. In 1910/1915 werd Landgoed Wellenseind aangelegd deels op heidegrond, deels op oude landbouwgrond. Het beekdal is een laaggelegen en drassig geheel met een zeer kleinschalige, haaks op de beken getraceerde percelering, van elkaar gescheiden door greppels. Het beekdal is overwegend bedekt met broekbossen. Op de hogere delen liggen verwilderde productiebossen, bestaande uit afwisselend loofbomen en naaldbomen en enkele graslanden met restanten van houtwallen. Het gebied was voor 1750 reeds gedeeltelijk ontgonnen, het resterende gedeelte werd tussen 1800 en 1940 ontgonnen. De ontginningsbasis lag zeer waarschijnlijk ter hoogte van de tegenwoordige nederzetting Elzenhoeve, een gereduceerde nederzetting, en mogelijk onderdeel van het vroegere middeleeuwse buurtschap Wellenseind.
Uit de kadastrale kaart van 1832 is duidelijk dat de bebouwing langsheen de Elzenstraat in verbinding stond met de achtergelegen hoeve op Vogelenzang nr. 2.

Beschrijving

Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt waardoor niet alle gevels beschreven zijn.

Boerderij van het langgeveltype behorend tot de dwarshuisgroep. Woon- en staldeel liggen naast elkaar evenwijdig aan de weg onder een zadeldak van donkere muldenpannen. Op de nok is geen schoorsteen aanwezig ter plekke van de brandmuur, intern is het rookkanaal vermoedelijk wel behouden. Het woon- en staldeel zijn opgetrokken uit baksteen met een cementeerde plint. Voordeur met bovenlicht tussen vierledige ramen. In de linker topgevel is een klein beluikt raam van de opkamer zichtbaar. Op de zolderverdieping zijn twee vierkante ramen behouden gebleven. In het staldeel zitten vier getoogde betonnen stalramen tussen muurankers. In de rechtertopgevel zit een centrale inrijpoort met bovenliggend laadluik en een rond raam. Aan de achterzijde is een volume onder een lessenaarsdak aangebouwd.

Erfinrichting en bijgebouwen
Op het grote achterliggende erf staan bijgebouwen.

Interieur
Het interieur is niet beschreven maar bezit vermoedelijk cultuurhistorische waarde; zoals historische gebinten en een brandmuur met haard. De verwachting is dat de plattegrond van het gebouw ongewijzigd is.

Waardering
Cultuurhistorische waarde
- Het pand heeft cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van de sociaal-economische en agrarische ontwikkeling van het vroegere middeleeuwse buurtschap Wellenseind.
- De boerderij is van cultuurhistorisch belang voor de typologische ontwikkeling van de langgevelboerderij in Noord-Brabant.
- De boerderij is een getuige van de landelijke leefwijze waarbij landbouwers letterlijk van hun land leefden.

Architectuurhistorische waarde
- Het pand heeft architectuurhistorische waarde vanwege de ambachtelijke traditionele landelijke bouwkunst, waarvan de karakteristieke kenmerken herkenbaar zijn, zoals de sobere langwerpige hoofdvorm met woon- en staldeel. De verwachting is dat er in het interieur nog historische constructies, muurdelen en details kunnen worden aangetroffen
- De bij- en aanbouwen hebben geen architectuurhistorische waarde maar maken functioneel en als massa onderdeel uit van het totaalbeeld.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemble waarde
- De boerderij heeft hoge landschappelijke waarde vanwege de ensemblewerking met het omliggende landschap. De historische samenhang met het boerenerf en de bijgebouwen is herkenbaar. De boerderij ligt in een landschappelijk waardevol gebied dat gekenmerkt wordt door een oud moerasbos met relicten van oude houtwallen, boskanten met hakhout van els, es en eik.
- De boerderij met de omliggende gronden vormden één leefomgeving. De boerderij is zo een uitdrukking van een geleefde site waarbij alle onderdelen zich op een natuurlijke manier tot elkaar verhouden.
- Het pand is een getuige van de landgoedachtige aanleg van de Wellenseindsche heide. Het geheel dateert overwegend uit de periode 1890-1920, maar is deels ook ouder.

Elzenstraat 8, februari 2020 (ODZOB, foto L.Dewitte)

Elzenstraat 8, 1990 (Wies v. Leeuwen, BHIC, MIP)

Lage Mierde, Veldkapel Gijsestraat 11

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Lage Mierde
Straat + Huisnr.	:	Gijsestraat t.h.v. 11
Naam	:	Veldkapel
Kadastrale aanduiding	:	
Eigenaar	:	
Oorspronkelijke functie	:	veldkapel
Huidige functie	:	Idem
Bouwjaar	:	onbekend
Bouwstijl	:	n.v.t.
Architect	:	n.v.t.
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, drs. Hélène Damen
Datum beschrijving	:	maart 2020
Datum foto's	:	februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.bhic.nl www.topotijdreis.nl

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	nee
		Quickscan monumenten	
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd:	

Situering

Het veldkapelletje is gelegen in de Gijsestraat tegenover nr. 11.

Ontstaansgeschiedenis

Informatie hierover ontbreekt.

Beschrijving

Het wegkapelletje aan de Gijsestraat is een niet betreedbaar eenvoudig houten bouwsel op een sokkel, uitgevoerd met een klein zadeldak. De kapel is voorzien van een eenvoudig kruisbeeld van onbekende makelij of herkomst.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

- De veldkapel heeft cultuurhistorische waarde als uitdrukking van de geestelijke, Rooms Katholieke ontwikkeling in Noord-Brabant en als bijzondere plek van devotie in de Kempen.

Kunsthistorische waarde

- De kapel heeft kunst/architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een sober vormgeven wegkapel in de Kempen.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / ensemblewaarde

- De veldkapel heeft landschappelijke waarde als onderdeel van het Brabantse landschap in de omgeving van het buurtschap Vloeieind.

Veldkapel tegenover Gijsestraat 11, Lage Mierde, februari 2020 (ODZOB, foto V. Delmee)

Lage Mierde, Gijsestraat 11

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Lage Mierde 5094CJ
Straat + Huisnr.	:	Gijsestraat 11
Naam	:	Hallenhuis, hoekboerderij
Kadastrale aanduiding	:	
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	boerderij
Huidige functie	:	Woonhuis
Bouwjaar	:	Voor 1832
Bouwstijl	:	landelijke bouwkunst
Architect	:	onbekend
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, V. Delmee
Datum beschrijving	:	maart 2020
Datum foto's	:	februari 2020

Literatuur/bronnen :

Websites:
www.erfgoedkaart.nl
www.topotijdreis.nl
beeldbank.cultureelerfgoed.nl
www.bhic.nl

Literatuur:
Uilkema, een historisch boerderij-onderzoek. Boerderij-onderzoek in Nederland 1914-1934. Deel 1(1991)–E.L. van Olst

Procedure :

Stap	datum
Opgenomen in M.I.P.	ja
Quickscan monumenten	ja
Geïnventariseerd door	
Voorgedragen voor plaatsing:	
Aangewezen als:	
Geregistreerd	

Situering

De boerderij is gelegen aan de oostzijde van Vloeieind, een buurtschap van een 25tal boerderijen en een oliemolen, met driehoekige pleinen, de plaatsen. De structuur van de buurt dateert grotendeels uit de Late Middeleeuwen (1250-1500), toen de oudtijds verspreide bewoning zich verplaatste naar de randen van de akkercomplexen en oude alleengelegen hoeven of "einzelhöfe" werden opgesplitst en uitgroeiden tot buurtschappen. Vloeieind ligt in de ruimte tussen enkele oude akkers, waardoor die driehoeken, de plaatsen ontstonden. Het dankt zijn naam waarschijnlijk aan de ligging tussen twee stromen. Het bebouwingsbeeld met overwegend langgevelboerderijen dateert met name uit de periode 1875-1950, maar er zijn ook meerdere zeer oude panden aanwezig. De plaatsen zijn onverhard. Op de plaatse van Vloeieind met Hoenderhoek lag een verdwenen waterpoel (brand- en/of veedrinkpoel). Hier zijn nog vreemde steilranden links en rechts van het Vloeieind vanaf de Mariakapel tot bijna aan de rotonde aanwezig. Kenmerkend is verder de kassei- en klinkerbestrating. De structuur van het geheel dateert in eerste aanleg mogelijk nog uit de late middeleeuwen (1250-1500). De bestrating met gebakken klinkers dateert deels uit de periode 1890-1940, maar is deels ook van

recentere datum. Aan de westzijde kent het buurtschap nog een zichtrelatie met een oude akker met een esdek.
Hoewel de wegenstructuur van het buurtschap zelf grotendeels onveranderd is, is het belang van de verschillende wegen wel veranderd door veranderde verbindingen met de omliggende dorpen en buurtschappen. Zo is uit de eerste kadastrale kaart van 1832 af te leiden, dat de verbinding met Lage Mierde met Reusel en Hulsel over Vloeieind liep via de Akkerstraat en de westelijke driehoekige plaatsen in plaats van via de Draaiboom. De oostelijke driehoek leidde via de Tinnen Pot naar Mispeleind.
De boerderij ligt ten oosten van de Gijsestraat, die vanaf de oostelijke plaatse van het gehucht leidde naar de zuidoostelijk gelegen brug over de Raamsloop.

Ontstaansgeschiedenis
De boerderij staat op de eerste kadastrale kaart aangegeven als Hooge en Lage Mierde Sectie C 664 en stamt dus van voor 1832. Ten tijde van de oprichting van het kadaster was de boerderij eigendom van Jan Vermeulen landbouwer en het bezit bestond uit een huis schuur en erf. Deze bijbehorende schuur lag direct ten noorden van de boerderij. De boerderij ligt aan een oude landweg die gekenmerkt wordt door het behoud van de oude beplantingstructuur.

Beschrijving
Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt en beschrijft de typering en hoofdvorm. De oorspronkelijke boerderij betreft een hallenhuisboerderij met een afgewolfd schilddak met de nok dwars op de weg en aan de straatzijde voorzien van schoorsteen. Aan de zuidoostzijde is lange gevel van de boerderij uitgelegd met een rechthoekige aanbouw onder een lessenaarsdak. Tegen de zuidoostelijke hoek van het hoofdvolume staat een wat lagere aanbouw op rechthoekige grondslag onder een zadeldak. Het betreft is de uitbreiding van het voormalige woongedeelte met een kamer, waardoor de boerderij een hoekgevelboerderij is geworden. Echter de entree van het voormalige woongedeelte bevindt zich in de lange noordgevel, zoals bij de langgevelboerderij.
Het dak is grotendeels met riet gedekt en voorzien van nokvorsten. De onderzijde is tot de wolfseinden met rode Oud Hollandse pannen gedekt. De westelijke en noordelijke gevels zijn opgetrokken in bruine baksteen en vertonen oude bouwsporen. De oorspronkelijke indeling hiervan is nog herkenbaar met in de noordgevel aan de oostzijde het woongedeelte met uitbreiding door een aangebouwde kamer en aan de westzijde de voormalige stal. Zoals gebruikelijk bij oude boerderijen in deze streek werd de oogst opgeslagen in mijten op het erf en in een vrijstaande schuur. De huidige indeling aan de linkerzijde van de gevel een getoogde deuropening met aan weerszijden veelruits schuiframen met luiken en aan de rechterzijde vier kleine 4-ruitsramen met luiken is sinds 1990 onveranderd. Ook de oostelijke aanbouw heeft in de noordgevel een veelruits schuifraam met luiken. In de westgevel is in het midden tegen de dakrand een hooiluik geplaatst. Opvallend is dat in beide gevels alle luiken in de kleurstelling, die behoort tot het landgoed De Utrecht, zijn geschilderd. Deze boerderij maakte daar echter voor zover bekend geen deel van uit. De zuidgevel is ingrijpend gewijzigd. Hierbij zijn veel grote raamopeningen gerealiseerd en het metselwerk is deels relatief recent opgetrokken.

Interieur:
Het interieur is niet onderzocht, maar gezien de ouderdom van de boerderij zullen er wel nog oude (constructieve) elementen aanwezig zijn.

Erfinrichting
Het huidige bijgebouw aan de noordzijde is een relatief jong gebouw zonder monumentale waarde. De oorspronkelijke bijbehorende schuur bestaat niet meer. Andere bijgebouwen zijn niet waargenomen. De waarden hiervan zijn onbekend.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

- Het pand bezit hoge cultuurhistorische waarde en zeldzaamheidswaarde als een van de oudste onderdelen van het oude buurtschap Vloeieind.
- Het pand heeft cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van de sociaal-economische en agrarische ontwikkeling van het gehucht Vloeieind.
- Het pand is een getuige van de landelijke leefwijze waarbij landbouwers letterlijk van hun land leefden.

Architectuurhistorische waarde

- Het pand heeft hoge bouwhistorische waarde en zeldzaamheidswaarde door zijn hoge ouderdom en mogelijk aanwezige historisch kern/constructieve elementen in het interieur.
- De boerderij is van architectuurhistorisch belang voor de typologische ontwikkeling van de Kempische hallenhuisboerderij, waarbij deze boerderij laat zien, dat de oogst bij oudere boerderijen in een losstaande schuur en op het erf in mijten werd opgeslagen. En dat het woongedeelte met een kamer tegen de korte gevel werd uitgebreid, zoals past in de ontwikkeling van de hoekgevelboerderij. De entree bevindt zich echter in de lange gevel zoals past bij de ontwikkeling van de langgevelboerderij.
- Het pand heeft architectuurhistorische waarde vanwege de ambachtelijke traditionele landelijke bouwkunst, waarvan de karakteristieke kenmerken herkenbaar zijn, zoals de sobere langwerpige hoofdvorm met woon- en staldeel. Met name bij de noord- en westgevel is de indeling herkenbaar. Echter met name de zuidgevel van het pand heeft wijzigingen ondergaan, die de herkenbaarheid van de indeling van de boerderij hebben aangetast.
- Door de sloop van de vrijstaande schuur is een wezenlijk (functioneel) element van het agrarische ensemble verloren gegaan.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemble waarde

- De boerderij als agrarisch complex heeft zeer hoge stedenbouwkundige waarde vanwege de ensemblewerking met de overige boerderijen van het gehucht Vloeieind. De stedenbouwkundige waarde wordt tevens vergroot door de zichtbare ligging als laatste boerderij aan de oostelijke landweg van het gehucht. Ook de bijzondere situering met de korte gevel aan de straat en de oude typologie van deze boerderij dragen bij aan de stedenbouwkundige waarde.
- De boerderij als agrarisch complex heeft hoge landschappelijke waarde vanwege de ensemblewerking met het omliggende landschap. De boerderij ligt aan een oude landweg die gekenmerkt wordt door het behoud van de oude beplantingstructuur.
- De boerderij met wei- en landbouwgronden vormden één leefomgeving. De boerderij is zo een uitdrukking van een doorleefde plek waarbij alle onderdelen zich op een natuurlijke manier tot elkaar verhouden.

Boerderij Gijsestraat 11 (Foto: ODZOB; V. Delmee, 2020)

Hooge Mierde, Hoogstraat 2

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Hooge Mierde 5095 AC
Straat + Huisnr.	:	Hoogstraat 2
Naam	:	
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	Boerderij
Huidige functie	:	Woonhuis met boerderij
Bouwjaar	:	1896
Bouwstijl	:	Landelijke bouwkunst
Architect	:	onbekend
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, M. Arch. Liz Dewitte
Datum beschrijving	:	februari 2020
Datum foto's		februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.topotijdreis.nl www.beeldbank.cultureelerfgoed.nl www.bhic.nl Literatuur J. van Gisbergen, *Myrtha. Een blik in het verleden van Hooge Mierde*, Hooge Mierde 1982

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	ja
		Quickscan monumenten	ja
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd:	

Situering

De boerderij is gelegen in het gehucht langs de Hoogstraat, een buurtschap met ca. 16 boerderijen. De structuur van deze "herdgang" dateert grotendeels uit de Late Middeleeuwen (1250-1500). De "herdgang" bestond uit boerderijen die beschikte over een gebied met akkers, weiden, hooiland en een aandeel in de gemene gronden. De Hoogstraat is onderdeel van een groter complex van klinker- en kasseiwegen. De landweg dankt zijn naam waarschijnlijk aan zijn hogere ligging op een zandrug tussen twee rivieren. Aan de oostzijde sluit de Hoogstraat aan bij het gehucht langs de Smidsstraat en de Kerkstraat met Hooge Mierde dorp. De gehuchten kwamen samen op een driehoekig plein. Deze langgevelboerderij staat precies op de plek waar de Hoogstraat, Smidsstraat en Kerkstraat samenkomen.

Beschrijving

Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt waardoor niet alle gevels volledig beschreven zijn. Langgevelboerderij bestaande uit een lang eenlaags bakstenen volume, met kruisverband, onder een zadeldak van donkere kruispannen. De lange straatgevel is onder de hanggoot afgewerkt met een decoratieve bloktanden. De gevels zijn voorzien van muurankers en een gecementeerde plint.

Een woondeel, een staldeel en een schuurdeel liggen naast elkaar evenwijdig aan de weg. Op de grens tussen het stal- en woondeel is de schoorsteen op het nok behouden. Het woondeel is toegankelijk via een voordeur met bovenlicht in de kopse gevel. Het woondeel heeft rechthoekige getoogde stalen ramen met een bovenlicht voorzien van een dorpel van blauwe hardsteen. In het staldeel zitten vier getoogde stalramen en een loopdeur. De kenmerkende ventilatieopeningen onder de stalramen zijn behouden gebleven.
In het schuurdeel zit een hoge opgeklampte dubbele inrijpoort naast een getoogd raam met zesledige roedeverdeling. Aan de achterzijde van de schuur is een haaks volume onder een zadeldak aangebouwd. Naast het schuurdeel is een garage onder een lessenaarsdak aangebouwd.

Interieur:
Het interieur is niet onderzocht, maar gezien de ouderdom van de boerderij bezit het vermoedelijk cultuurhistorische waarden zoals oude (constructieve) spanten, muurdelen en elementen.

Erfinrichting
Het open erf kenmerkt zich door soberheid. Aan de rechter zijgevel staat een gemetselde muur als erfafscheiding. Op het achtererf staat een voormalig kenmerkend kippenhok, die voor extra voedsel en inkomsten zorgden in de naoorlogse periode van de jaren vijftig / zestig.

Waardering

Cultuurhistorische waarde
- Het pand heeft cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van de sociaal-economische en agrarische ontwikkeling van het gehucht rondom de Hoogstraat.
- Het pand is van cultuurhistorisch belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de langgevelboerderij.
- Het pand is cultuurhistorisch waardevol als getuige van de voormalige landelijke leefwijze, waarbij het kippenhok representatief is voor de naoorlogse periode van schaarste.

Architectuurhistorische waarde
- Het pand is representatief voor de landelijke bouwkunst waarvan de karakteristieke kenmerken herkenbaar zijn. De sobere langwerpige hoofdvorm met woon-, stal- en schuurdeel en de gesloten dakvorm zijn kenmerkend.
- Het pand heeft zijn authenticiteit en gaafheid behouden en valt op door zijn grootte, locatie en hoeveelheid ramen.
- De bij- en aanbouwen hebben geringe architectuurhistorische waarde en maar maken functioneel en qua massa onderdeel uit van het ensemble van hoofdgebouw en erf.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemble waarde
- De boerderij met erf, beplanting en bijgebouw hebben een hoge landschappelijke waarde vanwege de ensemblewerking met het omliggende landschap. De historische samenhang met het boerenerf is herkenbaar. De boerderij ligt aan de samenloop van drie oude landwegen, de Hoogstraat, Smidsstraat en Kerkstraat, die gekenmerkt worden door het behoud van de oude beplanting en bomenrijen.
- De boerderij als agrarisch complex is een uitdrukking van een geleefde site waarbij alle onderdelen zich op een natuurlijke manier tot elkaar verhouden.

Hoogstraat 2, februari 2020 (ODZOB, foto V.Delmee)

Hoogstraat 2, 1990 (Wies v. Leeuwen, BHIC, MIP)

Hooge Mierde, Hoogstraat 9

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Hooge Mierde 5095 AC
Straat + Huisnr.	:	Hoogstraat 9
Naam	:	
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	Boerderij
Huidige functie	:	Woonhuis
Bouwjaar	:	Sinds 1895 opgenomen in het kadaster
Bouwstijl	:	Landelijke bouwkunst
Architect	:	onbekend
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, M. Arch. Liz Dewitte
Datum beschrijving	:	februari 2020
Datum foto's		februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.topotijdreis.nl www.beeldbank.cultureelerfgoed.nl www.bhic.nl Literatuur; J. van Gisbergen, *Myrtha. Een blik in het verleden van Hooge Mierde*, Hooge Mierde 1982 Uilkema, een historisch boerderij-onderzoek. Boerderij-onderzoek in Nederland 1914-1934. Deel 1 (1991)– E.L. van Olst

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	ja
		Quickscan monumenten	ja
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd:	

Situering

De boerderij is gelegen in het gehucht langs de Hoogstraat, een buurtschap met ca. 16 boerderijen. De structuur van deze "herdgang" dateert grotendeels uit de Late Middeleeuwen (1250-1500). De "herdgang" bestond uit boerderijen die beschikte over een gebied met akkers, weiden, hooiland en een aandeel in de gemene gronden. De Hoogstraat is onderdeel van een groter complex van klinker- en kasseiwegen. De landweg dankt zijn naam waarschijnlijk aan zijn hogere ligging op een zandrug tussen twee rivieren. Aan de oostzijde sluit de Hoogstraat aan bij het gehucht langs de Smidsstraat en Hooge Mierde dorp. Het bebouwingsbeeld wordt bepaald door een verspreide bewoning rondom de landweg. De langgevelboerderijen en het open groen agrarische landschap zijn beeldbepalend voor het gehucht. De Hoogstraat loopt als een markante lijn door het landschap en wordt afgezoomd door bomenrijen. De landweg wordt nog steeds gekenmerkt door het behoud van de oude beplanting. Verscheidene boerderijen langs de weg bewaren lindebomen en oude hagen.

Beschrijving

Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt waardoor niet alle gevels beschreven zijn.

Boerderij van het Kempische langgeveltype behorend tot de dwarshuisgroep. Woon-, stal- en schuurdeel liggen naast elkaar evenwijdig aan de weg onder een rieten wolfsdak met voet van holle pannen. Op de nok is een schoorsteen aanwezig ter plekke van de brandmuur. Het woon- en staldeel zijn opgetrokken uit baksteen met een cementeerde plint. Voordeur met sierlijk bovenlicht tussen beluikte ramen met roedeverdeling. In de zijgevel is een klein beluikt raam zichtbaar. Vermoedelijk het raam van de opkamer. In het staldeel zitten vier getoogde stalramen tussen muurankers. In het gepotdekselde schuurdeel zitten drie stalramen naast een inrijpoort.

Het interieur is niet beschreven maar de boerderij bezit vermoedelijk nog cultuurhistorische waarden, zoals: historische gebinten en een brandmuur met haard. De verwachting is dat de plattegrond van het gebouw ongewijzigd is.
Een haag zorgt voor de erfafscheiding. Op het achterliggende erf staan twee bijgebouwen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

- Het pand heeft cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van de sociaal-economische en agrarische ontwikkeling van het gehucht rondom de Hoogstraat.
- De boerderij is van cultuurhistorisch belang voor de typologische ontwikkeling van de Kempische langgevelboerderij.
- Het pand is een getuige van de landelijke leefwijze waarbij landbouwers letterlijk van hun land leefden.

Architectuurhistorische waarde

- Het pand heeft architectuurhistorische waarde vanwege de ambachtelijke traditionele landelijke bouwkunst waarvan de karakteristieke kenmerken herkenbaar zijn, zoals de sobere langwerpige hoofdvorm met woon-, stal- en schuurdeel.
- De bij- en aanbouwen hebben architectuurhistorische waarde en maken functioneel en als qua massa onderdeel uit van het totaal.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemble waarde

- De boerderij als agrarisch complex heeft hoge landschappelijke waarde vanwege de ensemblewerking met het omliggende landschap. De historische samenhang met het boerenerf en de bijgebouwen is herkenbaar. De boerderij ligt aan een oude landweg die gekenmerkt wordt door het behoud van de oude beplanting en een kenmerkende haagstructuur.
- De boerderij met erf, bijgebouwen en wei- en landbouwgronden vormden één leefomgeving. De boerderij is zo een uitdrukking van een geleefde site waarbij alle onderdelen zich op een natuurlijke manier tot elkaar verhouden.

Hoogstraat 9, Hooge Mierde, februari 2020 (ODZOB, foto V.Delmee)

Hooge Mierde, Hoogstraat 14, 14a

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Hooge Mierde 5095 AC
Straat + Huisnr.	:	Hoogstraat 14, 14a
Naam	:	
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	Boerderij
Huidige functie	:	Woonhuis/Minicamping op erf
Bouwjaar	:	1900
Bouwstijl	:	Landelijke bouwkunst
Architect	:	onbekend
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, M. Arch. Liz Dewitte
Datum beschrijving	:	februari 2020
Datum foto's		februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.topotijdreis.nl www.beeldbank.cultureelerfgoed.nl www.bhic.nl Literatuur; J. van Gisbergen, *Myrtha. Een blik in het verleden van Hooge Mierde*, Hooge Mierde 1982

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	ja
		Quickscan monumenten	ja
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd:	

Situering

De boerderij is gelegen in het gehucht langs de Hoogstraat, een buurtschap van een ca. 16 boerderijen. De structuur van deze "herdgang" dateert grotendeels uit de Late Middeleeuwen (1250-1500). De "herdgang" bestond uit boerderijen die beschikte over een gebied met akkers, weiden, hooiland en een aandeel in de gemene gronden. De Hoogstraat is onderdeel van een groter complex van klinker- en kasseiwegen. De landweg dankt zijn naam waarschijnlijk aan zijn hogere ligging op een zandrug tussen twee rivieren. Aan de oostzijde sluit de Hoogstraat aan bij het gehucht langs de Smidsstraat en Hooge Mierde dorp.
Het bebouwingsbeeld wordt bepaald door een verspreide bewoning langs de landweg. De langgevelboerderijen en het open groen agrarische landschap zijn beeldbepalend voor het gehucht. De Hoogstraat loopt als een markante lijn door het landschap en wordt afgezoomd door bomenrijen. De landweg wordt nog steeds gekenmerkt door het behoud van de oude beplanting. Verscheidene boerderijen langs de weg bewaren lindebomen en oude hagen.

Beschrijving

Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt waardoor niet alle gevels volledig beschreven zijn. Langgevelboerderij bestaande uit een sober eenlaags bakstenen volume onder een zadeldak van pannen. De gevels zijn afgewerkt met een decoratieve tandlijst, voorzien van muurankers en een

gecementeerde plint. Twee woondelen en een schuurdeel liggen naast elkaar evenwijdig aan de weg. De woondelen zijn toegankelijk via twee voordeuren met bovenlicht tussen beluikte T-vensters. De vensters van woondeel nr. 14 zijn vernieuwd. In het voormalige schuurdeel is de inrijpoort verwijderd en vervangen door een stalraam zonder roedeverdeling. De topgevel van het schuurdeel is gecementeerd. Aan de achterzijde is een volume onder een lessenaarsdak aangebouwd over de gehele lengte.

Interieur
Het interieur is niet beschreven maar de boerderij bezit vermoedelijk nog cultuurhistorische waarden. De verwachting is dat de plattegrond van het gebouw ongewijzigd is en andere historische aspecten aanwezig zijn zoals; gebinten, brandmuur met haard en details.

Erfinrichting
Op het grote en diepe erf met verschillende bijgebouwen zijn monumentale bomen behouden gebleven.

Waardering

Cultuurhistorische waarde
- Het pand heeft cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van de sociaal-economische en agrarische ontwikkeling van het gehucht rondom de Hoogstraat.
- Het pand is van cultuurhistorisch belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de langgevelboerderij.
- Het pand is een getuige van de voormalige landelijke leefwijze.

Architectuurhistorische waarde
- Het pand is representatief voor de landelijke bouwkunst waarvan de karakteristieke kenmerken herkenbaar zijn. De sobere langwerpige hoofdvorm met woon- en schuurdeel en de gesloten dakvorm zijn kenmerkend.
- Het pand heeft door de uitgevoerde verbouwingen (verwijderen van de poort, vernieuwen van de kozijnen) een deel van zijn authenticiteit en gaafheid verloren.
- Het interieur bezit vermoedelijk nog cultuurhistorische waarden zoals een oorspronkelijke plattegrond en spantconstructies.
- De bij- en aanbouwen hebben geringe architectuurhistorische waarde en maar maken functioneel en qua massa onderdeel uit van het ensemble van hoofdgebouw en erf.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemble waarde
- De boerderij als agrarisch complex met erf, bijgebouwen en beplanting hebben een hoge landschappelijke waarde, vanwege de ensemblewerking met het omliggende landschap. De historische samenhang met het boerenerf en de bijgebouwen is herkenbaar. De boerderij ligt aan een oude landweg die gekenmerkt wordt door het behoud van de oude beplanting en een kenmerkende haagstructuur.
- De boerderij met wei- en landbouwgronden vormden één leefomgeving. De boerderij is zo een uitdrukking van een geleefde site, waarbij alle onderdelen zich op een natuurlijke manier tot elkaar verhouden.

Hoogstraat 14,14a, februari 2020 (ODZOB, foto V.Delmee)

Hoogstraat 14, 14a, 1990 (Wies v. Leeuwen, BHIC, MIP)

Hooge Mierde, Hoogstraat 27

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Hooge Mierde 5095 AC
Straat + Huisnr.	:	Hoogstraat 27

Naam	:	
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	Boerderij
Huidige functie	:	Woonhuis
Bouwjaar	:	Sinds 1876 opgenomen in het kadaster
Bouwstijl	:	Landelijke bouwkunst
Architect	:	onbekend

Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, M. Arch. Liz Dewitte
Datum beschrijving	:	februari 2020
Datum foto's		februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.topotijdreis.nl www.beeldbank.cultureelerfgoed.nl www.bhic.nl Literatuur: J. van Gisbergen, *Myrtha. Een blik in het verleden van Hooge Mierde*, Hooge Mierde 1982

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	ja
		Quickscan monumenten	ja
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd:	

Situering

De boerderij is gelegen in het gehucht langs de Hoogstraat, een buurtschap met ca. 16 boerderijen. De structuur van deze "herdgang" dateert grotendeels uit de Late Middeleeuwen (1250-1500). De "herdgang" bestond uit boerderijen die beschikte over een gebied met akkers, weiden, hooiland en een aandeel in de gemene gronden. De Hoogstraat is onderdeel van een groter complex van klinker- en kasseiwegen. De landweg dankt zijn naam waarschijnlijk aan zijn hogere ligging op een zandrug tussen twee rivieren. Aan de oostzijde sluit de Hoogstraat aan bij het gehucht langs de Smidsstraat en Hooge Mierde dorp. Het bebouwingsbeeld wordt bepaald door een verspreide bewoning rondom de landweg. De langgevelboerderijen en het open groen agrarische landschap zijn beeldbepalend voor het gehucht. De Hoogstraat loopt als een markante lijn door het landschap en wordt afgezoomd door bomenrijen. De landweg wordt nog steeds gekenmerkt door het behoud van de oude beplanting. Verscheidene boerderijen langs de weg bewaren lindebomen en oude hagen.

Beschrijving

Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt waardoor niet alle gevels beschreven zijn.
Boerderij van het Kempische langgeveltype behorend tot de dwarshuisgroep. Woon-, stal- en schuurdeel liggen naast elkaar evenwijdig aan de weg onder een zadeldak van holle pannen, met een wolfseind aan de zijde van het woondeel. Op de nok is een schoorsteen aanwezig ter plekke van de

brandmuur. Het woon- en staldeel zijn opgetrokken uit baksteen met een cementeerde plint. Voordeur met sierlijk tweeledig bovenlicht tussen beluikte ramen met roedeverdeling (zesruitsverdeling). In de kopgevel zijn op de verdieping twee kleine vierkante ramen zichtbaar. Het staldeel is verbouwd tot deel van het woonhuis, met twee beluikte ramen en een inrijpoort tussen muurankers. In het gepotdekselde schuurdeel zit een klein raam naast een verbouwd schuurpoort met zijlicht.

Interieur
Het interieur is niet beschreven maar de boerderij bezit vermoedelijk nog cultuurhistorische waarden. De verwachting is dat de plattegrond van het gebouw ongewijzigd is en andere historische aspecten aanwezig zijn zoals; gebinten, brandmuur met haard en details.

Erfinrichting
Een haagbeuk met een tweetal monumentale bomen op het voorerf, zorgt voor de erfafscheiding. De erfinrichting van het achtererf is niet vanaf de straat waar te nemen en de historische waarden zijn niet beschreven en gewaardeerd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde
- Het pand heeft cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van de sociaal-economische en agrarische ontwikkeling van het gehucht rondom de Hoogstraat.
- De boerderij is van cultuurhistorisch belang voor de typologische ontwikkeling van de Kempische langgevelboerderij.
- Het pand is een getuige van de landelijke leefwijze waarbij landbouwers letterlijk van hun land leefden.

Architectuurhistorische waarde
- Het pand heeft architectuurhistorische waarde vanwege de ambachtelijke traditionele landelijke bouwkunst waarvan de karakteristieke kenmerken herkenbaar zijn, zoals de sobere langwerpige hoofdvorm met woon-, stal- en schuurdeel.
- Het interieur heeft vermoedelijk nog cultuurhistorische waarden, vanwege de aanwezigheid van historische bouwelementen zoals de spantconstructie, plattegrond, muurdelen en details.
- De bij- en aanbouwen hebben architectuurhistorische waarde en maken functioneel en qua massa onderdeel uit van het ensemble van hoofdgebouw en erf met beplanting.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemble waarde
- De boerderij heeft hoge landschappelijke waarde vanwege de ensemblewerking met het omliggende landschap. De historische samenhang met het boerenerf en de bijgebouwen is herkenbaar. De boerderij ligt aan een oude landweg die gekenmerkt wordt door het behoud van de oude beplanting oa. voor het woondeel en een kenmerkende haagstructuur.
- De boerderij met wei- en landbouwgronden vormden één leefomgeving. De boerderij is zo een uitdrukking van een geleefde site waarbij alle onderdelen zich op een natuurlijke manier tot elkaar verhouden.

Hoogstraat 27, februari 2020 (ODZOB, foto V.Delmee)

Hoogstraat 27, 1990 (Wies v. Leeuwen, BHIC, MIP)

Reusel, Kattenbos 4

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Reusel 5541PJ
Straat + Huisnr.	:	Kattenbos 4
Naam	:	langgevelboerderij
Kadastrale aanduiding	:	
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	Langgevelboerderij
Huidige functie	:	Woonhuis
Bouwjaar	:	Ca. 1920
Bouwstijl	:	landelijke bouwkunst
Architect	:	onbekend
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, V. Delmee
Datum beschrijving	:	maart 2020
Datum foto's	:	februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.beeldbank.cultureelerfgoed.nl www.topotijdreis.nl www.bhic.nl Literatuur: Uilkema, een historisch boerderij-onderzoek. Boerderij-onderzoek in Nederland 1914-1934. Deel 1(1991)–E.L. van Olst

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	ja
		Quickscan monumenten	ja
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd	

Situering

De boerderij is gelegen ongeveer in het midden aan de noordzijde van Kattenbos, een buurtschap dat in 1830 vier boerderijen telde aan de rand van de heide genaamd De Bergen.
In 1900 besloeg de gemeente 3135 bunder. Naast het dorp Reusel liggen er de gehuchten de Peel, Hoeve, Voort, de Lensheuvel, Heikant, Kattenbosch en Weijereind. De inwoners leven er overwegend van de landbouw.
Rondom de plek van deze boerderij leidden verbindingswegen van Kattenbos naar Voort en in noordwestelijke richting naar Sommelingen. Iets ten oosten van deze plek kon de Reusel overgestoken worden.
Het omliggende landschap is in de 20e eeuw meegegaan in de ruilverkaveling en maakt een vlakke weidse indruk. De verbindingswegen met Voort en in noordwestelijke richting naar Sommelingen zijn verdwenen. Wel is aan het einde van de weg Kattenbos een verhoging in het landschap aanwezig. De huidige bebouwing is overwegend 20e eeuws.

Ontstaansgeschiedenis

De boerderij stamt uit 1920. Voorheen was geen bebouwing aanwezig op deze plek.
De boerderij laat het begin van de ontwikkeling van de agrarische sector zien van grootschaligheid en specialisatie, die vanaf het begin van de 20e eeuw op gang kwam met de introductie van de kunstmest. Hierbij voerde niet meer het gemengd bedrijf de boventoon, maar werd gekozen voor een bepaalde sector in de landbouw. Het principe van alles naast elkaar onder één dak, dat in de ontwikkeling van de langgevelboerderij tot uiting was gekomen werd in dit proces verlaten. De groeiende veestapel werd eerst ondergebracht in een uitbreiding van de stal en later in losse stallen. De opkomst van mengvoederbedrijven maakte mogelijk, dat het voer in toenemende mate werd aangevoerd, waardoor hiervoor ook geen grote opslagcapaciteit op het erf nodig was. De groei vond dus met name plaats in de vorm van vrijstaande stallen. In eerste instantie werd een ontwikkeling zichtbaar van de schuur naast het woongedeelte en daarnaast de stallen, zoals bij deze boerderij. Daarna volgt het apart onderbrengen van stallen op het erf en na de Tweede Wereldoorlog worden het bedrijfs- en woongedeelte geheel gescheiden door de bouw van vrijstaande woning, stallen en schuur/silo's op het erf.

Beschrijving
Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt en beschrijft de typering en hoofdvorm.
De boerderij is van het langgeveltype onder een zadeldak gedekt met gesmoorde muldenpannen. Op de nok staan aan de rechterzijde twee schoorstenen, die het woon- en bedrijfsgedeelte markeren. De gevels zijn van rode baksteen in kruisverband en hebben aan de bovenzijde een tandlijst als bekroning.
De karakteristieke indeling van woonhuis, bedrijfsgedeelte is bij deze boerderij nog duidelijk herkenbaar. Geheel rechts bevindt zich het woongedeelte met in de voorgevel tussen twee 6-ruits schuiframen entree links ervan enkele jongere kleine raampjes en geheel links de schuurdeuren en een staldeur.
De rechter zijgevel is voorzien van twee 6-ruits schuiframen en twee T-vensters op de verdieping. Tegen de linker zijgevel staat een lage aanbouw onder lessenaarsdak, die is uitgevoerd met houten gepotdekselde delen.

Interieur:
Het interieur is niet onderzocht, maar gezien de ouderdom van de boerderij bezit het vermoedelijk cultuurhistorische waarden zoals oude (constructieve) spanten, muurdelen en details.

Erfinrichting
De historisch waardevolle aan- & bijgebouwen en overige groenelementen zijn niet waargenomen en beschreven. De waarden hiervan zijn vooralsnog onbekend en mogelijk (gedeeltelijk) nog aanwezig.

Waardering
Cultuurhistorische waarde
- Het pand bezit cultuurhistorische waarde als redelijk gaaf bewaard onderdeel van de historische bebouwing van Kattenbos.
- Het pand heeft cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van de sociaal-economische en agrarische ontwikkeling van Noord-Brabant en Kattenbos in het bijzonder.
- Het pand is een getuige van de landelijke leefwijze waarbij landbouwers letterlijk van hun land leefden.

Architectuurhistorische waarde
- Het pand heeft architectuurhistorische waarde vanwege de ambachtelijke traditionele landelijke bouwkunst waarvan de karakteristieke kenmerken herkenbaar zijn, zoals de sobere langwerpige hoofdvorm met woon-, schuur- en staldeel.
- Het pand heeft bouwhistorische waarde, door zijn materialisatie, detaillering en als uitdrukking van een langgevelboerderij uit het eerste kwart van de twintigste eeuw. De verwachting is dat er nog interieurwaarden aanwezig zijn, zoals spantconstructie, plattegrond, muurdelen en details.

- De boerderij is van architectuurhistorisch belang voor de typologische ontwikkeling van de Kempische langgevelboerderij. De situering van de schuur naast het woongedeelte draagt hieraan bij, doordat het de aanzet van de 20e eeuwse specialisatie in de landbouw laat zien.
- Het pand is een redelijk gaaf bewaard voorbeeld van een boerderij uit het eerste kwart van de 20e eeuw en heeft geen storende wijzigingen ondergaan door de verbouwing tot woonboerderij.

<u>Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemble waarde</u>

- Het pand heeft als agrarisch complex stedenbouwkundige waarde vanwege de ensemblewerking met de overige langgevelboerderijen aan het Kattenbos.
- De boerderij heeft landschappelijke waarde vanwege de ensemblewerking met het achterliggende landschap. De boerderij ligt aan een oude landweg die deels gekenmerkt wordt door het behoud van de oude beplanting. De historische samenhang met de oude landweg het Kattenbos is herkenbaar.
- De boerderij met wei- en landbouwgronden vormden één leefomgeving. De boerderij is zo een uitdrukking van een doorleefde plek waarbij alle onderdelen zich op een natuurlijke manier tot elkaar verhouden.
- De ruilverkaveling en grootschalige stallenbouw in deze omgeving in het verleden en het nu veelvuldig toevoegen van nieuwe bebouwing aan de straat Kattenbos heeft afgedaan aan de stedenbouwkundige en landschappelijke waarde van het ensemble als geheel.

Kattenbos 4
(Foto:ODZOB; V. Delmee, 2020)

Kattenbos 4, 1990 (Wies v. Leeuwen, BHIC, MIP)

Reusel, Kattenbos 10

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Reusel 5541PJ
Straat + Huisnr.	:	Kattenbos 10
Naam	:	langgevelboerderij
Kadastrale aanduiding	:	
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	Langgevelboerderij
Huidige functie	:	Woonhuis
Bouwjaar	:	1940
Bouwstijl	:	landelijke bouwkunst
Architect	:	onbekend
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, V. Delmee
Datum beschrijving	:	maart 2020
Datum foto's	:	februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.beeldbank.cultureelerfgoed.nl www.topotijdreis.nl www.bhic.nl Literatuur: Uilkema, een historisch boerderij-onderzoek. Boerderij-onderzoek in Nederland 1914-1934. Deel 1(1991)–E.L. van Olst

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	ja
		Quickscan monumenten	ja
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd	

Situering

De boerderij is gelegen aan de noordwestzijde van Kattenbos, een buurtschap dat in 1830 vier boerderijen telde aan de rand van de heide genaamd De Bergen.
In 1900 besloeg de gemeente 3135 bunder. Naast het dorp Reusel liggen er de gehuchten de Peel, Hoeve, Voort, de Lensheuvel, Heikant, Kattenbosch en Weijereind. De inwoners leven er overwegend van de landbouw.
Rondom de plek van deze boerderij leidden verbindingswegen van Kattenbos naar Voort en in noordwestelijke richting naar Sommelingen. Het omliggende landschap is in de 20e eeuw meegegaan in de ruilverkaveling en maakt een vlakke weidse indruk op de nabij gelegen verhoging aan het einde van de weg na. De verbindingswegen met Voort en in noordwestelijke richting naar Sommelingen zijn verdwenen. De huidige bebouwing is overwegend 20e eeuws.

Ontstaansgeschiedenis

De boerderij stamt uit 1940. Voorheen was geen bebouwing aanwezig op deze plek. Wel bevonden de oude boerderijen van het 19e eeuwse gehucht zich voornamelijk op naburige percelen.

De boerderij laat het begin van de ontwikkeling van de agrarische sector zien van grootschaligheid en specialisatie, die vanaf het begin van de 20e eeuw op gang kwam met de introductie van de kunstmest. Hierbij voerde niet meer het gemengd bedrijf de boventoon, maar werd gekozen voor een bepaalde sector in de landbouw. Het principe van alles naast elkaar onder één dak, dat in de ontwikkeling van de langgevelboerderij tot uiting was gekomen werd in dit proces verlaten. De groeiende veestapel werd eerst ondergebracht in een uitbreiding van de stal en later in losse stallen. De opkomst van mengvoederbedrijven maakte mogelijk, dat het voer in toenemende mate werd aangevoerd, waardoor hiervoor ook geen grote opslagcapaciteit op het erf nodig was. De groei vond dus met name plaats in de vorm van vrijstaande stallen. In eerste instantie werd een ontwikkeling zichtbaar van de schuur naast het woongedeelte en daarnaast de stallen, zoals bij deze boerderij. Daarna volgt het apart onderbrengen van stallen op het erf en na de Tweede Wereldoorlog worden het bedrijfs- en woongedeelte geheel gescheiden door de bouw van vrijstaande woning, stallen en schuur/silo's op het erf.

Beschrijving
Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt en beschrijft de typering en hoofdvorm.
De boerderij is van het langgeveltype onder een zadeldak gedekt met rode Tuile du Nord pannen. Op de nok staan aan de rechterzijde twee korte schoorstenen, die het woon- en stalgedeelte markeren.
De sobere gevels zijn van bruine baksteen in kettingverband.
De karakteristieke indeling van woon en bedrijfsgedeelte is bij deze boerderij nog duidelijk herkenbaar.Geheel rechts bevindt zich het woongedeelte met in de voorgevel tussen twee grote 6-ruits vensters en links de schuurdeuren en een staldeur.

Kattenbos 10 (Foto: ODZOB; V. Delmee, 2020)

Interieur:
Het interieur is niet onderzocht, maar gezien de ouderdom van de boerderij bezit het vermoedelijk cultuurhistorische waarden zoals oude (constructieve) spanten, muurdelen en details.

Erfinrichting
De historisch waardevolle aan- & bijgebouwen en overige groenelementen zijn niet waargenomen en beschreven. De waarden hiervan zijn vooralsnog onbekend en mogelijk (gedeeltelijk) nog aanwezig.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

- Het pand bezit cultuurhistorische waarde als gaaf bewaard onderdeel van de historische bebouwing van Kattenbos.
- Het pand heeft cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van de sociaal-economische en agrarische ontwikkeling van Noord-Brabant en Kattenbos in het bijzonder.

Architectuurhistorische waarde

- Het pand heeft architectuurhistorische waarde vanwege de sobere, ambachtelijke traditionele landelijke bouwkunst waarvan de karakteristieke kenmerken herkenbaar zijn, zoals de sobere langwerpige hoofdvorm met woon-, schuur- en staldeel.
- Het pand heeft bouwhistorische waarde, door zijn materialisatie, detaillering en als uitdrukking van een langgevelboerderij uit het tweede kwart van de twintigste eeuw. De verwachting is dat er nog interieurwaarden aanwezig zijn, zoals spantconstructie, plattegrond, muurdelen en details.
- De boerderij is van architectuurhistorisch belang voor de typologische ontwikkeling van de Kempische langgevelboerderij. De situering van de schuur naast het woongedeelte draagt hieraan bij, doordat het de aanzet van de 20e eeuwse specialisatie in de landbouw laat zien.
- Het pand is een gaaf bewaard voorbeeld van een boerderij uit het tweede kwart van de 20e eeuw en heeft geen storende wijzigingen ondergaan door de verbouwing tot woonboerderij.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemble waarde

- De boerderij heeft als agrarisch complex stedenbouwkundige waarde vanwege de ensemblewerking met de overige langgevelboerderijen aan het Kattenbos. Helaas is niet meer herkenbaar, dat de directe omgeving van deze plek tot een van de oudste bebouwde delen van Kattenbos behoort.
- De boerderij heeft landschappelijke waarde vanwege de ensemblewerking met het achterliggende landschap. De boerderij ligt aan een oude landweg die deels gekenmerkt wordt door het behoud van de oude beplanting. De historische samenhang met de oude landweg het Kattenbos is herkenbaar. Ook past deze boerderij in een ontwikkeling van het oude landbouwprincipe van het gemengd bedrijf naar specialisatie in de landbouw, die leidde tot de ruilverkaveling, die hier in het landschap is uitgevoerd.
- De ruilverkaveling en grootschalige stallenbouw in deze omgeving in het verleden en het nu veelvuldig toevoegen van nieuwe bebouwing aan de straat Kattenbos heeft wel afgedaan aan de stedenbouwkundige en landschappelijke waarde van het ensemble als geheel. Helaas is niet meer herkenbaar, dat de directe omgeving van deze plek tot een van de oudste bebouwde delen van Kattenbos behoort.

Hulsel, Kerkweg 2

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Hulsel 5096 BK
Straat + Huisnr.	:	Kerkweg 2
Naam	:	
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	Onderwijzerswoning
Huidige functie	:	Woonhuis
Bouwjaar	:	1905
Bouwstijl	:	Traditionele baksteenbouw met kenmerken van de neogotiek
Architect	:	onbekend
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, M. Arch. Liz Dewitte
Datum beschrijving	:	februari 2020
Datum foto's		februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.topotijdreis.nl www.beeldbank.cultureelerfgoed.nl www.bhic.nl

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	ja
		Quickscan monumenten	nee
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd:	

Situering

Het woonhuis is gelegen in het straatdorp Hulsel bij de T-splitsing van de Kerkstraat met de Willibrordlaan. De Willibrordlaan is onderdeel van een groter complex van klinker- en kasseiwegen. De landweg wordt gekenmerkt door klinkerbestrating en het behoud van de oude beplanting. Het bebouwingsbeeld wordt bepaald door een verspreide bewoning aan de straat.

Ontstaansgeschiedenis

Deze voormalige onderwijzerswoning van schoolmeester Verhoeven was vroeger tegen de (verdwenen) school aangebouwd.

Beschrijving

Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt waardoor niet alle gevels volledig beschreven zijn.
De hoofdbouw bestaat uit een rechthoekig bakstenen volume van vijf traveeën breed, onder een zadeldak met blauwgrijs gesmoorde kruispannen. De nok van het dak ligt evenwijdig aan de Kerkweg en wordt bekroond met twee schoorstenen. Aan de achterzijde is een eenlaags volume onder een zadeldak aangebouwd. De gevels zijn opgetrokken uit rode baksteen in kruisverband, onderbroken door gele speklagen en voorzien van een decoratieve sierlijst.
De symmetrisch opgebouwd voorgevel toont in de midden travee de voordeur met getoogd bovenlicht, bekroond met een dakkapel in het dakvlak. Hiernaast zitten aan beide zijden twee vensters met

bovenlicht in getoogde muuropeningen op een hardstenen lekdorpel. Er is siervlechting aangebracht in de boogtrommels. Er zijn gekleurde bakstenen (blauw-geel-rood) ingebracht in visgraatverband.

Interieur
Het interieur is niet beschreven maar bezit vermoedelijk cultuurhistorische waarde. De muurankers in de voorgevel doen vermoeden dat de houten balklaag van de verdiepingsvloer behouden is. De verwachting is dat de plattegrond van het gebouw met muurdelen en detailleringen ongewijzigd zijn.

Waardering

Cultuurhistorische waarde
- Het pand heeft cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van de sociaal-economische ontwikkeling van het gehucht Hulsel.
- Het woonhuis is cultuurhistorisch waardevol omdat het representatief is voor de leefwijze van vooraanstaande burgers in Hulsel.

Architectuurhistorische waarde
- Het pand heeft architectuurhistorische waarde vanwege de ambachtelijke traditionele bouwstijl met neogotische kenmerken. Karakteristiek zijn de baksteen details en de inbreng van gekleurde bakstenen. Kenmerkend voor de neogotiek zijn de gele spekbanden, de sierband met gekeurd baksteenpatroon, het kleurgebruik van de gele en rode bakstenen, de echtheid van het materiaal en de toepassing van muurankers.
- De interieurwaarden zijn naar verwachting nog aanwezig en architectuurhistorisch waardevol voor het tijdsbeeld.
- De aanbouw heeft architectuurhistorische waarde en maakt onderdeel uit van het totaalbeeld.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemble waarde
- Het pand met het open voorerf heeft landschappelijke en stedenbouwkundige waarde vanwege de ensemblewerking met het omliggende landschap en bebouwing.
- Het pand heeft een dorpse uitstraling en verhoudt zich op een natuurlijke manier met zijn omgeving.

Kerkweg 2, Hulsel, februari 2020 (ODZOB, foto V.Delmee)

Kerkweg 2, Hulsel, 1990 (Wies v. Leeuwen, BHIC, MIP)

Hulsel, Kruisdijk, achter Vooreind 15

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Hulsel 5096 BK
Straat + Huisnr.	:	Kruisdijk, achter Vooreind 15
Naam	:	
Eigenaar	:	
Oorspronkelijke functie	:	Elektriciteitshuisje
Huidige functie	:	Elektriciteitshuisje
Bouwjaar	:	
Bouwstijl	:	Traditionele baksteenarchitectuur
Architect	:	onbekend
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, M. Arch. Liz Dewitte
Datum beschrijving	:	februari 2020
Datum foto's		februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.beeldbank.cultureelerfgoed.nl www.topotijdreis.nl www.bhic.nl

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	nee
		Quickscan monumenten	ja
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd:	

Situering

Het elektriciteitshuisje is gelegen aan de Kruisdijk, en soortgelijke objecten komen op meerdere locaties terug.

Beschrijving

De sobere hoofdbouw bestaat uit een rechthoekig bakstenen volume met twee metalen deuren en een ventilatieopening onder een plat dak, uitgebouwd met een verlaagd schilddak. De gevels zijn opgetrokken uit baksteen in halfsteens verband.
De omlopende plint is opgebouwd uit donker rode baksteen en wordt geaccentueerd door een spekband met een doorlopende rollaag (de kopse kant van de baksteen is zichtbaar). Hierboven zit een bakstenen gevelvlak met verdiepte voeg. Tussen de bovenzijden van de deuropeningen is een omlopende uitspringende rollaag aangebracht.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

- Het pand heeft cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van de sociaal-economische en infrastructurele ontwikkeling van het gehucht Hulsel, door de uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk in de Brabantse Kempen in de 20e eeuw.

Architectuurhistorische waarde

- Het pand heeft architectuurhistorische waarde vanwege de sobere traditionele bouwstijl met kenmerkende baksteen detaillering.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemble waarde

- Het pand heeft landschappelijke en stedenbouwkundige waarde. Het voegt zich op een bescheiden manier in het landschap.

Kruisdijk, Hulsel, februari 2020 (ODZOB, foto V.Delmee)

Hooge Mierde, Kuilenrode 9

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Hooge Mierde 5095 AC
Straat + Huisnr.	:	Kuilenrode 9
Naam	:	
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	Boerderij
Huidige functie	:	Woonhuis/Boerderij
Bouwjaar	:	1924
Bouwstijl	:	Landelijke bouwkunst met traditionalistische kenmerken
Architect	:	
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, M. Arch. Liz Dewitte
Datum beschrijving	:	februari 2020
Datum foto's		februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.beeldbank.cultureelerfgoed.nl www.topotijdreis.nl www.bhic.nl J. van Gisbergen, *Myrtha. Een blik in het verleden van Hooge Mierde*, Hooge Mierde 1982 E. van Ermen, *Het kaartboek van Averbode 1650-1680*, Brussel 1997

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	ja
		Quickscan monumenten	
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd:	

Situering

De boerderij is gelegen in het gehucht Kuilenrode, een buurtschap van een twintigtal boerderijen en een pastorie (afgebroken). De structuur van het gehucht dateert grotendeels uit de Late Middeleeuwen (1250-1500). Kuilenrode bestaat uit boerderijen die verspreid liggen in een cluster rondom de voormalige pachthoeve van Kuilenrode, die gelegen was aan de Poppelsedijk 1a en 3. De heerlijkheid behoorde toe aan de norbertijnen abdij van Averbode, die tevens tiendheffer was, en stond bekend als de hofstede van Culitsrode. De gronden rondom de pachthoeve waren in het bezit van de abdij. Door het kaartboek van de abdij zijn de percelen uit 1665 bekend.
Het bebouwingsbeeld wordt bepaald door een verspreide clustervormige bewoning. Het open groen agrarische landschap zijn beeldbepalend voor het gehucht. De wegen hebben deels kassei- en klinkerbestrating en wordt afgezoomd door bomenrijen. Het gehucht wordt gekenmerkt door het behoud van de oude beplanting en hagen.

Beschrijving

Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt. De gevels van de eenlaagse boerderij onder een mansardedak, met zolderverdieping, zijn opgetrokken uit machinale baksteen met een decoratieve rollagen boven de raamopeningen en een tandlijst onder de bakgoot. Boerderij van het langgeveltype

behorend tot de dwarshuisgroep. Woon-, stal- en schuurdeel liggen naast elkaar evenwijdig aan de weg. In het stal- en schuurdeel zijn getoogde stalramen en inrijpoorten aangebracht. Boven de poort van het staldeel zit een laadluik.

Het interieur is niet beschreven maar bezit vermoedelijk cultuurhistorische waarde. De verwachting is dat de plattegrond van het gebouw ongewijzigd is.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

- Het pand heeft cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van de sociaal-economische en agrarische ontwikkeling van het gehucht Kuilenrode.
- De boerderij is van cultuurhistorisch belang voor de typologische ontwikkeling van de boerderij in Hooge Mierde tijdens de ontginningsperiode van Zuidoost-Brabant.

Architectuurhistorische waarde

- Het pand heeft architectuurhistorische waarde vanwege de karakteristieke kenmerken van een boerderij uit het begin van de 20ste eeuw. De sobere ornamentiek van het metselwerk is herkenbaar.
- Het pand bezit vermoedelijk nog een ongewijzigde plattegrond en historische interieurwaarden.
- ie oa… Hoogeweg 27 !!
- De bij- en aanbouwen hebben geringe architectuurhistorische waarde, toch maken ze (qua schaal, massa en situering) onderdeel uit van het ensemble van hoofdgebouw en erf.

Landschappelijke / ensemble waarde

- De langgevelboerderij heeft hoge landschappelijke waarde vanwege de ensemblewerking met het omliggende landschap. De boerderij ligt evenwijdig aan een oude landweg (lijkt op een zandrug), die gekenmerkt wordt door het behoud van de oude beplanting en een kenmerkende haagstructuur.
- Het pand is een getuige van de schaalvergroting in de landbouw in het begin van de 20ste eeuw.

Kuilenrode 9, Hooge Mierde, februari 2020 (ODZOB, foto V.Delmee)

Hooge Mierde, Kuilenrode 15

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Hooge Mierde 5095 AC
Straat + Huisnr.	:	Kuilenrode 15
Naam	:	
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	Boerderij
Huidige functie	:	Woonhuis
Bouwjaar	:	Sinds 1890 opgenomen in het kadaster
Bouwstijl	:	Landelijke bouwkunst
Architect	:	
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, M. Arch. Liz Dewitte
Datum beschrijving	:	februari 2020
Datum foto's		februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: J. van Gisbergen, *Myrtha. Een blik in het verleden van Hooge Mierde*, Hooge Mierde 1982 E. van Ermen, *Het kaartboek van Averbode 1650-1680*, Brussel 1997

Procedure	:	<u>Stap</u>	<u>datum</u>
		Opgenomen in M.I.P.	ja
		Quickscan monumenten	
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd:	

<u>Situering</u>

De boerderij is gelegen in het gehucht Kuilenrode, een buurtschap met een twintigtal boerderijen. De structuur van het gehucht dateert grotendeels uit de Late Middeleeuwen (1250-1500). Kuilenrode bestaat uit boerderijen die verspreid liggen in een cluster rondom de voormalige hofstede van Kuilenrode die gelegen was aan de Poppelsedijk 1a en 3. De heerlijkheid behoorde toe aan de norbertijnen abdij van Averbode, die tevens tiendheffer was. De gronden rondom de hofstede waren in het bezit van de abdij. Door het kaartboek van de abdij zijn de percelen uit 1665 bekend.
Het bebouwingsbeeld wordt bepaald door een verspreide clustervormige bewoning. Het open groen agrarische landschap zijn beeldbepalend voor het gehucht. De wegen hebben deels kassei- en klinkerbestrating en wordt afgezoomd door bomenrijen. Het gehucht wordt gekenmerkt door het behoud van de oude beplanting en hagen.
De boerderij heeft een markante inplanting langs de landweg Kuilenrode. De langgevelboerderij en de schuur staan haaks op elkaar ingeplant op een groot perceel. De achter- en zijkant van het perceel zijn omgracht. Deze gracht loopt door naar de plaats waar de voormalige hofstede lag. Deze boerderij behoorde volgens het kadaster toe aan het domein van de voormalige hofstede.

<u>Beschrijving</u>

Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt waardoor niet alle gevels en evenmin het interieur volledig beschreven zijn.
De boerderij van het langgeveltype bestaat uit een sober hoog volume onder een zadeldak met holle pannen. Woon- en bedrijfsdeel liggen naast elkaar evenwijdig aan de weg. Het zadeldak zit ingeklemd

tussen twee tuitgevels voorzien van laadvensters en vlechtingen. De gevels vertonen vele bouwsporen. Het pand heeft opmerkelijk lange muurankers en een gecementeerde plint.
In het woondeel zit een voordeur met eenvoudig tweeledig bovenlicht tussen beluikte ramen met roedeverdeling (zesruitsverdeling). In het bedrijfsdeel toont een inrijpoort onder een boogvorm tussen kleine getoogde stalramen. De boerderij is gerestaureerd. In het bedrijfsdeel is een woning ingebracht.

De bakstenen schuur, onder een zadeldak tussen twee tuitgevels, staat haaks op de weg ingepland en vertoont verschillende bouwsporen. Het voormalige laadvenster in de tuigevel aan de straatzijde is dichtgemaakt. In de lange gevel zit een inrijpoort tussen getoogd zesruitsvensters. Mogelijk betreft het een voormalige dwarsschuur.

Het interieur bezit vermoedelijk cultuurhistorische waarde. De verwachting is dat de plattegrond van het gebouw ongewijzigd is.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

- Het pand heeft cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van de sociaal-economische en agrarische ontwikkeling van het gehucht Kuilenrode.
- De boerderij is van cultuurhistorisch belang voor de typologische ontwikkeling van de langgevelboerderij.
- Deze boerderij is hoge cultuurhistorische en archeologische waarde, vanwege de directe relatie met het domein van de voormalige hofstede. De omgrachting loopt door naar de plaats waar de voormalige hofstede had gelegen.

Architectuurhistorische waarde

- De langgevelboerderij is representatief voor de landelijke bouwkunst in Noord-Brabant. De kenmerken hiervan komen tot uiting in de sobere uitstraling van het langgerekte volume, de schoorsteen ter plekke van de brandmuur, de gesloten dakvorm en de ligging van de lange gevel evenwijdig aan de weg.
- Het interieur bezit vermoedelijk cultuurhistorische waarde, vanwege de aanwezigheid van een ongewijzigde plattegrond en interieurwaarden.
- De naastgelegen dwarsschuur heeft architectuurhistorische waarde, ze maakt onderdeel uit van de kenmerkende ensemble van hoofdgebouw en het achterliggende erf.

Landschappelijke / ensemble waarde

- De langgevelboerderij heeft hoge landschappelijke waarde vanwege de ensemblewerking met het omliggende landschap. De boerderij ligt aan een oude landweg die gekenmerkt wordt door het behoud van de oude beplanting en een kenmerkende haagstructuur.

De landgebouwen hebben landschappelijke waarde wegens de ligging in het waardevolle oude gehucht Kuilenrode waar de boerderij deel van uitmaakt.

Kuilenrode 15, Hooge Mierde, februari 2020 (ODZOB, foto V.Delmee)

Hooge Mierde, St. Corneliuskapel Kuilenrode

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Hooge Mierde 5095 BA
Straat + Huisnr.	:	Kuilenrode
Naam	:	St. Corneliuskapel
Kadastrale aanduiding	:	
Eigenaar	:	
Oorspronkelijke functie	:	kapel
Huidige functie	:	Idem
Bouwjaar	:	1998
Bouwstijl	:	Traditionele bouwstijl
Architect	:	Pierre van der Geld
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, drs. Hélène Damen
Datum beschrijving	:	maart 2020
Datum foto's	:	februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.topotijdreis.nl www.mariakapellen.nl www.meertens.knaw.nl/bedevaart/bol/plaats/348

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	nee
		Quickscan monumenten	nee
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd:	

Situering

De kapel is gelegen langs de weg op het gehucht Kuilenrode ter hoogte van de Poppelsedijk.

Ontstaansgeschiedenis

In 1805 verwierf de toenmalige Hoogemierdse pastoor Cornelis Philips een reliek en houten beeltenis van de heilige Cornelius, beschermheilige van het (gehoornde) vee, huisdieren en veehouders. Hierna kwam de bedevaart in het dorp op gang. In de negentiende eeuw ontwikkelde Hooge Mierde zich tot het belangrijkste Corneliusbedevaartoord in de Nederlandse Kempen. Gedurende de 20e eeuw nam de bedevaart geleidelijk af. In 1998 werd op initiatief van de plaatselijke Heemkundekring een nieuwe Corneliuskapel op de Kuilenrode opgericht, niet uit devotioneel oogpunt maar om cultuurhistorische redenen. Het stukje grond aan de Kuilenrode, waarop de kapel is gebouwd, is eeuwenlang in het bezit van de abdij van Averbode geweest. De nieuwe kapel vervangt een oude kapel uit 1800. De ontwerper van de nieuwe kapel is Pierre van der Geld. Het Corneliusbeeld, een kopie van het door pastoor Philips verworven beeld, is vervaardigd door Ellen van Kroon. Jan. Verhallen maakte de gebrandschilderde ramen.

Beschrijving

Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt en beschrijft de typering en hoofdvorm. De kapel is een eenvoudig bakstenen gebouwtje voorzien van een leien zadeldak met dakruiter en een driezijdige, oostelijk georiënteerde apsis. In het midden van de voorgevel bevindt zich een opening met korfboog

en een klein rondraam met traliewerk. Ook de vensters in achter- en zijgevels met gebrandschilderde ramen en bakstenen onderdorpel zijn voorzien van traliewerk. In de kapel bevindt zich naast een Mariabeeld een heiligenbeeld van Cornelius met de attributen een hoorn en kruis.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

- De kapel heeft hoge cultuurhistorische waarde als verwijzing naar de Rooms Katholieke geestelijke ontwikkeling in de Kempen in de 19e en 20e eeuw.
- De kapel heeft hoge cultuurhistorische waarde in relatie tot Hooge Mierde als belangrijk Corneliusbedevaartoord in de Kempen gedurende de 19e en 20e eeuw.
- De kapel heeft cultuurhistorische betekenis als typologisch voorbeeld van een veldkapel uit het einde van de 20e eeuw.

Architectuurhistorische waarde

- De kapel is van recente datum, maar past binnen de bouwtraditie van kleine kapellen in de Brabantse Kempen.
- De kapel heeft architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een sober vormgeven wegkapel in traditionele stijl uit het einde van de 20e eeuw in de Kempen.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige waarde

- De kapel heeft hoge landschappelijke waarde vanwege de ensemblewerking met het omliggende landschap. De kapel ligt aan een oude landweg die gekenmerkt wordt door het behoud van de oude beplanting en een kenmerkende haagstructuur.
- De kapel heeft landschappelijke waarde wegens de ligging in het waardevolle oude gehucht Kuilenrode waar de kapel deel van uitmaakt.

St. Corneliuskapel, Kuilenrode, Hooge Mierde, februari 2020 (ODZOB, foto V.Delmee)

Hooge Mierde, Langvoort 4

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Hooge Mierde 5095 AC
Straat + Huisnr.	:	Langvoort 4
Naam	:	
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	Boerderij
Huidige functie	:	Woonhuis met boerderij
Bouwjaar	:	1924
Bouwstijl	:	Landelijke bouwkunst
Architect	:	onbekend
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, M. Arch. Liz Dewitte
Datum beschrijving	:	februari 2020
Datum foto's		februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.beeldbank.cultureelerfgoed.nl www.topotijdreis.nl www.bhic.nl Literatuur; J. van Gisbergen, *Myrtha. Een blik in het verleden van Hooge Mierde*, Hooge Mierde 1982 Th. Ign. Welvaarts, *Reusel, naar de archieven van Postel's abdij,* 1877, pag. 84 (archief van de abdij van Postel)

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	ja
		Quickscan monumenten	nee
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd:	

Situering

De langgevelboerderij is gelegen in het buitengebied aan de rand van het dorp Hooge Mierde aan de landweg Langvoort die in de richting van Hulsel loopt. Het landbouwgebied achter de boerderij wordt op oude historische kaarten "De Rijtjens" genoemd. De bouwlanden waren omzoomd door hagen en lagen aan de rand van de Hongerensche Heide.
De inrit aan de rechterzijde van de boerderij staat in verbinding met de achtergelegen Gagelhoeve die wat afzijdig in de akkers ligt en bereikbaar is via een lusvormige toegangsweg met twee inritten vanaf De Gagel. Vermoedelijk was deze inrit vroeger de hoofdtoegang tot de Gagelhoeve, mogelijk een voormalige pachthoeve van de abdij van Postel.

Beschrijving

Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt. De boerderij van het langgeveltype behoord tot de dwarshuisgroep. Woon-, stal- en schuurdeel liggen naast elkaar evenwijdig aan de weg. De gevels van de eenlaagse boerderij onder een zadeldak, met donkere pannen van het type *Tuile du Nord*, zijn opgetrokken uit machinale baksteen, in kruisverband. Ze zijn uitgewerkt met decoratieve rollagen boven de raamopeningen en een tandlijst onder de hanggoot. In het staldeel zijn rechthoekige stalramen en garagepoort aangebracht. De schuurpoort zit in de topgevel van het schuurdeel.

Interieur

Het interieur is niet beschreven maar de boerderij bezit vermoedelijk nog cultuurhistorische waarden. De verwachting is dat de plattegrond van het gebouw ongewijzigd is en andere historische aspecten aanwezig zijn zoals; gebinten, brandmuur met haard en details.

Erfinrichting

Het voorerf is sober ingericht. Het achtererf is niet waar te nemen vanaf de straatzijde. De historisch waardevolle aan- & bijgebouwen en overige groenelementen zijn niet waargenomen en beschreven. De waarden hiervan zijn vooralsnog onbekend en mogelijk (gedeeltelijk) nog aanwezig.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

- Het pand heeft cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van de sociaal-economische en agrarische ontwikkeling van het gehucht Kuilenrode.
- De boerderij is van cultuurhistorisch belang voor de typologische ontwikkeling van de langgevelboerderij in Noord-Brabant.

Architectuurhistorische waarde

- Het pand heeft architectuurhistorische waarde vanwege de karakteristieke kenmerken van een langgevelboerderij uit het begin van de 20ste eeuw. De sobere ornamentiek van het metselwerk is herkenbaar. De verwachting is dat er nog interieurwaarden aanwezig zijn, zoals spantconstructie, plattegrond, muurdelen en details.
- De bij- en aanbouwen zijn niet waargenomen en kunnen functioneel onderdeel uitmaken van het ensemble van hoofdgebouw en erf.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemble waarde

- De langgevelboerderij heeft hoge landschappelijke waarde vanwege de ensemblewerking met het omliggende landschap. De boerderij ligt aan een oude landweg die gekenmerkt wordt door het behoud van de oude beplanting en een kenmerkende haagstructuur. Aan de zijkant van het erf bevindt zich een toegangsweg naar de achterliggende Gagelhoeve.

Langvoort 4, februari 2020 (ODZOB, foto V.Delmee)

Langvoort 4, 1990 (BHIC, MIP, foto Wies van Leeuwen)

Reusel, Poolse kapel Mierdseweg/Lage Mierdsedijk

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Reusel
Straat + Huisnr.	:	Mierdseweg/Lage Mierdsedijk
Naam	:	Poolse kapel
Kadastrale aanduiding	:	
Eigenaar	:	
Oorspronkelijke functie	:	wegkapel
Huidige functie	:	Idem
Bouwjaar	:	1985-1988
Bouwstijl	:	Traditionele bouwstijl
Architect	:	
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, drs Hélène Damen
Datum beschrijving	:	maart 2020
Datum foto's	:	februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.topotijdreis.nl www.kapelleninbrabant.nl

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	nee
		Quickscan monumenten	nee
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd:	

Situering

De Poolse kapel is gelegen in het buiten gebied van Reusel in een groenstrook aan de Mierdseweg ter hoogte van de splitsing met de Lage Mierdsedijk.

Ontstaansgeschiedenis

De kapel is tussen 1985 en 1988 op initiatief van Guus Roijakker eigenhandig gebouwd. Met de bouw van de kapel wenste de plaatselijke ondernemer, met veel zakelijke contacten in Polen, de saamhorigheid tussen de Reuselse en Poolse bevolking te benadrukken. In de jaren tachtig vertrokken er veel hulp- en voedseltransporten vanuit Reusel naar Polen. De kapel is opgedragen aan de in Polen populaire, Zwarte Madonna. In het bovenste deel van de kapel bevindt zich een beeltenis van de madonna met kind. Het onderste deel bevat de volgende inscriptie in twee talen (Pools/Nederlands*): "Madonna Zwarte Madonna wat goed om je kind te zijn. O, laat mij Zwarte Madonna in jouw armen schuilen".*

Beschrijving

De kapel bestaat uit een bakstenen volume in drie delen op een vierkante plattegrond, bekroond met een kruisdak. In het bovenste deel onder het dak bevindt zich een nis met spitsboog, waarin een beeltenis van de Zwarte Madonna met kind is geplaatst. Het middendeel is versierd met een gotisch kruis. Het onderste deel is voorzien van een natuurstenen plaquette met inscriptie.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

- De kapel is van recente datum, maar past binnen de bouwtraditie van kleine kapellen in de Brabantse Kempen.
- De kapel heeft cultuurhistorische waarde vanwege de uiting van het religieuze katholieke leven in de tweede helft van de twintigste eeuw.

Architectuurhistorische waarde

- De kapel heeft architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een sober vormgegeven wegkapel in de Kempen uit de jaren tachtig van de twintigste eeuw.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige waarde

- De kapel heeft landschappelijke waarde als onderdeel van het Brabantse landschap.

Poolse kapel, Lage Mierdsedijk/Mierseweg, Reusel, februari 2020 (ODZOB, foto V. Delmee)

Lage Mierde, Mispeleind 3

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Lage Mierde
Straat + Huisnr.	:	Mispeleind 3
Naam	:	langgevelboerderij
Kadastrale aanduiding	:	
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	Langgevelboerderij
Huidige functie	:	Woonhuis
Bouwjaar	:	1896 met mogelijk oudere kern in het schuurgedeelte
Bouwstijl	:	landelijke bouwkunst
Architect	:	onbekend
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, V. Delmee
Datum beschrijving	:	maart 2020
Datum foto's	:	februari 2020

Literatuur/bronnen :

Websites:
www.erfgoedkaart.nl
www.topotijdreis.nl
beeldbank.cultureelerfgoed.nl
www.bhic.nl

Literatuur:
Uilkema, een historisch boerderij-onderzoek. Boerderij-onderzoek in Nederland 1914-1934. Deel 1(1991)–E.L. van Olst

Procedure :

Stap	datum
Opgenomen in M.I.P.	ja
Quickscan monumenten	
Geïnventariseerd door	
Voorgedragen voor plaatsing:	
Aangewezen als:	
Geregistreerd	

Situering

De boerderij is gelegen aan het Mispeleind, een klein gehucht van een twintigtal boerderijen langs een tweetal banen die op twee overgangen van de Hulselse Stroom aansluiten. In het noordoosten sluit het gehucht direct aan bij de heide. Aan de zuidzijde grens het aan een groot openakker gebied. De structuur dateert grotendeels uit de Late Middeleeuwen (1250-1500), toen de oudtijds verspreide bewoning zich verplaatste naar de randen van de akkercomplexen. Mispeleind en Braakhoek zijn nu door lintbebouwing met elkaar verbonden.
Kenmerkend is verder de kassei- en klinkerbestrating. De structuur van het geheel dateert in eerste aanleg mogelijk nog uit de late middeleeuwen (1250-1500). De bestrating met gebakken klinkers dateert deels uit de periode 1890-1940, maar is deels ook van recentere datum.

Ontstaansgeschiedenis

De boerderij stamt volgens de kadastrale gegevens uit 1896. Uit topografische kaarten blijkt dat de langgevelboerderij op een kruising stond met aan beide wegen een vleugel. De huidige vorm van de

langgevelboerderij komt daarmee overeen, want de schuur is een naar achteren uitgelegde dwarsvleugel.

Beschrijving

Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt en beschrijft de typering en hoofdvorm.
De boerderij is van het langgeveltype onder een aan de linkerzijde een wolfseinde en schilddak dat aan de rechter zijde is omgezet boven een dwarsbeuk met een laag doorgetrokken dak. Het dak is gedeeltelijk gedekt met riet voorzien van nokvorsen en aan de onderzijde enkele rijen rode Oud Hollandse pannen. Op de nok staat aan de linkerzijde een schoorsteen, die het woon- en stalgedeelte markeert. De gevels zijn opgetrokken in rode baksteen in kruisverband.
De karakteristieke indeling van woonhuis, stal en schuurgedeelte is bij deze boerderij nog goed herkenbaar. Geheel links bevindt zich het woongedeelte met in de voorgevel een entree, die aan weerszijden wordt geflankeerd door 6-ruits schuiframen voorzien van luiken. Rechts hiervan zijn stalramen aangebracht, waarvan enkele in een grote dichtzetting en daarnaast zijn de schuurdeuren over de gehele hoogte van de gevel aangebracht.
De lage rechter zijgevel is voorzien van enkele moderne vensters.

Interieur:
Het interieur is niet onderzocht, maar gezien de ouderdom van de boerderij zullen er wel nog oude (constructieve) elementen aanwezig zijn.

Erfinrichting
Op het voorerf staan een vijftal bomen.
De aan- & bijgebouwen en overige groenelementen zijn niet waargenomen en beschreven. De waarden hiervan zijn vooralsnog onbekend en mogelijk (gedeeltelijk) nog aanwezig.

Mispeleind 3 (Foto: ODZOB; V. Delmee, 2020)

Waardering

Cultuurhistorische waarde

- Het pand bezit hoge cultuurhistorische waarde als onderdeel van het oude buurtschap Mispeleind
- Het pand heeft cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van de sociaal-economische en agrarische ontwikkeling van het gehucht Mispeleind.
- Het pand is een getuige van de landelijke leefwijze waarbij landbouwers letterlijk van hun land leefden.

Architectuurhistorische waarde

- Het pand heeft architectuurhistorische waarde vanwege de ambachtelijke traditionele landelijke bouwkunst waarvan de karakteristieke kenmerken herkenbaar zijn, zoals de sobere langgerekte hoofdvorm met woon-, stal- en schuurdeel, die bij deze boerderij als bijzonderheid in feite de hoek is omgezet.
- Het pand heeft bouwhistorische waarde, door zijn materialisatie en als uitdrukking van een langgevelboerderij uit 1896, waardoor de verwachting is dat het pand door zijn ouderdom nog waardevolle interieurelementen heeft, waaronder de oorspronkelijke spantconstructie, brandmuur, plattegrond en details.
- De boerderij is van architectuurhistorisch belang voor de typologische ontwikkeling van de Kempische langgevelboerderij.
- Het pand heeft geen storende wijzigingen ondergaan sinds de verbouwing tot woonboerderij.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemble waarde

- Het pand heeft door de ligging als agrarisch complex hoge stedenbouwkundige waarde vanwege de ensemblewerking met de overige langgevelboerderijen aan het Mispeleind als markaie van de voormalige wegenstructuur van het gehucht.
- De boerderij met de bomen op het voorerf hebben hoge landschappelijke waarde vanwege de ensemblewerking met het omliggende landschap. De historische samenhang met de oude landweg Mispeleind is herkenbaar.
- De boerderij met wei- en landbouwgronden vormden één leefomgeving. De boerderij is zo een uitdrukking van een doorleefde plek waarbij alle onderdelen zich op een natuurlijke manier tot elkaar verhouden.

Lage Mierde, Neterselsedijk 34A

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Lage Mierde 5094BD
Straat + Huisnr.	:	Neterselsedijk 34A
Naam	:	langgevelboerderij
Kadastrale aanduiding	:	
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	Langgevelboerderij
Huidige functie	:	Woonhuis
Bouwjaar	:	Circa 1900 met mogelijk oudere kern
Bouwstijl	:	landelijke bouwkunst
Architect	:	onbekend
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, V. Delmee
Datum beschrijving	:	maart 2020
Datum foto's	:	februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.beeldbank.cultureelerfgoed.nl www.topotijdreis.nl www.bhic.nl Literatuur: Uilkema, een historisch boerderij-onderzoek. Boerderij-onderzoek in Nederland 1914-1934. Deel 1(1991)–E.L. van Olst

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	ja
		Quickscan monumenten	ja
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd	

Situering

De boerderij is gelegen aan de zuidzijde van de Neterselsedijk en lag voorheen aan een weg van hier naar het gehucht Braakhoek. Het maakte voorheen deel uit van een groepje boerderijen, allen dwars op de Neterselsedijk georienteerd.
Braakhoek is een klein gehucht bestaande uit twee groepjes boerderijen, resp 4 en 8 stuks, aan de oostzijde van een groot openakker gebied. De structuur dateert grotendeels uit de Late Middeleeuwen (1250-1500), toen de oudtijds verspreide bewoning zich verplaatste naar de randen van de akkercomplexen. Mispeleind en Braakhoek zijn nu door lintbebouwing met elkaar verbonden.

Ontstaansgeschiedenis

De boerderij heeft het uiterlijk van een boerderij rond 1900. Echter blijkt uit de eerste kadastrale kaart, dat op deze plek al in 1832 een boerderij stond. De oriëntatie dwars op de Neterselsedijk kan ook duiden op een hogere ouderdom. Mogelijk bevat de boerderij een oudere kern.

Beschrijving
Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt en beschrijft de typering en hoofdvorm.
De boerderij is van het langgeveltype onder een afgewolfd schilddak met de nok dwars op de Neterselsedijk georienteerd. Het dak is gedeeltelijk gedekt met riet voorzien van nokvorsen en aan de onderzijde enkele rijen gesmoorde Oud Hollandse pannen. Op de nok staat een schoorsteen, die het woon- en stalgedeelte markeert. De gevels zijn opgetrokke in rode baksteen in kruisverband.
De karakteristieke indeling van woonhuis, stal en schuurgedeelte is bij deze boerderij nog duidelijk herkenbaar. Geheel links bevindt zich het woongedeelte met in de linker gevel twee 6-ruits schuiframen en de entree en links daarvan nog een 6-ruits schuiframe voorzien van luiken. Links hiervan zijn stalramen en een staldeur aangebracht met daarnaast de schuurdeuren over de gehele hoogte van de gevel. Links van de schuurdeuren is de boerderij naar voren uitgelegd. De gevel van het uitgelegde deel tegen de voorgevel is voorzien van houten gepotdekselde delen.

De gevel aan de dijk is voorzien van twee 6-ruits vensters op de begane grond en twee gemoderniseerde ramen op de verdieping.

Neterselsedijk 34A (Foto: ODZOB; V. Delmee, 2020)

Interieur:
Het interieur is niet onderzocht, maar gezien de ouderdom van de boerderij bezit het vermoedelijk cultuurhistorische waarden zoals oude (constructieve) spanten, muurdelen en details.

Erfinrichting
Het voorerf is sober ingericht met kasseien, een onderbroken beukenhaag, smeedijzeren hekwerk en een boom langs de voorgevel. Het achtererf is niet waar te nemen. De historisch waardevolle aan- & bijgebouwen en overige groenelementen zijn niet waargenomen en beschreven. De waarden hiervan zijn vooralsnog onbekend en mogelijk (gedeeltelijk) nog aanwezig.

Waardering

Cultuurhistorische waarde
- Het pand bezit hoge cultuurhistorische waarde als onderdeel van een oude enclave van boerderijen op deze plek en door zijn oriëntatie als verwijzing naar de oude landweg.
- Het pand heeft cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van de sociaal-economische en agrarische ontwikkeling van het gehucht Braakhoek en omgeving.

- Het pand is een getuige van de landelijke leefwijze waarbij landbouwers letterlijk van hun land leefden.

Architectuurhistorische waarde

- Het pand heeft architectuurhistorische waarde vanwege de ambachtelijke traditionele landelijke bouwkunst waarvan de karakteristieke kenmerken herkenbaar zijn, zoals de sobere langwerpige hoofdvorm met woon-, stal- en schuurdeel.
- Het pand heeft bouwhistorische waarde, door zijn materialisatie en als uitdrukking van een langgevelboerderij van rond 1900. De bouwhistorische waarde is mogelijk zeer hoog en heeft ook zeldzaamheidswaarde in verband met een mogelijk aanwezige historisch kern/constructieve elementen in het interieur van hoge ouderdom.
- De boerderij is van architectuurhistorisch belang voor de typologische ontwikkeling van de Kempische langgevelboerderij
- Het pand heeft geen storende wijzigingen ondergaan sinds de verbouwing tot woonboerderij.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemble waarde

- Het pand heeft hoge stedenbouwkundige waarde als markering van de oude verbindingsweg met Braakhoek.
- De boerderij heeft hoge landschappelijke waarde vanwege de ensemblewerking met het omliggende landschap. De historische samenhang met de Neterselsedijk is goed herkenbaar.
- De boerderij met wei- en landbouwgronden vormden één leefomgeving. De boerderij is zo een uitdrukking van een doorleefde plek waarbij alle onderdelen zich op een natuurlijke manier tot elkaar verhouden.

Hooge Mierde, Prins Hendriklaan 2

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Hooge Mierde 5095NA
Straat + Huisnr.	:	Prins Hendriklaan 2
Naam	:	boerderij
Kadastrale aanduiding	:	
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	boerderij
Huidige functie	:	woonhuis
Bouwjaar	:	1950
Bouwstijl	:	landelijke, traditionele stijl
Architect	:	
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, V. Delmee
Datum beschrijving	:	maart 2020
Datum foto's	:	februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.topotijdreis.nl beeldbank.cultureelerfgoed.nl www.landgoeddeutrecht.com https://nl.wikipedia.org www.bhic.nl

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	ja
		Quickscan monumenten	
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd	

Situering

De boerderij is gelegen in een bijzonder omvangrijk, aaneengesloten en gevarieerd, maar coherent landgoed, gelegen aan de oostelijke en westelijke zijde van de Lage Mierdeseweg (N269), tussen Esbeek en Lage Mierde. Het landgoed wordt in het westen begrensd door de rijksgrens met België en in het oosten door de Mispeleindsche Heide. Het landgoed De Utrecht is eigendom van de gelijknamige verzekeringsmaatschappij, tegenwoordig de AMEV genaamd. Het werd als beleggingsobject ontgonnen, ontwikkeld en beheerd door de Nederlandse Heidemij, die de boerderijen met aanpalende landerijen aan boeren verpachtte en de productiebossen exploiteerde. Het landgoed kan naar verschijningsvorm globaal in drie gebieden worden verdeeld. Karakteristiek in het relatief eenvormige westelijke gedeelte is het onregelmatige raster van ontsluitingswegen en brandgangen waarbinnen percelen productiebos zijn aangelegd van afwisselend loof- en naaldbomen. Dit gebied wordt doorsneden door enkele ontsluitingswegen met een laanbeplanting van beuk en eik.

De ontsluiting van het gebied was bij de aanvang van de ontginningswerkzaamheden vrij gebrekkig. Het dichtstbijzijnde spoorwegstation lag in Tilburg, op ruim 15 kilometer afstand. Bij de aanvang van de ontginningswerkzaamheden vormde de in 1891 aangelegde provinciale weg Tilburg-Hilvarenbeek-

Reusel de enige verharde weg binnen het landgoed. Deze weg fungeerde als ontginningsbasis en vormde een centrale as door het landgoed. Verder werd het gebied doorsneden door een aantal oudere onverharde landwegen, ondermeer de Dunsedijk. Tijdens de ontginningen werd het tracé hiervan enigszins gewijzigd. Gedurende de ontginning van het gebied werd aan het reeds bestaande wegennetwerk een aantal nieuwe wegen toegevoegd, ondermeer de Prins Hendriklaan als belangrijkste Oost-Westverbinding binnen het landgoed. De weg loopt van de Flaes tot over de Belgische grens, onder de zuidelijke uitloper van De Utrecht ten westen van de provinciale weg. Het oudste, westelijke gedeelte van deze laan werd in de jaren 1899-1903 aangelegd en heeft een deels gebogen wegbeloop. Het jongere oostelijk gedeelte heeft een overwegend recht beloop. Kleine delen van het landgoed werden volgens een strak geordende percelering ontgonnen. De hoofdlijnen van deze verkavelingen stonden haaks op de Prins Hendriklaan. In het noordelijke gedeelte wordt het aanzien van het landgoed bepaald door de Houtvesterij met de opvallende, met leien gedekte brandtoren (1905-1910), gelegen temidden van een park met waterpartij, het Arnoldspark (een arboretum aangelegd in 1941) en afwisselend bossen, graslanden en akkercomplexen. In dit gebied zijn verschillende gebouwen gerealiseerd, waaronder het vakantiehuis Rustoord (1922), een omvangrijk tweelaags gebouw dat was bestemd voor het personeel van de verzekeringsmaatschappij en dat eveneens in een park was gelegen. Tegenover dit vakantiehuis, aan de andere zijde van de Lage Mierdenseweg ligt het Arnoldspark. In het noordelijke gedeelte van het landgoed bevinden zich meerdere lanen en wegen die tevens als zichtassen fungeerden. Met uitzondering van het merendeel van de boerderijen ligt de bebouwing direct aan of in de nabijheid van de provinciale- of Lage Mierdenseweg. Dat het beekdal van de Reusel, de Herdgang en het gebied rond de vennen de Flaes en de Kleine Flaes niet is ingericht met productiebossen hing nauw samen met een cultuuromslag van de verzekeringsmaatschappij omstreeks 1920. Behalve een lucratief beleggingsobject wilde zij tevens het natuurlijke beeld van het oude Kempenlandschap bewaren en tegelijkertijd een fraai recreatiegebied creëren; een en ander hing ook nauw samen met publicitaire doeleinden. Hierdoor kreeg het landgoed een tweeledige bestemming, enerzijds economisch en anderzijds recreatief, die een ruimtelijke weerslag had. De Utrecht weerspiegelt zodoende de omslag van puur ontginning van heide tot bos, naar landschapsbehoud, zoals die in de 20ste eeuw in Noord-Brabant optrad. Het grootste deel van het landgoed werd tussen 1898 en 1940 aangekocht, ontgonnen en ingericht, de huidige verschijningsvorm is kort na 1945 tot stand gekomen toen ook de laatste gedeelten werden ontgonnen.

Het terrein was vlak en over het algemeen laag gelegen. Het reliëf en de verschillende bodemtypen waren sterk bepalend voor de inrichting van het landgoed. De laagst gelegen, natte gronden werd bebouwd met grasland, de wat hoger gelegen gronden met akkers. De hoogste en meest droge gronden waren geschikt voor bosbouw. Concentraties van landbouwgronden bevonden zich in het noordwestelijke deel van het landgoed, rond het Goor, ‘t Aanrijt en Het Bolgoor. Het oostelijke deel van De Utrecht omvatte naast nieuw productiebos en landbouwgrond, ook ouder bos.

Een groot deel van de gronden werd geëxploiteerd door de Heidemaatschappij. Een gedeelte werd verpacht aan boeren. Aangezien lokale boeren als niet productief werden gezien werden er pachters van elders aangetrokken meestal protestantse boeren, die met een gemiddelde grootte van circa 23 ha welvarender waren dan andere boerderijen in de streek.

De gebouwen op De Utrecht zijn opgetrokken in een uniforme, landelijke, traditionele stijl met sobere en ambachtelijke materiaalgebruik van rode baksteen, rieten daken, rode dakpannen en hout en detaillering met vensters met roedenverdeling en houten luiken. Hierbij is gebruik gemaakt van opvallende kleuren van rood-wit gestreepte vlakken midden op de groene deuren, roomwitte en okerkleurige kozijnen en groene luiken met een klassiek patroon van rood-witte zogenaamde zandlopers met in het midden een geel wisselrondje.

Ontstaansgeschiedenis

Uit de kadastrale gegevens en oude kaarten blijkt, dat op de plek van de huidige boerderij geen bebouwing stond vóór 1945. Het was onontgonnen terrein, dat in cultuur werd gebracht als onderdeel

van het landgoed de Utrecht en in 1945 op de kruising van de Weelsebaan met de Prins Hendriklaan werd voorzien van een boerderij.

Beschrijving

Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt en beschrijft de typering en hoofdvorm.
De boerderij 't Aanrijt bestaat uit een langgevelboerderij met een vrijstaande stal en schuurberg. De langgevelboerderij is op L-vormige grondslag opgetrokken tot één bouwlaag hoog onder een schilddak met de nok evenwijdig aan de Weelse baan. Het schilddak is bij beide zijgevels laag doorgetrokken en boven de voorgevel aan de rechterzijde opgewipt. De L-vormige grondslag refereert aan een hoekgevelboerderij, maar de grondvorm komt niet voort uit deze ontwikkeling van het hallenhuis, maar eerder uit een traditionalistische architectuurstroming.
Het pand is opgetrokken in rode baksteen en houten gepotdekselde delen en met riet gedekt. De gevelopeningen zijn vormgegeven in lijn met de architectuur van alle panden op het landgoed met kruiskozijnen en schuifvensters met ramen met roedeverdeling en rood-witte luiken en deuren in een bijpassende kleurstelling.

Interieur:
Het interieur is niet beschreven. De aanwezigheid van interieurwaarden wat betreft constructie, plattegrond, inrichting en decoratie is mogelijk (gedeeltelijk) nog aanwezig.

Aan- en Bijgebouwen / objecten:
De schuurberg op 6-hoekige grondslag heeft onder een stalen golfplaten puntdak en houten wanden. De schuurberg en plaats van het stalgedeelte duidt op een andere bedrijfsvoering, dan traditioneel in deze streek gebruikelijk was. Waar in de ontwikkeling van het hallenhuis in Brabant de ontwikkeling te zien is van het woon- en stalgedeelte onder één dak met een losse schuur naar de schuur in het verlengde van de stal, wekt deze boerderij de suggestie van een langgevelboerderij, maar heeft deze juist het schuurgedeelte naast het woongedeelte en daarnaast weer een stal. Het uit elkaar halen van het woongedeelte en de stal zal de hygiëne ten goede zijn gekomen. Dit en de schuurberg, die gebruikelijk is bij streken met uitgestrekte hooilanden, getuigt van landbouwpraktijken uit andere, nattere delen van Nederland.
Het bijgebouw dat rechts naast het hoofdgebouw is gelegen, is een hedendaags bouwwerk zonder architectuurhistorische waarde.
Op het voorerf van het hoofdgebouw is een (referentie van) waterput aanwezig, omgeven door een haag. Het voorerf van de boerderij is begrenst door een haag.
Andere aan- en bijgebouwen zijn vanaf de openbare weg niet zichtbaar en niet beschreven. De waarden hiervan zijn vooralsnog onbekend en mogelijk (gedeeltelijk) nog aanwezig. De waarden hiervan zijn onbekend.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De boerderij, en schuurberg bezitten cultuurhistorische waarde als onderdeel en representatief voorbeeld van de sociaal-economische ontwikkeling van het Landgoed De Utrecht. Het landgoed is een waardevol en uniek cultuurhistorisch element in de regio als bijzondere uitdrukking van een sociaal economische ontwikkeling vanaf het einde van de negentiende eeuw toen de woeste heidegrond werd omgevormd tot productiegronden. Het landgoed ontleent zijn cultuurhistorische en sociaaleconomische waarde aan de samenhang tussen de historisch-ruimtelijke structuur van wegen, bospercelen, akkerbouwgronden en weilanden én de aanwezigheid van een parklandschap en onontgonnen natuurlandschap.

Architectuurhistorische waarde

De boerderij en schuurberg hebben architectuurhistorische waarde als gaaf bewaard voorbeeld van een in de jaren vijftig op het landgoed De Utrecht gebouwde boerderij in landelijke, traditionele

stijl. Hierbij refererend naar de streekeigen boerderij maar met doorvoering van essentiële moderniseringen, zoals het scheiden van het woon- en stalgedeelte.

De boerderij en schuur hebben bouwhistorische waarde door zijn materialisatie en detaillering conform de stijl op het gehele landgoed.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemble waarde

- Het hoofdgebouw met ‘waterput’ en de hooiberg als bijgebouw hebben als agrarisch complex hoge stedenbouwkundige waarde, vanwege de ensemblewerking met de overige bebouwing op het landgoed De Utrecht en de beeldbepalende ligging op de kruising van de Weelse baan met een hoofdas op het landgoed, de Prins Hendriklaan. De haag is hierin een niet passend element.
- De woning heeft hoge landschappelijke waarde vanwege de historische samenhang met de ontginningsgeschiedenis van het landgoed.

Prins Hendriklaan 2 (Foto: V. Delmee, 2020)

Hooge Mierde, Smidsstraat 9

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Hooge Mierde 5095 AC
Straat + Huisnr.	:	Smidsstraat 9
Naam	:	
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	Boerderij
Huidige functie	:	Woonhuis met boerderij
Bouwjaar	:	1910
Bouwstijl	:	Landelijke bouwkunst
Architect	:	
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, M. Arch. Liz Dewitte
Datum beschrijving	:	februari 2020
Datum foto's		februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: J. van Gisbergen, *Myrtha. Een blik in het verleden van Hooge Mierde*, Hooge Mierde 1982

Procedure	:	<u>Stap</u>	<u>datum</u>
		Opgenomen in M.I.P.	ja
		Quickscan monumenten	
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd:	

<u>Situering</u>

De boerderij is gelegen in het gehucht langs de Smidsstraat, een buurtschap metca. 10 boerderijen. De structuur van deze "herdgang" dateert grotendeels uit de Late Middeleeuwen (1250-1500). De "herdgang" bestond uit boerderijen die beschikte over een gebied met akkers, weiden, hooiland en een aandeel in de gemene gronden. De Smidsstraat is onderdeel van een groter complex van klinker- en kasseiwegen. De landweg sloot aan bij het gehucht langs de Hoogstraat en Hooge Mierde dorp. Het bebouwingsbeeld wordt bepaald door een verspreide bewoning rondom de landweg. De langgevelboerderijen en het open groen agrarische landschap zijn beeldbepalend voor het gehucht. De Smidsstraat loopt als een markante lijn door het landschap en wordt afgezoomd door bomenrijen. De landweg wordt nog steeds gekenmerkt door het behoud van de oude beplanting. Verscheidene boerderijen langs de weg bewaren lindebomen en oude hagen.

<u>Beschrijving</u>

Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt waardoor niet alle gevels beschreven zijn.
Boerderij van het langgeveltype behorend tot de dwarshuisgroep. Woon-, stal- en schuurdeel liggen naast elkaar evenwijdig aan de weg onder een zadeldak van gesmoorde kruispannen. Het woon- en stal- en schuurdeel zijn opgetrokken uit baksteen, in kruisverband, met een cementeerde plint. Voordeur met bovenlicht tussen T-vensters met drieledig bovendeel. In het staldeel zitten vier stalramen met tussen sierankers. De kenmerkende ventilatieopeningen onder de stalramen zijn behouden. Er zijn bouwsporen zichtbaar. De voormalige loopdeur die toegang gaf tot de stal is dichtgemaakt. In het gesloten schuurdeel zit een grote rechthoekige houten inrijpoort met lange hengsels en een verticale beplanking.

Een haagbeuk haagje zorgt voor de erfafsluiting. Op het achterliggende erf staan bijgebouwen.
Het interieur is niet beschreven maar bezit vermoedelijk cultuurhistorische waarde. De verwachting is dat de plattegrond van het gebouw ongewijzigd is.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

- Het pand heeft cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van de sociaal-economische en agrarische ontwikkeling van het gehucht rondom de Smidsstraat.
- De boerderij is van cultuurhistorisch belang voor de typologische ontwikkeling van de langgevelboerderij

Architectuurhistorische waarde

- Het pand heeft architectuurhistorische waarde vanwege de landelijke bouwkunst waarvan de karakteristieke kenmerken herkenbaar zijn, zoals de sobere langwerpige hoofdvorm met woon-, stal- en schuurdeel.

- Het interieur bezit vermoedelijk cultuurhistorische waarde, vanwege de aanwezigheid van een ongewijzigde plattegrond en interieurwaarden.
- De bij- en aanbouwen maken onderdeel uit van het ensemble van hoofdgebouw en erf met beplanting.

Landschappelijke / ensemble waarde

- De boerderij heeft hoge landschappelijke waarde vanwege de ensemblewerking met het omliggende landschap. De historische samenhang met het boerenerf en de bijgebouwen is herkenbaar. De boerderij ligt aan een oude landweg die gekenmerkt wordt door het behoud van de oude beplanting en een kenmerkende haagstructuur.
- Het pand is een getuige van de landelijke leefwijze waarbij landbouwers letterlijk van hun land leefden. De boerderij met wei- en landbouwgronden vormden één leefomgeving. De boerderij is zo een uitdrukking van een geleefde site waarbij alle onderdelen zich op een natuurlijke manier tot elkaar verhouden.

Smidsstraat 9, februari 2020 (ODZOB, foto L.Dewitte)

Smidsstraat 9, 1990 (Wies v. Leeuwen, BHIC, MIP)

Hooge Mierde, Smidsstraat 13

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Hooge Mierde 5095 AC
Straat + Huisnr.	:	Smidsstraat 13
Naam	:	
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	Boerderij
Huidige functie	:	Woonhuis
Bouwjaar	:	Woonhuis van 1937, boerenerf van oudere datum
Bouwstijl	:	Landelijke bouwkunst
Architect	:	
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, M. Arch. Liz Dewitte
Datum beschrijving	:	februari 2020
Datum foto's		februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.topotijdreis.nl www.bhic.nl J. van Gisbergen, *Myrtha. Een blik in het verleden van Hooge Mierde*, Hooge Mierde 1982

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	ja
		Quickscan monumenten	nee
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd:	

Situering

De voormalige boerderij is gelegen in het gehucht langs de Smidsstraat, een agrarisch buurtschap van een ca. 10 boerderijen. De structuur van deze "herdgang" dateert grotendeels uit de Late Middeleeuwen (1250-1500). De "herdgang" bestond uit boerderijen die beschikte over een gebied met akkers, weiden, hooiland en een aandeel in de gemene gronden. De Smidsstraat is onderdeel van een groter complex van klinker- en kasseiwegen. De landweg sluit aan bij het gehucht langs de Hoogstraat en Hooge Mierde dorp.
Het bebouwingsbeeld wordt bepaald door een verspreide bewoning rondom de landweg. De langgevelboerderijen en het open groen agrarische landschap zijn beeldbepalend voor het gehucht. De Smidsstraat loopt als een markante lijn door het landschap en wordt afgezoomd door bomenrijen. De landweg wordt nog steeds gekenmerkt door het behoud van de oude beplanting. Verscheidene boerderijen langs de weg bewaren lindebomen en oude hagen.

Ontstaansgeschiedenis

Het woonhuis is in 1937 gebouwd op een boerenerf van oudere datum. Het perceel staat al op het minuutplan van het kadaster ingetekend (ca. 1830). Op het kadasterplan is een woonhuis met naastgelegen schuur zichtbaar (Hooge Mierde, Sectie E, perceelnr. 1043). Vermoedelijk is het oude

hoofdgebouw afgebroken en vervangen door een nieuw woonhuis wat dichter bij de Smidsstraat ingeplant werd.

Beschrijving

Woonhuis

Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt waardoor niet alle gevels beschreven zijn.
Woonhuis onder een zadeldak van rode pannen, met de nok evenwijdig aan de Smidsstraat. Het woonhuis is opgetrokken uit gewitte baksteen. De plint is aangegeven door een grijze verflaag.
Voordeur met bovenlicht tussen schuiframen met tweeledig bovenlicht.

Bijgebouwen

Naast het woonhuis staat een markante driebeukige schuur onder een zadeldak met wolfseinden. De hoge nok staat haaks op de weg. In de gesloten kopse gevel zit een grote rechthoekige houten schuifpoort met verticale beplanking. De schuur is van het Vlaamse schuurtype. De brede middenbeuk en de smallere zijbeuken worden afgedekt door ver aflopende dakvlakken bedekt met rode pannen.
De schuur en het woonhuis zijn met elkaar verbonden via een schansmuur.
Op het voormalige achterliggende erf staan een bijgebouw onder een zadeldak van rode pannen.

Interieur

Het interieur is niet beschreven maar bezit vermoedelijk cultuurhistorische waarde.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

- Het ensemble heeft cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van de sociaal-economische en agrarische ontwikkeling van het gehucht rondom de Smidsstraat.
- De schuur is van cultuurhistorisch belang voor de typologische ontwikkeling van de landgebouwen in de provincie Noord-Brabant.

Architectuurhistorische waarde

- Het hoofdgebouw heeft met het ensemble architectuurhistorische waarde vanwege de landelijke bouwkunst waarvan de karakteristieke kenmerken duidelijke herkenbaar zijn, zoals de sobere langwerpige hoofdvorm van het woonhuis, en de losstaande Vlaamse schuur met zijn flinke bouwmassa.
- De bij- en aanbouwen maken onderdeel uit van het ensemble van vernieuwd hoofdgebouw en erf met beplanting.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemble waarde

- De ensemble heeft hoge landschappelijke waarde vanwege de ensemblewerking met het omliggende landschap. De historische samenhang met het boerenerf en de bijgebouwen is herkenbaar. De boerderij ligt aan een oude landweg die gekenmerkt wordt door het behoud van de oude beplanting en een kenmerkende haagstructuur.
- Hoewel het woonhuis aangepast is heeft het de site niet aangetast. Het geheel laat goede verhoudingen zien en alle onderdelen passen op een natuurlijke manier samen.
-

Smidsstraat 13, februari 2020 (ODZOB, foto L.Dewitte)

Smidsstraat 13, 1990 (Wies van Leeuwen, BHIC, MIP)

Hooge Mierde, Smidsstraat 19

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Hooge Mierde 5095 AC
Straat + Huisnr.	:	Smidsstraat 19
Naam	:	De Piekenhoek
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	Boerderij
Huidige functie	:	Woonhuis
Bouwjaar	:	1928
Bouwstijl	:	Landelijke bouwkunst
Architect	:	onbekend
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, M. Arch. Liz Dewitte
Datum beschrijving	:	februari 2020
Datum foto's		februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.topotijdreis.nl www.beeldbank.cultureelerfgoed.nl www.bhic.nl Literatuur; J. van Gisbergen, *Myrtha. Een blik in het verleden van Hooge Mierde*, Hooge Mierde 1982

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	ja
		Quickscan monumenten	nee
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd:	

Situering

De boerderij is gelegen in het gehucht langs de Smidsstraat, een buurtschap van een ca. 10 boerderijen. De structuur van deze "herdgang" dateert grotendeels uit de Late Middeleeuwen (1250-1500). De "herdgang" bestond uit boerderijen die beschikte over een gebied met akkers, weiden, hooiland en een aandeel in de gemene gronden. De Smidsstraat is onderdeel van een groter complex van klinker- en kasseiwegen. De landweg sloot aan bij het gehucht langs de Hoogstraat en Hooge Mierde dorp. Het bebouwingsbeeld wordt bepaald door een verspreide bewoning rondom de landweg. De langgevelboerderijen en het open groen agrarische landschap zijn beeldbepalend voor het gehucht. De Smidsstraat loopt als een markante lijn door het landschap en wordt afgezoomd door bomenrijen. De landweg wordt nog steeds gekenmerkt door het behoud van de oude beplanting. Verscheidene boerderijen langs de weg bewaren lindebomen en oude hagen.

Beschrijving

Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt waardoor niet alle gevels beschreven zijn.
Boerderij van het langgeveltype waarbij het woon- en staldeel naast elkaar liggen evenwijdig aan de weg onder een mansardedak, afgedekt met blauwgrijze gesmoorde pannen van het type *tuile du nord*.

Het woon- en staldeel zijn opgetrokken uit rode baksteen met verschillende tinten, in kruisverband. De omlopende plint is opgebouwd uit donker rode baksteen en wordt geaccentueerd door een spekband met een doorlopende rollaag. Eenzelfde spekband wordt herhaald tussen de bovenzijden van de raamopeningen. In de voorgevel zit een donkerrode bakstenen sierlijst onder de bakgoot. De gevelopeningen zijn voorzien van hoge rollagen van anderhalfsteense strekken. Tussen de rollagen in wordt de gevel versierd door rozetvormige sierankers.
In het woondeel zit een terugliggende voordeur met drieledig bovenlicht tussen twee beluikte vensters. Sierlijke zesledige raamverdeling met centraal in het bovenlicht een klapraam. In het onderste dakvlak van het mansardedak zijn drie dakkapellen ingewerkt.
Het staldeel bevat drie stalramen naast de voormalige loopdeur. De loopdeur die toegang gaf tot de stal is omgebouwd tot een raam. Aan de zijgevel van de voormalige stal is een volume onder een lessenaarsdak aangebouwd.

Interieur
Het interieur is niet beschreven maar het pand bezit vermoedelijk nog cultuurhistorische waarden. De verwachting is dat historische elementen aanwezig zijn, zoals; gebinten, muurdelen en details.

Erfinrichting
Op het achtererf staan verschillende bijgebouwen. Deze objecten en eventuele monumentale groenelementen zijn niet beschreven en gewaardeerd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde
- Het pand heeft cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van de sociaal-economische en agrarische ontwikkeling van het gehucht rondom de Smidsstraat.
- De boerderij is van cultuurhistorisch belang voor de typologische ontwikkeling van de langgevelboerderij, het bijzonder voor de schaalvergroting van de landbouw die ingezet werd in de 20ste eeuw.

Architectuurhistorische waarde
- Het pand heeft architectuurhistorische waarde vanwege de landelijke bouwkunst waarvan de karakteristieke kenmerken herkenbaar zijn, zoals de sobere langwerpige hoofdvorm met woon-, en staldeel.
- Het interieur bezit vermoedelijk nog cultuurhistorische waarden zoals een oorspronkelijke spantconstructies en muurdelen.
- De waargenomen bij- en aanbouwen hebben geen architectuurhistorische waarde maar maken functioneel en qua massa onderdeel uit van het ensemble van hoofdgebouw en erf met beplanting.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige /Ensemble waarde
- De boerderij heeft hoge landschappelijke waarde vanwege de ensemblewerking met het omliggende landschap. De historische samenhang met het boerenerf en de bijgebouwen is herkenbaar. De boerderij ligt aan een oude landweg die gekenmerkt wordt door het behoud van de oude beplanting en een kenmerkende haagstructuur.
- De boerderij draagt bij aan de herkenbaarheid van het historische landschappelijke patroon en de ontwikkeling van de nederzetting.

Smidsstraat 19, februari 2020 (ODZOB, foto L.Dewitte)

Smidsstraat 19, 1990 (Wies v. Leeuwen, BHIC, MIP)

Reusel, Turnhoutseweg 9, 11, 13, 17, 19, 21 en 23

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Reusel 5541 NV
Straat + Huisnr.	:	Turnhoutseweg 9 t/m 23 (m.u.v. 15)
Naam	:	Vier dubbele dienstwoningen Sigarenfabriek NV Karel I
Kadastrale aanduiding	:	
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	Woningen voor meesterknechten van sigarenfabriek
Huidige functie	:	Woningen
Bouwjaar	:	interbellum
Bouwstijl	:	Traditioneel, Expressionistisch
Architect	:	C. Onvlee
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, drs. Hélène Damen
Datum beschrijving	:	maart 2020
Datum foto's	:	februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.topotijdreis.nl www.bhic.nl

Procedure :

Stap	datum
Opgenomen in M.I.P.	Ja
Quickscan monumenten	Ja
Geïnventariseerd door	
Voorgedragen voor plaatsing:	
Aangewezen als:	
Geregistreerd:	

Situering

De woningen zijn gesitueerd in het buitengebied van Reusel aan een ventweg naast de doorgaande weg richting Turnhout (N284) op loopafstand van de sigarenfabriek NV Karel I, die aan de overzijde van de Turnhoutseweg ligt. Aanvankelijk grensden de woningen met de achtertuinen aan het open landschap van de oude akkers van de Hoeven. Inmiddels bevindt zich hier bebouwing.

Ontstaansgeschiedenis

De woningen zijn gebouwd naar ontwerp van de Eindhovense architect C. Onvlee, tevens ontwerper van de sigarenfabriek van de NV Karel I, waarvoor de NV. Karel I. vh. H.J. van Abbe in 1920 een bouwvergunning aanvroeg. De fabriek werd in 1928 in het gebruik genomen.
De vier dubbele dienstwoningen waren bestemd voor de meesterknechten van de fabriek. Het is niet bekend of de ontwerpopdracht voor het fabrieksgebouw, tevens betrekking had op de dienstwoningen. De woningen worden gedateerd tussen 1915 en 1920, met andere woorden voor aanvang van de bouw van de fabriek. Stilistisch gezien en op grond van de ontstaansgeschiedenis van het fabrieksgebouw lijkt een algemene datering eind jaren '20, begin jaren '30 meer aannemelijk.

Beschrijving

Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt en beschrijft de typering en hoofdvorm.
De acht voormalige dienstwoningen bestaan uit vier dubbele woonhuizen in tweelagen, uitgevoerd in expressionistische stijl en voorzien van een fors aangezet mansardedak met onderbroken daklijst op

klossen. De gevels zijn van baksteen. De entree bevindt zich centraal in de voorgevel en bestaat uit twee voordeuren geflankeerd door drie gemetselde lisenen met ezelsruggen en een horizontale luifel. Karakteristiek zijn de ruitvormige voordeurrampjes. De oorspronkelijke raamindeling en kozijnen van de woningen zijn gewijzigd, maar de hoofdvorm is onaangetast. Dit geldt niet voor nr. 15, waar het dak afwijkend is verbouwd. Door deze ingreep wordt het ritmische straatbeeld is ernstig verstoord.

Het interieur:
Het interieur is niet beschreven. De aanwezigheid van interieurwaarden wat betreft constructie, plattegrond, inrichting en decoratie is mogelijk (gedeeltelijk) nog aanwezig.

Aan- en Bijgebouwen / objecten
Deze aan- & bijgebouwen en groenelementen zijn niet beschreven. De waarden hiervan zijn vooralsnog onbekend en mogelijk (gedeeltelijk) nog aanwezig.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

- Als onderdeel van de sigarenfabriek van de NV Karel I hebben de dienstwoningen hoge cultuurhistorische waarde. Samen met de fabriek zijn de voormalige arbeiderswoningen exemplarisch voor de sociaal-economische ontwikkeling van de nijverheid en de woonsituaties van werknemers in de Brabantse Kempen in de eerste helft van de twintigste eeuw.

Architectuurhistorische waarde

- De woningen hebben architectuurhistorische waarde vanwege de opvallende expressionistische vormgeving en de bijzondere geometrische details.
- De woningen hebben diverse niet-storende wijzigingen ondergaan, onder andere in de gevels wat betreft ramen en deuren; intern zijn waarschijnlijk ook nog diverse oorspronkelijke elementen aanwezig.
- Door de ingrijpende wijziging van het dak bij nummer 15 is dit pand architectonisch aangetast.
- De wijziging van nummer 15 verstoort eveneens in enige mate de architectonische eenheid, het ritme en haar beeldkwaliteit van de gehele straatwand.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige ensemble waarde

- De dienstwoningen hebben stedenbouwkundige waarde door de ligging aan de doorgaande weg met gelijklopende rooilijnen.
- De woningen hebben stedenbouwkundige waarde vanwege de ensemblewerking met de naastgelegen Villa Grappa (directeurswoning??) en de voormalige Sigarenfabriek NV Karel I.
- Ze maken onderdeel uit van de stedenbouwkundige ontwikkeling aan de Turnhoutseweg in de jaren twintig van de vorige eeuw.

Turnhoutseweg 9 t/m 23, Reusel, februari 2020
(ODZOB, foto V. Delmee)

Reusel, Turnhoutseweg 14

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Reusel 5541 NX
Straat + Huisnr.	:	
Naam	:	Sigarenfabriek Velasquez
Kadastrale aanduiding	:	
Eigenaar	:	
Oorspronkelijke functie	:	fabrieksgebouw
Huidige functie	:	bedrijfsgebouw
Bouwjaar	:	1930
Bouwstijl	:	zakelijke stijl
Architect	:	onbekend
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, drs. Hélène Damen
Datum beschrijving	:	maart 2020
Datum foto's	:	februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.topotijdreis.nl www.bhic.nl www.rhc-eindhoven.nl

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	Ja
		Quickscan monumenten	Ja
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd:	

Situering

Het voormalig fabrieksgebouw Velasquez is gesitueerd in het buitengebied van Reusel op een langgerekt perceel ten noorden van de doorgaande weg richting Turnhout (N284).

Ontstaansgeschiedenis

In de loop van de negentiende eeuw ontwikkelde de sigarenindustrie in Zuidoost-Brabant zich in hoog tempo. Aanvankelijk waren de sigarenfabrieken vooral in Eindhoven en omgeving gesitueerd, maar in de loop van de negentiende eeuw werden er ook steeds meer fabrieken in de Kempen gerealiseerd. De goedkope arbeidskrachten hadden een sterke aantrekkingskracht op de arbeidsintensieve nijverheid van de sigarenmakerijen en ook thuisarbeid. Ook Reusel kende aan het einde van de negentiende eeuw een diverse sigarenmakerijen, waar in totaal meer dan 200 personen werkten. In de eerste helft van de twintigste eeuw vestigde de tabaksindustrie zich ten westen van het dorp aan de Turnhoutseweg. In 1928 opende de sigarenfabriek van de NV Karel I de deuren op nr. 22. De sigarenfabriek Velasquez sigarenfabriek op nr. 14 werd in 1930 in opdracht van de firma Dassen & Van der Meeren uit Meerveldhoven gebouwd. In 1911 had de firma reeds haar eerste sigarenfabriek gerealiseerd aan de Provincialeweg 65 in Meerveldhoven. De beide fabrieksgebouwen zijn architectonisch verwant. Beide gebouwen hebben een sobere en zakelijke architectuur. De fabriek heeft nu een andere functie gekregen; in de fabriek zijn enkele bedrijven gehuisvest.

Beschrijving

Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt en beschrijft de typering en hoofdvorm. Het bakstenen fabrieksgebouw bestaande uit een rechthoekig volume met plat dak, is uitgevoerd in een sober zakelijke architectuurstijl. De voorgevel wordt horizontaal geleed door twee stroken van negen vensters, gescheiden door horizontale lisenen. Het oorspronkelijk bakstenen gebouw is wit geschilderd. De (vermoedelijk) stalen kozijnen met karakteristieke ruitindeling zijn vervangen. Hierdoor is het aanzien van het gebouw (uniformiteit) ernstig aangetast.
De sigarenfabriek heeft geen bijgebouwen gekend en daarmee slechts een solitaire gebouw.

Interieur: Het interieur is niet beschreven. De aanwezigheid van interieurwaarden wat betreft constructie, plattegrond, trappen en inrichting is mogelijk (gedeeltelijk) nog aanwezig.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

- Het fabrieksgebouw heeft cultuurhistorische waarde als voorbeeld van het ontstaan en de ontwikkeling van de sigarenindustrie in de Brabantse Kempen, in het bijzonder in Reusel.
- Het gebouw heeft cultuurhistorische waarden vanwege de verwijzing naar de verschuivende arbeidsmarkt; van agrarische werkzaamheden naar sigarenindustrie in de negentiende eeuw en begin twintigste eeuw.

Architectuurhistorische waarde

- De hoofdvorm qua massa, structuur en constructie van het pand zijn ongewijzigd,
- De architectuurhistorische van het hoofdgebouw is na 1990 sterk aangetast door de storende wijzigingen aan de bakstenen gevels, waarbij de karakteristieke meer-ruitvensters en (vermoedelijk) stalen kozijnen zijn gewijzigd. Door deze wijzigingen heeft het pand slechts nog een beperkte architectuurhistorische (beeld) waarde.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemble waarde

- Het hoofdgebouw aan de doorgaande weg heeft geringe stedenbouwkundige waarde, als verwijzing naar de stedenbouwkundige uitbreiding in westelijke richting langs de Turnhoutseweg in de laat 19e en vroeg 20e eeuw.
- De twee sigarenfabrieken aan de Turnhoutseweg vormen vanwege de korte nabijheid in enige mate een historisch industrieel ensemble.

Turnhoutseweg 14, Reusel: februari 2020 (ODZOB, foto V.Delmee)

Reusel, 1990 (Wies v. Leeuwen, BHIC, MIP)

Reusel, Turnhoutseweg 18

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Reusel 5541 NX
Straat + Huisnr.	:	
Naam	:	't Paviljoen
Kadastrale aanduiding	:	
Eigenaar	:	
Oorspronkelijke functie	:	Jachthuis met gastenverblijf en woning, vanaf 1939 en tijdens WO II militair complex
Huidige functie	:	B&B
Bouwjaar	:	1917
Bouwstijl	:	Prefab houtbouw in Scandinavische stijl (oorspronkelijk)
Architect	:	
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, drs. Hélène Damen
Datum beschrijving	:	Maart 2020
Datum foto's	:	februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.topotijdreis.nl www.bhic.nl www.cubra.nl www.rhc-eindhoven.nl

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	nee
		Quickscan monumenten	nee
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd:	

Situering

Het zogenaamde 't Paviljoen is gelegen in het buitengebied van Reusel naast de voormalige sigarenfabriek Velasquez, ten noorden van de doorgaande weg richting Turnhout (N284).

Ontstaansgeschiedenis

Het oorspronkelijke gebouw was een houten prefab-huis, gefabriceerd in Scandinavië. In 1917 werden de bouwdelen per tram via Eindhoven naar Reusel getransporteerd. Opdrachtgever was de welgestelde Rotterdamse ondernemer Knottenbelt, o.a. eigenaar van een aantal theeplantages in Nederlands-Indië. Hij liet het buitenhuis bouwen om te verblijven met vrienden tijdens de jacht in de omgeving van Reusel.

Het huis bestond oorspronkelijk uit 3 delen. In het middendeel bevond zich achter de voordeur een vestibule met daarachter de eetzaal en biljartkamer. Het rechterdeel huisvestte de jachtopziener Antoon Antonis met zijn gezin. Het linkerdeel bood onderdak aan Knottenbelt en zijn gasten. Na zijn dood midden jaren dertig liet de ondernemer het huis na aan het Willekensfonds, een sociaal fonds opgericht en vernoemd naar de oud-burgemeester van Reusel. In 1937 kocht de directeur van de Velasquez fabriek het gebouw.

In 1939 kreeg het gebouw een militaire bestemming als kwartier van Nederlandse soldaten. Eerder, in 1918 had het paviljoen ook al tijdelijk onderdak geboden aan Belgische soldaten en oorlogsvluchtelingen. Koningin Wilhelmina zou in deze periode een bezoek hebben gebracht aan 't Paviljoen. Tijdens de Tweede Wereldoorlog was het gebouw in handen van de Duitse bezetter. Gedurende de gehele periode woonde de jachtopzichter met zijn gezin in het rechterdeel van het paviljoen, totdat hij in 1947 met pensioen ging.

Beschrijving

Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt en beschrijft de typering en hoofdvorm. Het oorspronkelijke paviljoen bestond uit een houten bouwvolume in driedelen; een tweelaags middendeel met flauw zadeldak en in de gevel opschrift *'t Paviljoen*, links en rechts geflankeerd door een eenlaags volume met lessenaarsdak.
Het oorspronkelijk houten gebouw heeft diverse wijzigingen ondergaan. Zo werd de houten bekleding in eerste instantie gedeeltelijk, later volledig vervangen door baksteen. Ook de oorspronkelijke ruitvensters en daken zijn vernieuwd. Het huidige pand is opgetrokken uit baksteen. Alleen de hoofdvorm verwijst nog naar het oude paviljoen. Het vermoeden bestaat dat ook de houten constructie niet meer aanwezig is (ook niet meer aan de binnenzijde) en er sprake is van volledige nieuwbouw.
De perceelgrens is met een modern hekwerk en gemetselde pilasters afgezet.

Het interieur

Het interieur is niet beschreven. De aanwezigheid van interieurwaarden wat betreft oorspronkelijke constructie, plattegrond, inrichting en decoratie is naar verwachting nihil.

Aan- en Bijgebouwen / objecten

Deze zijn niet beschreven.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

- Het pand heeft hoge cultuurhistorische waarde vanwege de bijzondere geschiedenis van de locatie.

Architectuurhistorische waarde

- Het pand heeft geen architectuurhistorische waarde. De hoofdvorm is enige restant dat nog verwijst naar het oude paviljoen.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemble waarde

- Het pand met de erfgrens heeft beperkte stedenbouwkundige waarde.

Turnhoutseweg 18, Reusel, februari 2020 (ODZOB, foto V. Delmee)

't Paviljoen, Turnhoutseweg 18, ca 1920 (RhcE)

Reusel, Turnhoutseweg 27

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Reusel 5541 NV
Straat + Huisnr.	:	Turnhoutseweg 27
Naam	:	Villa Grappa
Kadastrale aanduiding	:	
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	Woonhuis met kantoor
Huidige functie	:	onbekend
Bouwjaar	:	1920 [1], verbouwd in 1950
Bouwstijl	:	Traditioneel met elementen uit Chaletstijl
Architect	:	W. Vervest, F. Kerkhofs (verbouwing 1950)
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, drs. Hélène Damen
Datum beschrijving	:	Maart 2020
Datum foto's	:	februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.topotijdreis.nl www.bhic.nl

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	Ja
		Quickscan monumenten	Ja
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd:	

Situering

De villa is gesitueerd op een ruim rechthoekig bebost perceel aan de oostzijde van de doorgaande weg tussen Reusel en Turnhout (N248) in het buitengebied van Reusel en is bereikbaar via de ventweg. De villa wordt aan de oostzijde geflankeerd door de voormalige dienstwoningen voor de meesterknechten van de sigarenfabriek NV Karel I, die net als de villa uit de jaren twintig van de vorige eeuw stammen. Aan de overzijde van de Turnhoutseweg is de vm. sigarenfabriek gesitueerd. Aan de westzijde bevindt zich een industrieterrein met bebouwing, die qua schaal en architectonische vorm detoneert met de villa en de dienstwoningen uit de jaren twintig.

Ontstaansgeschiedenis

De villa is in 1920 gebouwd naar ontwerp van architect W. Vervest met gebruikmaking van elementen uit de Chaletstijl. In 1950 onderging het pand, naar plannen van architect Frans Kerkhofs, aan de oostzijde een kleine wijziging waarbij een hal en deur zijn toegevoegd. Aan de westzijde is eerder een twee-ruits openslaand venster met bovenlicht vervangen door een groot hoekvenster en een opgeklampte deur en venster door één nieuw venster. Aan de achterzijde is een eenlaags bakstenen

[1] Volgens de erfgoedkaart en MIP stamt het pand uit ca 1890. In de toelichting op de erfgoedkaart, p. 152 wordt gesproken over een pand uit 1920. Op de topografiekaart van 1920 is de villa niet zichtbaar. Het grenskantoor en tramstation (ca 1897) zijn hierop al wel te zien.

uitbouw onder plat dak geplaatst. De opdrachtgever van de villa is onbekend. Ook is onduidelijk of de villa als directeurswoning van de aan de overzijde van het pand gelegen sigarenfabriek van NV Karel I is gebouwd.

Beschrijving

Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt en beschrijft de typering en hoofdvorm.
De villa heeft een onregelmatige plattegrond. De hoofdvorm is opgebouwd uit verschillende wit geschilderde gemetselde bouwmassa's, die deels eenlaags en deels tweelaags zijn. Deze verschillende bouwmassa's komen tot uitdrukking in de verspringing in de gevels en de vormgeving van het dak, bestaande uit een combinatie van zadeldaken met pannen en platte daken. De voorgevel kent een asymmetrische opbouw in twee delen. In het rechterdeel bevindt zich de voordeur met bovenlicht. De eerste verdieping heeft hier een venster met zes-ruits-raam en eindigt in een plat dak. Het geveldeel links van de voordeur is uitgebouwd en bezit op de begane grond twee vensters met openslaande ramen en drie-ruits-bovenlicht. Op de verdieping bevindt zich onder de nok een derde venster met dubbele zes-ruits-ramen. De gevel wordt bekroond met een decoratief uitgewerkt zadeldak in Chaletstijl. Het decoratieve houten voorschot, de houten luiken en de zes-ruits-ramen en bovenlichten geven de villa een schilderachtig karakter.

Aan- en Bijgebouwen / objecten

De entree naar de villa wordt gevormd door twee vierkante gemetselde pilasters en afdekplaat van ca. 1,5 meter hoog. De tuin is ingericht met diverse soorten beplanting en bomen en wordt begrensd door een haag. Deze erfgrens is vervangen door de aanplant van een haag.
Aan- en bijgebouwen zijn vanaf de openbare weg niet zichtbaar en niet beschreven. De waarden hiervan zijn vooralsnog onbekend en mogelijk (gedeeltelijk) nog aanwezig.

Interieur

Het interieur is niet beschreven. De aanwezigheid van interieurwaarden wat betreft constructie, plattegrond, inrichting en decoratie is mogelijk (gedeeltelijk) nog aanwezig.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

- Het pand heeft cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van de romantische architectuurstijl in het buitengebied van Reusel in de Brabantse Kempen.
- Het pand heeft cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld over de bewoningsgeschiedenis van vooraanstaande burgers in Reusel en Brabantse Kempen in de eerste helft van de twintigste eeuw.
- Het is onduidelijk of de villa is gebouwd in opdracht van de NV Karel I en dienst deed als directeurswoning van de fabriek. Mocht dit uit verder onderzoek het geval blijken, dan heeft het pand hoge cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van de sociaal-economische ontwikkeling van de nijverheid in de Brabantse Kempen in de eerste helft van de twintigste eeuw.

Architectuurhistorische waarde

- Het pand heeft architectuurhistorische waarde vanwege de elementen in Chaletstijl, waaronder het decoratief uitgevoerde zadeldak en de opvallende houten luiken. Deze romantische architectuurstijl was in de negentiende eeuw en het begin van de twintigste eeuw populair in Nederland bij particulier villabouw.
- Het pand heeft geen storende wijzigingen ondergaan en is bouwtechnisch in goede staat.
- De latere aanbouwen hebben architectuurhistorische waarde en maken onderdeel uit van het totaal.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemble waarde

- Het pand met de tuin en erfgrens evenwijdig aan de weg heeft stedenbouwkundige waarde vanwege de ensemblewerking met de naastgelegen voormalige dienstwoningen van de

sigarenfabriek NV Karel I en de sigarenfabriek aan de overzijde van de Turnhoutseweg. Villa, dienstwoningen en fabrieksgebouw vormen een vroeg-twintigste-eeuws architectonisch ensemble, waarbij de verschillende architectuurstijlen verwijzen naar de uiteenlopende functies van de gebouwen.

Turnhoutseweg 27, Reusel, februari 2020 (ODZOB, foto V. Delmee)

Reusel, Turnhoutseweg 49

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Reusel 5541 NW
Straat + Huisnr.	:	Turnhoutseweg 49
Naam	:	
Kadastrale aanduiding	:	
Eigenaar	:	
Oorspronkelijke functie	:	Woonhuis met vermoedelijk horecabestemming
Huidige functie	:	onbekend
Bouwjaar	:	1895, gewijzigd in 1953, 1961 (toilet), 1985 (poort) en 1990 (vergroot aan de achterzijde van huis met berging).
Bouwstijl	:	Traditioneel met elementen in chaletstijl
Architect	:	onbekend
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, drs. Hélène Damen
Datum beschrijving	:	maart 2020
Datum foto's	:	februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.topotijdreis.nl www.bhic.nl

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	Ja
		Quickscan monumenten	Ja
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd:	

Situering

Het woonhuis is gelegen in het buitengebied van Reusel aan de doorgaande weg naar Turnhout (N248) tegenover het voormalig tramstation annex grenskantoor met grensloods.

Ontstaansgeschiedenis

Het woonhuis dateert uit 1895 en maakt onderdeel uit van de ontwikkeling van het grensgebied. In 1897 werd de eerste tramlijn binnen deze streek van Eindhoven richting Turnhout, aangelegd door de Tramwegmaatschappij 'De Meijerij'. Deze lijn deed de Acht Zaligheden aan. Hierbij werd de verharde weg Eindhoven-Turnhout gevolgd. In 1897 werd ten westen van Reusel naast een tramstation annex grensgebouw met dienstwoning en grensloods, aan de grens een woning voor de stationschef en een houten tramremise gebouwd, uitgevoerd in chaletstijl.

Beschrijving

Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt en beschrijft de typering en hoofdvorm.
Het eenlaagse pand op L-vormige plattegrond heeft een samengesteld zadel/schilddak . De gevels zijn opgetrokken uit rode baksteen in staand verband op een gecementeerde plint, onderbroken door drie speklagen in de zijgevel en vier in de voorgevel. Het pand is uitgevoerd in een traditionele architectuurstijl met decoratieve elementen in chaletstijl. Rechts aangrenzend aan het pand bevindt

zich een bakstenen gebouw met schilddak en rozetraam onder de nok. De functie van de aanbouw is onbekend. Een tuinmuur met een houten deur sluit het achterliggende perceel af.

Aan- en Bijgebouwen / objecten

Het perceel wordt afgescheiden met een gemetselde tuinmuur. Rechts ervan ligt er een half- of onverharde inrit. Verder staan er vijf bomen op het voorerf.
De aan- en bijgebouwen en groenelementen op het achter perceel zijn niet zichtbaar vanaf de openbare weg en niet beschreven. De waarden hiervan zijn vooralsnog onbekend en mogelijk (gedeeltelijk) nog aanwezig.

Interieur

Het interieur is niet beschreven. De aanwezigheid van interieurwaarden wat betreft constructie, plattegrond, inrichting en decoratie is mogelijk (gedeeltelijk) nog aanwezig.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

- Het gehele perceel met panden hebben hoge cultuurhistorische waarde als uiting van de sociaal-economische, infrastructurele en bestuurlijke ontwikkeling van het grensgebied bij Reusel.

Architectuurhistorische waarde

- Het hoofdgebouw heeft architectuurhistorische waarde vanwege de elementen in chaletstijl. Deze romantische architectuurstijl was rond 1900 in Nederland met name populair bij villabouw.
- Het hoofdgebouw heeft geen storende wijzigingen ondergaan.
- De latere aanbouwen en gemetselde tuinmuren hebben architectuurhistorische waarde en maken onderdeel uit van het totaal.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemblewaarde

- De panden met erfafscheiding en bomen hebben hoge stedenbouwkundige waarde vanwege de ensemblewerking met het tegenover gesitueerde tramstation annex grenskantoor (nr. 50) en de meer richting de grens gesitueerde woning voor de stationschef met tramremise (nr. 52).

Turnhoutseweg 49, Reusel, februari 2020 (ODZOB, foto V.Delmee)

Reusel, straatmeubilair Turnhoutseweg 50

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Reusel 5541 NW
Straat + Huisnr.	:	t.h.v. Turnhoutseweg 50
Naam	:	
Kadastrale aanduiding	:	
Eigenaar	:	
Oorspronkelijke functie	:	Tramhalte en grenshuisje
Huidige functie	:	n.v.t.
Bouwjaar	:	
Bouwstijl	:	
Architect	:	
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, drs. Hélène Damen
Datum beschrijving	:	maart 2020
Datum foto's	:	februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.bhic.nl www.Topotijdreis.nl

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	nee
		Quickscan monumenten	nee
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd:	

Situering

In de berm van de doorgaande weg naar Turnhout (N248) bevinden zich ter hoogte van het voormalige tramstation annex grenskantoor met grensloods aan de Turnhoutseweg 50 diverse kleine objecten, zoals een tramhalte, 'grenshuisje' en AB tableaux. Het tableaux is als zelfstandig element niet verder beschreven.

Ontstaansgeschiedenis

De tramhalte en het grenshuisje maken onderdeel uit van de ontwikkeling van het grensgebied. In 1897 werd de eerste tramlijn binnen deze streek van Eindhoven richting Turnhout, aangelegd door de Tramwegmaatschappij 'De Meijerij'. Deze lijn deed de Acht Zaligheden aan. Hierbij werd de verharde weg Eindhoven-Turnhout gevolgd. De aanleg van de nieuwe tramlijn was het begin van de stedenbouwkundige ontwikkeling van het buitengebied ten westen van Reusel. Aan het eind van de 19e eeuw werden er langs de Turnhoutseweg een tramstation annex grensgebouw met dienstwoning en grensloods gerealiseerd en iets verderop bij de grens een woning voor de stationschef en een houten tramremise gebouwd. Het grenshuisje, waarvan de functie onbekend is, stamt mogelijk uit dezelfde periode. De tramhalte is vermoedelijk van latere datum.

Beschrijving

Deze beschrijving beperkt zich tot de tramhalte en het grenshuisje en beschrijft de typering en hoofdvorm. De functie van het grenshuisje, mogelijk gaat het hier om een tramwachthuisje, een transformator- of opslaghuisje. Het eenlaags, bakstenen huisje op rechthoekige plattegrond heeft aan de voorzijde dubbele openslaande deuren en is voorzien van een overstekend zadeldak met pannen en houten, wit geschilderde topgevel. Het huisje is net als het tegenover gelegen tramstation annex grenskantoor met grensloods uitgevoerd in chaletstijl.
De tramhalte is in een meer, sobere stijl uitgevoerd. Het gebouw heeft een houten constructie en is voorzien van een lessenaarsdak met golfplaat. De gevels zijn uitgevoerd in glas en staal. Het aanwezige fietsenrek duidt erop, dat het gebouw in het verleden tevens dienst heeft gedaan als fietsenstalling.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

- Grenshuisje en tramhalte hebben hoge cultuurhistorische waarde als onderdeel van de grensbebouwing van Reusel aan het eind van de 19e en begin van de 20e eeuw.
- Grenshuisje en tramhalte hebben hoge cultuurhistorische waarde als uitdrukking van de sociaal-economische, infrastructurele en bestuurlijke ontwikkeling van het grensgebied bij Reusel.
- De AB tableaux heeft als zelfstandig element enige cultuurhistorische waarde.

Architectuurhistorische waarde

- Het grenshuisje heeft architectuurhistorisch waarde als onderdeel van de eind negentiende-eeuwse grensbebouwing in chaletstijl.
- De tramhalte heeft architectuurhistorische waarde als bijzonder typologisch voorbeeld.
- Beide gebouwen zijn authentiek en verkeren nog in een goede technische staat.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemblewaarde

- Grenshuisje en tramhalte hebben stedenbouwkundige waarde vanwege de ensemblewerking met het tegenover gesitueerde tramstation annex grenskantoor (nr. 50) en de andere gebouwen in chaletstijl aan de Turnhoutseweg (nr. 49 en nr.).

Turnhoutseweg 50 Reusel, grenshuisje (links) en tramhalte (rechts), februari 2020 (ODZOB, foto's V.Delmee)

Reusel, Turnhoutseweg 56 (voorheen 54)

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Reusel 5541 NZ
Straat + Huisnr.	:	Turnhoutseweg 56 (voorheen 54)
Naam	:	
Kadastrale aanduiding	:	
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	Vermoedelijk horeca
Huidige functie	:	woonhuis
Bouwjaar	:	Ca 1900
Bouwstijl	:	Traditionele bouwstijl
Architect	:	
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, drs. Hélène Damen
Datum beschrijving	:	maart 2020
Datum foto's	:	februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.topotijdreis.nl www.bhic.nl

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	ja
		Quickscan monumenten	ja
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd:	

Situering

Het pand is gelegen aan de Turnhoutseweg 56 voor de grensovergang met België. Volgens de Erfgoedkaart en de M.I.P. betreft de beschrijving het pand aan de Turnhoutseweg 54 in Reusel. In de huidige situatie is sprake van Turnhoutseweg 56. De nummering van het pand is naar alle waarschijnlijkheid gewijzigd.

Ontstaansgeschiedenis

Het pand dateert van omstreeks 1900 en maakt deel uit van de stedelijke ontwikkeling van het grensgebied bij Reusel langs de Turnhoutseweg met de aanleg van de tramlijn tussen Eindhoven en Reusel in 1897. De Turnhoutseweg is onderdeel van de historische doorgaande weg, lopend vanuit Eindhoven in zuidwestelijke richting over Steensel, Eersel, Duizel, Hapert, Bladel en Reusel naar Turnhout. In 1850 richtten de gemeenten Reusel, Bladel, Hoogeloon, Duizel, Eersel en Veldhoven zich met een verzoek tot de provincie om een straat- of grindweg vanaf Gestel, door de kommen van de dorpen, naar de Belgische grens te realiseren. In 1897 werd de eerste tramlijn (Eindhoven-Reusel) in de streek aangelegd, waarbij de verharde weg Eindhoven-Turnhout werd gevolgd. In het verlengde hiervan werden er ten westen van Reusel aan de rijksgrens langs de Turnhoutseweg diverse gebouwen gerealiseerd, waaronder een tramstation, tevens douanekantoor, en een dienstwoning voor de stationschef met een houten tramremise en straatmeubilair. In 1937 hield de tramlijn op te bestaan. Het pand op nr. 56 had een horecabestemming. Het is onduidelijk of dit vanaf het begin zo is geweest.

Beschrijving

Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt en beschrijft de typering en hoofdvorm. Het gebouw bestaande uit een sober eenlaags volume onder zadeldak met pannen heeft een rechthoekige plattegrond en is dwars geplaatst. Aan de oostzijde bevindt zich een kleine uitbouw met zadeldak. De gevels zijn van baksteen en voorzien van kruisvensters. Opvallend is de met tegels versierde *fries* in de voorgevel, onder de dakrand. Het pand heeft, m.u.v. de functiewijziging van horeca- naar woonbestemming geen ingrijpende wijzigingen ondergaan sinds 1990. Daarvoor is onbekend.

Interieur

Het interieur is niet beschreven. De aanwezigheid van interieurwaarden wat betreft constructie, plattegrond, inrichting en decoratie is mogelijk (gedeeltelijk) nog aanwezig.

Aan- en Bijgebouwen / objecten

Aan- en bijgebouwen zijn vanaf de openbare weg niet zichtbaar en niet beschreven. De waarden hiervan zijn vooralsnog onbekend en mogelijk (gedeeltelijk) nog aanwezig. De voormalige verharde stoep voor het pand, lijkt nu niet meer aanwezig te zijn en is opgenomen in de voortuin. Deze erfgrens is vervangen door de aanplant van een haag.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

- Het pand heeft cultuurhistorische waarde als uiting van de sociaal-economische, infrastructurele en bestuurlijke ontwikkeling van het grensgebied bij Reusel.

Architectuurhistorische waarde

- Het pand heeft architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een sober, in traditionele bouwstijl gerealiseerde horecabestemming in de Kempen van rond de eeuwwisseling.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige waarde

- Het pand met de erfgrens evenwijdig aan de weg heeft stedenbouwkundige waarde vanwege de ensemblewerking met de overige grensbebouwing langs de Turnhoutseweg na de aanleg van de tramlijn Eindhoven-Reusel in 1897.

(links) Turnhoutseweg 56 (voorheen 54), Reusel, februari 2020 (ODZOB, (foto, V. Delmee); (rechts) Turnhoutseweg 54 (nu 56), 1990 (Wies v. Leeuwen, BHIC, MIP)

Reusel, Vloeieind 3 en 5

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Lage Mierde 5094CK
Straat + Huisnr.	:	Vloeieind 3, 5
Naam	:	woonhuis
Kadastrale aanduiding	:	
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	Woonhuis en smederij/fietsenwinkel
Huidige functie	:	woonhuis
Bouwjaar	:	1976
Bouwstijl	:	Romantisch traditionalisme
Architect	:	Peer Bedaux
Beschreven door	:	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, V. Delmee B.sc.
Datum beschrijving	:	maart 2020
Datum foto's	:	februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.topotijdreis.nl beeldbank.cultureelerfgoed.nl www.bhic.nl www.oozo.nl https://nl.wikipedia.org

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	ja
		Quickscan monumenten	nee
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd	

Situering

Het pand is gelegen aan de noordzijde van het Vloeieind, een buurtschap van een 25tal boerderijen en een oliemolen, met driehoekige pleinen, de plaatsen. De structuur van de buurt dateert grotendeels uit de Late Middeleeuwen (1250-1500), toen de oudtijds verspreide bewoning zich verplaatste naar de randen van de akkercomplexen en oude alleengelegen hoeven of "einzelhöfe" werden opgesplitst en uitgroeiden tot buurtschappen. Vloeieind ligt in de ruimte tussen enkele oude akkers, waardoor die driehoeken, de plaatsen ontstonden. Het dankt zijn naam waarschijnlijk aan de ligging tussen twee stromen. Het bebouwingsbeeld met overwegend langgevelboerderijen dateert met name uit de periode 1875-1950, maar er zijn ook meerdere zeer oude panden aanwezig. De plaatsen zijn onverhard. Op de plaatse van Vloeieind met Hoenderhoek lag een verdwenen waterpoel (brand- en/of veedrinkpoel). Hier zijn nog vreemde steilranden links en rechts van het Vloeieind vanaf de Mariakapel tot bijna aan de rotonde aanwezig.
Kenmerkend is verder de kassei- en klinkerbestrating. De structuur van het geheel dateert in eerste aanleg mogelijk nog uit de late middeleeuwen (1250-1500). De bestrating met gebakken klinkers dateert deels uit de periode 1890-1940, maar is deels ook van recentere datum. Aan de westzijde kent het buurtschap nog een zichtrelatie met een oude akker met een esdek.

Hoewel de wegenstructuur van het buurtschap zelf grotendeels onveranderd is, is het belang van de verschillende wegen wel veranderd door veranderde verbindingen met de omliggende dorpen en buurtschappen. Zo is uit de eerste kadastrale kaart van 1832 af te leiden, dat de verbinding met Lage Mierde met Reusel en Hulsel over Vloeieind liep via de Akkerstraat en de westelijke driehoekige plaatsen in plaats van via de Draaiboom. De oostelijke driehoek leidde via de Tinnen Pot naar Mispeleind en via de Gijsestraat naar de zuidoostelijk gelegen brug over de Raamsloop.

Ontstaansgeschiedenis

Op de plek van het huidige pand staat al bebouwing op de eerste kadastrale kaart van 1832 aangegeven als Hooge en Lage Mierde Sectie C 634. Ten tijde van de oprichting van het kadaster betrof het een huis en erf in eigendom van Pieter Peters uit Lage Mierden. De huidige bebouwing heeft de uiterlijke verschijningsvorm van een geheel opnieuw opgetrokken pand, maar mogelijk is er nog een historische kern aanwezig.
Het betreft een dubbelpand, dat als smederij en fietsenwinkel heeft dienst gedaan.

Beschrijving

Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt en beschrijft de typering en hoofdvorm. Het woonhuis op L-vormige grondslag met de lange gevel aan de straat betreft een pand van één verdieping hoog onder een schilddak met aan de linkerzijde een wolfseinde is aan de rechterzijde lager doorgetrokken. Het dak is met rode Oud Hollandse dakpannen gedekt. De voor, linker zij- en achtergevel is opgetrokken in rode baksteen in Vlaams verband. De rechter zijgevel is voorzien van gepotdekselde houten delen. In de voorgevel aan de straatzijde bevindt zich in het midden een risaliserende entreepartij voorzien van een klokgevel. Links hiervan zijn twee veelruits schuiframen met luiken aangebracht, rechts hiervan een veelruits schuifraam en een poort.

Aan- en Bijgebouwen / objecten:

Aan- en bijgebouwen zijn niet beschreven. De waarden hiervan zijn onbekend. De schuur lijkt op foto's wel een mogelijk oude, traditionele constructie te hebben.
Het erf bestaat uit een afscheiding met een haag en een boom aan de stalzijde.

Vloeiend 3-5 (Foto: V. Delmee, 2020)

Interieur

Het interieur is niet onderzocht. uit foto's is echter wel gebleken, dat er mogelijk oude constructiedelen in het pand zijn verwerkt.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

- Het pand bezit cultuurhistorische waarde als onderdeel van de ontwikkelingsgescheidenis van het oude agrarische buurtschap Vloeieind.
- Het pand bezit mogelijk cultuurhistorische waarde vanwege de mogelijke aanwezigheid van authentieke oude (constructieve) onderdelen in het interieur. Dit zou eveneens aan de zeldzaamheidswaarde van het pand bijdragen als een van de oudere onderdelen van het oude buurtschap Vloeieind.
- Het pand heeft cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van de sociaal-economische ontwikkeling van het gehucht Vloeieind.

Architectuurhistorische waarde

- Het pand heeft architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een door Peer Bedaux in de jaren zeventig gebouwd woon-werkpand.in romantisch traditionele stijl.
- Het pand heeft mogelijk bouwhistorische waarde in geval van aanwezigheid van een historisch kern in het interieur.
- Het pand heeft architectuurhistorische waarde vanwege de betekenis van het werk van architectenfamilie Bedaux voor de ontwikkeling van de bouwkunst in Noord-Brabant, en als ensemble met de door Jos. Bedaux getransformeerde langgevelboerderijen in dezelfde straat.
- Het pand heeft geen storende wijzigingen ondergaan sinds de bouw in 1976.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemble waarde

- De ensemble waarde wordt tevens vergroot door de aanwezigheid van de door zijn vader Jos Bedaux verbouwde panden op (nr 10, 12 en 7/9).
- Het pand heeft zeer hoge stedenbouwkundige waarde vanwege de ensemblewerking met de overige bebouwing aan het Vloeieind en de prominente ligging aan de noordoostelijke plaatse van het buurtschap.
- De woning heeft landschappelijke waarde vanwege de historische samenhang met de oude landweg Vloeieind en de noordoostelijke plaatse, die gekenmerkt wordt door het behoud van de oude beplanting en een karakteristieke wegverharding. De ligging van het pand dicht bij de weg draagt hieraan bij.

Lage Mierde, Vloeieind 7/9

Algemene gegevens

Gemeente	:	Reusel de Mierden
Plaats + Postcode	:	Lage Mierde 5094 CK
Straat + Huisnr.	:	Vloeieind 7-9
Naam	:	Zeventiende-eeuwse langgevelboerderij
Kadastrale aanduiding	:	
Eigenaar	:	Particulier
Oorspronkelijke functie	:	langgevelboerderij
Huidige functie	:	Woonhuis
Bouwjaar	:	1670 (oorspronkelijk), 1971 (verbouwing Jos. Bedaux), in 1973 afgebrand en herbouwd volgens ontwerp Bedaux
Bouwstijl	:	Romantisch traditionalisme
Architect	:	Onbekend, Jos. Bedaux (verbouwing 1971)
Beschreven door	:	Omgevevingsdienst Zuidoost-Brabant, drs Hélène Damen
Datum beschrijving	:	maart 2020
Datum foto's	:	februari 2020
Literatuur/bronnen	:	Websites: www.erfgoedkaart.nl www.josbedaux.nl www.topotijdreis.nl Literatuur: C. Leenen, *Jos. Bedaux architect (1910-1989)*, Rotterdam 2010, 221.

Procedure	:	Stap	datum
		Opgenomen in M.I.P.	ja
		Quickscan monumenten	nee
		Geïnventariseerd door	
		Voorgedragen voor plaatsing:	
		Aangewezen als:	
		Geregistreerd	

Situering

De boerderij is gelegen aan de zuidzijde van het Vloeieind, een buurtschap van een 25tal boerderijen en een oliemolen, met driehoekige pleinen. De structuur van de buurt dateert grotendeels uit de Late Middeleeuwen (1250-1500), toen de oudtijds verspreide bewoning zich verplaatste naar de randen van de akkercomplexen. Vloeieind ligt in de ruimte tussen enkele oude akkers, waardoor die driehoeken ontstonden. Het dankt zijn naam waarschijnlijk aan de ligging tussen twee stromen. Het bebouwingsbeeld met overwegend langgevelboerderijen dateert met name uit de periode 1875-1950. De driehoekige pleinen zijn onverhard. Kenmerkend is verder de kassei- en klinkerbestrating. Aan de westzijde kent het buurtschap nog een zichtrelatie met een oude akker met een esdek.

Ontstaansgeschiedenis

Het jaartal 1760 op de voorgevel van de boerderij is misleidend. De boerderij is niet authentiek, maar betreft een reconstructie van een begin jaren zeventig in opdracht van dhr. Simons door architect Jos. Bedaux verbouwde langgevelboerderij tot woonhuis met café. De verbouwde boerderij, die oorspronkelijk uit 1670 stamde, brandde in 1973 tot aan de grond af, waarna de boerderij conform het ontwerp van Bedaux werd herbouwd. Saillant detail is, dat na de brand en wederopbouw het

oorspronkelijke jaartal 1670 is veranderd in 1760. De Romeinse cijfers, waarvan de volgorde werd gewijzigd, zijn wel authentiek.

Beschrijving

Deze beschrijving is vanaf de straat gemaakt en beschrijft de typering en hoofdvorm.
Het betreft een twintigste-eeuwse reconstructie van een tot woonhuis met café verbouwde zeventiende-eeuwse langgevelboerderij met wolfsdak en pannen. De voorgevel bestaat uit twee delen met elk een voordeur en drie vensters respectievelijk 20-ruits-schuifframen (linkerdeel) en 24-ruits-schuifframen (rechterdeel). De bakstenen gevels op grijze plint zijn wit geschilderd. Opvallend, en karakteristiek voor Bedaux, zijn de twee afgeronde dakkapellen. Op het rechterdeel van de voorgevel staat het getal 1760. Aan de linkerzijgevel bevindt onder het raam bevindt zich de typische Bedaux buitenlamp .

Aan- en Bijgebouwen / objecten:
Aan de linkerzijde van de boerderij is een tuinmuur met ezelsrug en pannen met een gietijzeren toegangspoort tussen twee in materiaal afwijkende kollommen en vaasversiering.
Voor het hoofdgebouw is bestaat de erfafscheiding uit een haag met een vijftal bomen.
De bijgebouwen zijn niet beschreven. De waarden hiervan zijn onbekend.

Het interieur:
Het interieur is niet beschreven, maar bezit door de reconstructie na de brand in 1973 vermoedelijk geen grote cultuurhistorische waarde.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

- Het pand bezit cultuurhistorische waarde als onderdeel van het buurtschap Vloeieind, ondanks het gebrek aan authenticiteit.

Architectuurhistorische waarde

- Het pand heeft architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een door Jos. Bedaux verbouwde langgevelboerderij in Lage Mierde. Eind jaren zestig en begin jaren zeventig voorzag Bedaux in opdracht van vrienden diverse versleten langgevelboerderijen in en om Lage Mierde van een geheel eigen ‘Bedaux-gezicht’.
- Het pand is een voorbeeld van het latere werk van Jos. Bedaux, waarin de architect weer teruggrijpt op de romantisch traditionele stijl uit zijn beginperiode.
- Het pand is een voorbeeld uit het werk van de architect Jos. Bedaux, die als sleutelfiguur in de Wederopbouwperiode in deze regio en als representant van deze periode zowel lokaal als regionaal architectuurhistorisch belang heeft.
- Het pand heeft architectuurhistorische waarde vanwege de betekenis van het werk van architectenfamilie Bedaux voor de ontwikkeling van de bouwkunst in Noord-Brabant, en vanwege het feit dat het hier gaat om een aantal door Bedaux getransformeerde langgevelboerderijen die zijn geconcentreerd in één straat.
- Het pand heeft geen storende wijzigingen ondergaan en is bouwtechnisch in goede staat.
- De oorspronkelijke gevelankers zijn nog aanwezig, waarbij het jaartal op de voorgevel misleidend is.

Landschappelijke / Stedenbouwkundige / Ensemble waarde

- Het pand heeft hoge stedenbouwkundige waarde vanwege de ensemblewerking met de overige langgevelboerderijen aan het Vloeieind.
- De ensemble waarde wordt tevens vergroot door de aanwezigheid van diverse door Bedaux getransformeerde boerderijen in en om Lage Mierde.

De verbouwde boerderij met het jaartal 1670 van Jos. Bedaux voor de fatale brand in 1973
(Foto: Leenen 2010, 221)

Vloeieind 7/9, Lage Mierde, februari 2020 (ODZOB, foto V. Delmee)